

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o popieranie kultury krajowej
na polu budowlı wodnych.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie z czynności w zakresie budownictwa wodnego wraz z wnioskami na podjęcie nowych robót melioracyjnych, które to sprawozdanie obejmuje następujące działy:

- I. Wykonanie uchwał Wysokiego Sejmu powziętych na ostatniej sesyi.
- II. Załatwienie petycyj.
- III. Postęp budowy przy ustawowych przedsiębiorstwach melioracyjnych w r. 1895.
- IV. Wnioski w sprawie podjęcia systematycznej regulacyi rzek karpackich i nowych przedsiębiorstw melioracyjnych.
- V. Uzasadnienie rubryki XIII. preliminarza wydatków funduszu krajowego na rok 1897.
- VI. Wykaz czynności krajowego biura melioracyjnego za rok 1895—1896, oraz zmiany w personalu technicznym i służby dozorców melioracyjnych tego biura.
- VII. Obecny stan państwowego funduszu melioracyjnego.

Przedłożenie niniejsze obejmuje także sprawy rybactwa i sprawozdanie z czynności referenta fachowego dla tych spraw, który uchwałą Wydziału krajowego z dnia 10. kwietnia 1896 l. 23.052 biuru melioracyjnemu został przydzielony.

I. Wykonanie uchwał Wysokiego Sejmu.

Odezwę z dnia 21. października 1896 L. 88.194 zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo, że uchwalony przez Wysoki Sejm dnia 26 stycznia 1895 projekt ustawy o uzupełnieniu regulacyi Kisieliny, uzyskał Najwyższą sankcyę dnia 22. września 1896. Ustawa
o uzupełnieniu
regulacyi
Kisieliny

Gdy Wys. Rada państwa uchwaliła już dwie raty 30% zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego w budżetach na r. 1895 i 1896, odnieśliśmy się pod dniem 7 czerwca rb. do l. 35.642, telegraficznie do JE. p. Ministra rolnictwa o zezwolenie na rozpoczęcie robót, tem bardziej, że wykończenie wałów Dunajca i Wisły przy połączeniu się tych rzek jest naglącem.

Reskryptem z dnia 17. czerwca r. b. l. 12.681 zezwoliło też c. k. Ministerstwo rolnictwa na podjęcie robót, których kierownictwo dekretem z dnia 14. sierpnia 1896 l. 48.466 poruczyliśmy kierownikowi obwałowania prawego brzegu Dunajca inżynierowi Tadeuszowi Gedłowi.

Ustawy o za-
budowaniu
potoków gór-
skich w do-
rzeczu Dnie-
stru i o za-
budowaniu
potoku Gliń-
sko.

Wedle odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z d. 16. czerwca 1896 l. 6.198/pr. i z d. 17. czerwca 1896 l. 6.199/pr. uzyskały sankcję Cesarską pod d. 18. maja 1896 uchwalone przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 30 stycznia 1896, projekty ustaw o zabudowaniu potoków górskich w dorzeczu Dniestru i o zabudowaniu potoku Glińsko w powiecie Zólkiewskim.

Udzielony Rządowi odezwą naszą z d. 15. lipca 1896 l. 38.310 projekt rozporządzenia wykonawczego do ustawy o zabudowaniach w dorzeczu Dniestru, zatwierdzony został reskryptem c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 11. sierpnia 1896 l. 16.781 (odezwa c. k. Namiestnictwa z d. 17. sierpnia 1896 l. 70.903). Również zgodziło się wymienione Ministerstwo na przesłany tutejszą odezwą z d. 29. maja 1896 l. 33.045 projekt rozporządzenia wykonawczego do ustawy o zabudowaniu potoku Glińsko (reskrypt c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 21. czerwca 1896 l. 13.353 intymowany odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 6. lipca 1896 l. 54.920).

Przedłożone przez sekcję przemysłową c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich programy robót na r. 1897 zostały przez c. k. Ministerstwo rolnictwa i Wydział krajowy zatwierdzone, wyznaczeni jednak do prowadzenia robót technicy lasowi z powodu spóźnionej pory ograniczyli się tylko do przygotowania materiałów.

Projekty
ustaw o uzu-
pełnieniu re-
gulacji Krze-
mienicy i ob-
wałowania
Wisły i Wi-
słoki w po-
wiecie Mie-
leckim.

Uchwalone przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 30. stycznia 1896 projekty ustaw o uzupełnieniu regulacji Krzemienicy i Babulówki z dopływami, tudzież o uzupełnieniu obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim nie uzyskały dotychczas Najwyższej sankcji. Zasiłek państwowy dla pierwszego z tych przedsięwzięć, przy którym roboty miały być rozpoczęte w r. 1896, wstawiony został dopiero do preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na rok 1897; — zasiłek natomiast dla obwałowania Wisły i Wisłoki nie został wcale zamieszczony w tym preliminarzu.

Wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z d. 2. grudnia 1896 l. 96.642 c. k. Ministerstwo rolnictwa oświadczyło w reskrypcie z d. 1. listopada 1896 l. 19.329, że projekt techniczny uzupełnienia regulacji Krzemienicy nie daje powodu do jakichkolwiek zarzutów, wskutek czego po konstytucyjnym zatwierdzeniu preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na r. 1897 odnośnie projekt ustawy przedłożonym będzie do Najwyższej sankcji. Co do projekcie zaś uzupełnienia obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim nie otrzymaliśmy dotychczas żadnego zawiadomienia.

Projekt
ustawy o re-
gulacji środ-
kowej sekcji
Gniłej Lipy.

Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 4. lutego 1895 projekt ustawy o regulacji środkowej sekcji Gniłej Lipy, nie został dotychczas przez c. k. Ministerstwo rolnictwa przedłożony do sankcji Cesarskiej, mimo że pierwszą ratę 30% zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego uchwaliła już Wys. Rada państwa w budżecie r. 1896.

Wedle odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z d. 25. czerwca 1896 l. 6.478/pr, oznajmiło c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z d. 17. czerwca 1896 l. 13.118, że odnośny projekt ustawy tak długo nie może być przedłożony do Najwyższej sankcji, dopóki nie nadejdzie zażądane reskryptem tego Ministerstwa z d. 13. maja 1895. l. 6.642 sprawozdanie o wyniku lokalnego badania projektu przedsięwzięcia, jako też o wyniku postępowania przepisanej ustawą wodną co do praw osób trzecich, na które regulacja oddziaływała.

Postępowanie wodno-prawne przeprowadziło wprawdzie c. k. Starostwo Rohatyńskie w sierpniu 1896 i nadesłało nam odezwą z d. 23. października 1896 l. 18.943 konsens na budowę, nie otrzymaliśmy jednak dotychczas zawiadomienia, czy wynik i rozmiary przeprowadzonego dochodzenia odpowiadają wymogom powołanego reskryptu ministeryalnego z d. 16. maja 1895, którego streszczenie zamieszczone zostało w zeszłorocznym sprawozdaniu melioracyjnym (pag. 3).

Organizacja
spółek wo-
dnych.

W roku bieżącym zarządził Wydział krajowy opracowanie katastrów konkurencyjnych i projektów statutów spółek wodnych dla następujących przedsiębiorstw melioracyjnych:

1) uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami (operat udzielono c. k. Namiestnictwu odezwą z d. 16. marca 1896 l. 13.400),

2) obwałowania lewego brzegu Dunajca, od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich (operat udzielono c. k. Namiestnictwu odezwą z d. 8. czerwca 1896 l. 28.334);

3) osuszenia bagien w powiatach Łańcuckim i Jarosławskim (operat przesłano odezwą z d. 18. marca 1896 l. 17.443);

4) regulacji rzeki Bugu (operat przesłano odezwą z d. 24. kwietnia 1896 l. 22.546);

5) Regulacji potoku Przegnojówki (operat przesłano odezwą z d. 20. marca 1896 l. 19.001);

6) osuszenia bagien Stojanowskich (operat przesłano odezwą z d. 23. kwietnia 1896 l. 24.156).

Operaty konkurencyjne przesłało c. k. Namiestnictwo właściwym c. k. Starostwom do sprawdzenia okręgu konkurencyjnego i zawiązania spółek wodnych; — o ile jednak wiadomo Wydziałowi krajowemu, dotychczas tylko trzy Starostwa: Jarosławskie, Przemysłańskie i Kamioneckie przeprowadziły potrzebne dochodzenia dla przedsiębiorstw osuszenia bagien Łańcucko-Jarosławskich, regulacji Pognojówki i osuszenia bagien Stojanowskich, spółki wodne zaś wcale nie zostały zawiązane. Również nie została dotychczas zawiązaną spółka wodna dla regulacji Złotej Lipy, chociaż odnośny kataster konkurencyjny udzielono c. k. Namiestnictwu odezwą z d. 26. lipca 1894 l. 33.233.

Gdy opóźnianie organizacji spółek wodnych powoduje zwłokę w budowie i wpływa na zwiększenie nieproduktywnych kosztów zarządu, postanowiliśmy przy nowych przedsiębiorstwach melioracyjnych, dla których mają być zawiązane spółki wodne, termin rozpoczęcia robót uczynić zależnym od prawomocnego zawiązania spółki, ażeby budowa przy punktualnej wpłacie datków konkurencyjnych mogła prawidłowo postępować.

Wykonując powołaną uchwałę rozpiisał Wydział krajowy na podstawie planu i kosztorysu budowy, przez architekta Juliusza Cybulskiego sporządzonego, ogółem na sumę 81.727 zł. 70 ct. obliczonego, ograniczoną rozprawę ofertową celem oddania poszczególnych robót w przedsiębiorstwo.

Stosownie do wyniku rozprawy poruczył Wydział krajowy wykonanie robót ziemnych, murarskich, kamiennarskich, ciesielskich i blacharskich architektce Cybulskiemu za ogólną sumę 53.766 zł. 52 ct.

roboty stolarskie i posadzkowe lwowskiej firmie Braci Wczelak za sumę	6.225	"	—	"
roboty ślusarskie i kowalskie Wojciechowi Kosibie za sumę	2.333	"	50	"
roboty lakiernicze Leonowi Kaczorowskiemu za sumę	580	"	74	"
wreszcie roboty wodociągowe inżynierowi cywilnemu Władysławowi Niemeksza za sumę	1.858	"	83	"

czyli wszystkie wymienione tu roboty za sumę 64.764 zł. 59 zł.

Do rozdania pozostają jeszcze roboty szklarskie, malarskie i budowa pieców, w ogólnej cenie kosztorysowej 3.816 zł. 44 ct. którą doliczywszy do powyżej wykazanej cyfry 64.764 " 59 "

otrzymamy o ile to już dzisiaj obliczyć można ogólny koszt budowy w sumie 68.581 zł. 03 ct.

Z zestawienia tego można już dzisiaj na pewne wnosić, że maksymalna cyfra 80.000 zł. w. a na ten cel przez Wys. Sejm przyzwolona, nie tylko przekroczoną nie zostanie lecz mimo, iż przypadną do pokrycia jeszcze różne nieprzewidziane wydatki osiągnąć się da pewna oszczędność, która użyta zostanie na sprawienie mebli, sprzętów i różne adaptacje w nowym budynku.

Budowa rozpoczęta w kwietniu b. r., wyprowadzoną została do zimy b. r. pod dach. Z końcem września 1897 ma być oddany budynek gotowy zupełnie do użytku.

Budowa skrzydła gmachu sejmowego na pomieszczenie biura melioracyjnego na podstawie uchwały Wys. Sejmu z 30. stycznia 1896.

4

Do zarządu budową i czuwania nad wykonaniem powołał Wydział krajowy osobny komitet z szefem dep. III. na czele, a kierownictwo techniczne i nadzór bezpośredni poruczył architekcie i docentowi c. k. szkoły politechnicznej Michałowi Kowalczukowi.

Korzystając z upoważnienia Wys. Sejmu zaciągnął Wydział krajowy po uzyskaniu Najwyższej sankcyi dla uchwały zezwalającej na obciążenie hipoteki gmachu sejmowego na kosztą budowy pożyczkę w kwocie 80.000 zł., splacalną w 75 półrocznych równych ratach, zapewniwszy poprzód spłatę rat anuitetowych w $\frac{2}{3}$ częściach z własnych funduszków Banku krajowego; $\frac{1}{3}$ część zaś pokrywać będzie fundusz krajowy. Po ściągnięciu raty wstępnej i należności Banku, wypłacił Bank krajowy naszej kasie krajowej w gotówce kwotę 76.287 zł. 70 $\frac{1}{2}$ ct. a. w., która odpowiednio ulokowaną została.

Uchwała
w sprawie
zabudowań
potoków gór-
skich w do-
rzeczu Soły
i Łomnicy.

Na posiedzeniu z d. 30. stycznia 1896 uchwalili Wysoki Sejm między innymi następującą rezolucją:

„Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby jak najrychlej zarządził opracowanie projektów dla zabudowań potoków górskich w dorzeczu Soły i Łomnicy“.

Gdy c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z d. 9. lutego 1896 l. 2.682/406 poleciło sekcji Przemyskiej c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich zbadać górne dorzecze Soły i ewentualnie opracować projekt techniczny potrzebnych zabudowań, odnieśliśmy się odezwą z d. 13. kwietnia 1896 l. 14.759 do c. k. Namiestnictwa o powiadomienie nas, w jakim stadyum znajduje się sprawa opracowania projektu zabudowań w dorzeczu Łomnicy, dla którego pomiary zostały już wykonane.

Odezwą z d. 21. kwietnia 1896 l. 20.721 udzieliło nam c. k. Namiestnictwo projekt techniczny zabudowań w dorzeczu Dniestru, który preliminarzu kosztą robót na 444.864 zł. w. a., zaproponowało jednak na żądanie c. k. Ministerstwa rolnictwa, ze względu na rozległość zamierzonej akcji i wysokie koszty zbadanie sprawy na miejscu przez komisję złożoną z delegata tego Ministerstwa i Wydziału krajowego przy udziale c. k. kraj. inspektora lasów.

Przeprowadzone w miesiącu wrześniu r. b. badanie okazało potrzebę poczynienia pewnych zmian w projekcie i wyeliminowania regulacyi DUBY i Radowy, które posiadają wybitny charakter rzeczny, a których regulacya należąca do robót czysto hydrotechnicznych będzie mogła we właściwym czasie być wykonaną przez zarząd budowy ustanowić się mający dla regulacyi rzeki Łomnicy. Na wnioski komisji zgodziło się c. k. Ministerstwo rolnictwa, jak i Wydział krajowy, w skutek czego zostanie zarządzone przerobienie projektu.

O ile Wydziałowi krajowemu wiadomo, projekt generalny dla zabudowań potoków górskich w dorzeczu Soły znajduje się również w stadyum opracowania, tak iż skoro systematyczna regulacya Soły i Łomnicy w drodze ustawodawczej zostanie zapewnioną, możliwem będzie równoczesne podjęcie robót górskich w ich dorzeczach w myśl programowej uchwały Wysokiego Sejmu z d. 13. lutego 1894.

Uchwała
w przedmio-
cie regulacyi
Styru.

Wykonując uchwałę z d. 30. stycznia 1896, którą Wys. Sejm polecił zarządzenie zdjęć rzeki Styru w ciągu roku bieżącego po ukończeniu projektu regulacyi górnego Dniestru, wydelegował Wydział krajowy trzech techników swojego biura melioracyjnego do przeprowadzenia pomiarów i zdjęć hydrotechnicznych, dla projektu regulacyi Styru i o tem zarządzeniu zawiadomił równocześnie c. k. Namiestnictwo.

Pracy tej nie zdołali jednak technicy dokonać, albowiem członkowie kilku gmin powiatu brodzkiego mylnie o skutkach zamierzonej regulacyi pocuczeni i obalamuceni, idąc za śladem pierwszej odpornej gminy Bordulaki i jej naczelnika, wzbironili przystępu na swoje grunta, stawiając czynny opór pomiaram. Gdy udzielona przez Władzę polityczną assistencya c. i k. żandarmeryi także oporu zbalamuconych przełamać nie potrafiła, widział się Wydział

krajowy zmuszonym powstrzymać dalsze zdjęcia i delegowanych techników odwołać, sam zaś fakt czynnego oporu podać do wiadomości c. k. Prokuratury Państwa w Złoczowie celem wdrożenia śledztwa, które też istotnie zarządzeniem zostało i dotąd jest w toku.

Jeżeli się umysły uspokoją, zarządzi Wydział krajowy w następnym roku podjęcie tych czynności napowrót.

Spełniając uchwałę Wys. Sejmu z d. 30. stycznia 1896, powziętą w załatwieniu wniosku posła Bernadzikowskiego, wydelegował Wydział krajowy dwóch techników swojego biura melioracyjnego do wykończenia zdjęć dla regulacji Uszwicy z dopływami i Grobki, tudzież uzupełnienia obwałowania Wisły między Rabą i Kisieliną wraz z obwałowaniem prawego brzegu Raby.

Uchwała
w przedmio-
cie regulacji
Uszwicy z do-
pływami.

Delegowani technicy przeprowadzili w roku bieżącym zdjęcia dopływów Wisły, z wyjątkiem wału nadwiślańskiego, którego trasa dopiero w roku bieżącym przez komisją międzynarodową dla regulacji Wisły została ustalona, a dla którego potrzebne zdjęcia dopiero w r. 1897 po zatwierdzeniu uchwał komisyjnych przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych może być zarządzone.

Na posiedzeniu z d. 30. stycznia 1896 powziął Wysoki Sejm na wniosek posła Rottera następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby zbadał na miejscu system regulacji małych górskich potoków obmyślony przez L. Seelinga w Izdebniku i tamże od dłuższego czasu zastosowany i o wyniku badań zdał sprawę Sejmowi na najbliższej sesyi“.

Uchwała
w sprawie
budowli re-
gulacyjnych
systemu
Seelinga.

Jakkolwiek wzmiankowany system robót regulacyjnych był już znany Wydziałowi krajowemu z wyczerpującego sprawozdania c. k. nadinsygniera Romana Ingardena, na podstawie którego udzielono p. Seelingowi tak z funduszu krajowego, jak i z c. k. Skarbu państwa zasiłków po 750 zł. w. a. na regulację rzeki Skawy od Witanowic przez Radoczę ku Graboszycom (LW. 39.860 ex 1894), to jednak wykonując powyższą uchwałę Wys. Sejmu, polecił Wydział krajowy reskryptem z d. 17. marca 1896 l. 14.756 dyrektorowi kraj. biura melioracyjnego i kierownikowi regulacji Łęgu, gdzie tego rodzaju budowle mogą być zastosowane, zbadać system robót p. Seelinga na miejscu, nie mniej też osiągnięte rezultaty, sposób i kosztą wykonania.

Delegowani przez Wydział krajowy technicy zwiedzili w maju r. b. wykonaną w ciągu lat 10 przez p. Seelinga regulacją potoku Skawinki (Biertówki) na długości 3 kilometrów, oraz tamy regulacyjne na rzece Skawie pod Radoczą i skonstatowali, że system robót p. Seelinga różniący się tem od faszynowych, iż miejsce kieszek zastępują przypinki (żerdzie drewniane) trzymane długimi kołami i obciążenie faszynady odpada, znakomicie się utrzymuje i cel regulacji osiągnął w zupełności, zwłaszcza na potoku górskim Skawince. Co do wysokości kosztów nie mógł p. Seeling dokładnych dat dostarczyć, gdyż roboty były prowadzone przez dłuższy czas we własnym zarządzie.

Ze względu na pomyslną opinią techników krajowych, udzielił też Wydział krajowy na prośbę Wydziału powiatowego w Myślenicach reskryptem z dnia 12. czerwca 1896 l. 35.409 gminom Sułkowice i Budzów subwencji 800 zł. w. a. na ubezpieczenie brzegów potoków Skawinki i Paleczki wzdłuż drogi Biertowice-Zembrzyce według systemu Seelinga z warunkiem dokładnego prowadzenia rachunków, aby ceny jednostkowe tych robót mogły być obliczone.

Według systemu Seelinga zbudowano też w roku bieżącym na Łęgu w powiecie Tarnobrzeskim 2 tamy: 1 prostopadłą (ostrogę) 105 m. długą i 1 równoległą (kierownicę) 414 m. długą. Koszta tych budowli wykonanych z faszyny lasowej wypadły blisko 50% niższe, aniżeli koszta zwykłych tam faszynowych, przy których to ostatnich budowlach używa się 33% faszyn wiklowych (nad Łęgiem dwa razy droższych od lasowych). Budowla prostopadła musiała być po każdej większej wodzie naprawiana, gdyż się zapadała z powodu ruchomego dna piaskowego, budowla natomiast równoległa utrzymała się dobrze mimo dwukrotnych wyższych stanów wody.

Jeżeli wykonane budowle wytrzymają pochód lodów i wielkie wody wiosenne, zamierza Wydział krajowy zastosować je w szerszych rozmiarach przy regulacji Łęgu, a ewentualnie przy regulacji Białej na mniejszych głębokościach.

Utworzenie ekspozytury krajowego biura melioracyjnego w Jaśle.

W wykonaniu uchwały Wys. Sejmu z 4. lutego 1895 przystąpił Wydział krajowy w dalszym ciągu do otwarcia ekspozytury kraj. biura melioracyjnego w Jaśle z dniem 1. maja 1896 poruczając kierownictwo tejże inżynierowi II. klasy Michałowi Kornelli i przydzielił do jej zakresu działania powiaty polityczne: Krosno, Jasło, Gorlice, Łańcut, Rzeszów i część powiatu Brozowskiego korzystającą ze szlaku kolei Rzeszów-Jasło.

O otwarciu zawiadomił Wydział krajowy interesowane Wydziały powiatowe tudzież c. k. Towarzystwo gospodarskie we Lwowie i rolnicze w Krakowie.

Inżynier dla kultury i eksploatacji torfowisk.

Obdarzony stypendyem w kwocie 2.400 zł. (po połowie ze skarbu krajowego i państwowego), technik biura melioracyjnego Andrzej Kornella się do odbycia podróży naukowej poza granicami państwa i obznajomienia się z kulturą i eksploatacją torfowisk.

Odbył programową w porozumieniu z c. k. Ministerstwem rolnictwa ułożoną podróż i częściowo złożył z niej sprawozdanie.

Sprawozdanie z całorocznej podróży — w pewien system ujęte — które przedłożonem zostanie c. k. Ministerstwu rolnictwa, jest w toku opracowania.

Temu też technikowi poruczył Wydział krajowy wszelkie czynności odnoszące się do kultury i eksploatacji torfowisk a także i kierownictwo stacji doświadczalnych wspólnie z tymczasowym zarządcą Juliuszem Koppensem, niemniej też projektowanie i wykonanie melioracji gruntów torfowych.

O wypłatę zapewnionej na utrzymanie tego technika reskryptem c. k. Ministerstwa rolnictwa z 25. listopada 1894 l. 21.642 dotacji z funduszy państwowych, a to na r. 1896 w kwocie 450 zł., zaś na r. 1897 w kwocie 1000 zł., odniósł się Wydział krajowy do c. k. Rządu przyczem podał do wiadomości, iż pomienionego Andrzeja Kornellę zamierza Wydział krajowy zamianować stale inżynierem dla spraw kultury i eksploatacji torfowisk.

Stacje doświadczalne dla kultury i eksploatacji torfowisk.

Przyznane uchwałą Wys. Sejmu z 30. stycznia 1896 zasiłki dla istniejących pięciu stacji doświadczalnych mianowicie w Rudniku w kwocie 1000 zł., w Korsowie w kwocie 1000 zł., w Nowym Targu w kwocie 500 zł., w Olesku w kwocie 1000 zł. i w Chorostkowie 500 zł. zostały stacyom do rąk bezpośrednich kierowników wypłacone, zarówno jak i wyasygnowana ze skarbu państwa subwencya w tej samej wysokości.

Fachowy nadzór i kierownictwo wykonuje nadal powołany na tymczasowego inspektora Juliusz Koppens, a od września b. r. poruczył Wydział krajowy obowiązek ten także inżynierowi dla kultury i eksploatacji torfowisk Andrzejewi Kornelli.

Według sprawozdań inspektora Koppensa stacje powyższe spełniają swoje zadanie należycie zajmując się głównie doświadczeniami z uprawą torfowisk, z wyjątkiem stacji w Nowym Targu, której celem doświadczeń jest produkcya ściółki torfowej oraz stacji w Chorostkowie, gdzie obok uprawy przedsiębrano doświadczenia z eksploatacją torfu, jako materiału opałowego. Poczynione w tym kierunku próby dały jednak mniej korzystne wyniki.

Inżyn. adj. Kornella, który po powrocie z podróży naukowej otrzymał polecenie zwiedzenia wspólnie z inspektorem Koppensem wszystkich stacji, przedstawił Wydziałowi krajowemu swoje spostrzeżenia o rozwoju i działalności istniejących stacji.

Z uwagi, iż poczynione przezeń spostrzeżenia nie są bez interesu dla dalszej akcji na polu popierania kultury za pomocą doświadczeń, pozwala sobie Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie jego do wiadomości. ./ (Alegat 1).

Dla stacyi doświadczalnej w Olesku, która przedstawiła potrzebę rozszerzenia doświadczalnej, przyznało c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z 23. lipca 1896 l. $\frac{13.445}{1.928}$ subwencyę w kwocie 1000 zł. rocznie na lat trzy, począwszy od r. 1897 pod warunkiem, jeżeli taki sam zasiłek udzielonym jej zostanie ze skarbu krajowego. Ponieważ już w zeszłym roku raczył Wys. Sejm przyzwolić na podwyższenie zasiłku z 500 zł. na 1000 zł., pozwala sobie Wydział krajowy przedstawić Wys. Sejmowi wniosek na pozostawienie dla tej stacyi zasiłku w tej wysokości na dalsze trzy lata od r. 1897 począwszy.

Z powodu częściowego wykonania robót przy przedsiębiorstwie krajo-
wem dla osuszenia bagien Stojanowskich osuszone zostały rozległe obszary torfowisk o torfie nizinnym, stanowiące własności drobnych posiadaczy. Wydział krajowy pragnąc tym właścicielom przyjść z pomocą i udzielić im fachowej rady co do sposobu zagospodarowania z uwzględnieniem eksploatacyi tych torfowisk wydelegował na miejsce inż. adj. Andrzeja Kornellę i inspektora Koppensa, którzy zbadawszy stan i naturę torfowisk udzieliли właścicielom odpowiednich wskazówek, Wydziałowi krajowemu zaś przedstawili wniosek na urządzenie dwóch pól doświadczalnych dla praktycznych demonstracyi, mianowicie w Wolicy baryłowej i Stojanowie. Nowe stacye doświadczalne.

Wydział krajowy w uwzględnieniu tej potrzeby postanowił upraszać Wys. Sejm o uchwalenie na ten cel zasiłku w kwocie 500 zł. rocznie, przez lat trzy począwszy od r. 1897 i wstawił już ten wydatek do preliminarza budżetu krajowego na r. 1897, a jednocześnie odniósł się do c. k. Rządu z prośbą o udzielenie takiego samego zasiłku ze skarbu państwa i na ten sam przeciąg czasu.

Działając dalej w duchu uchwały Wys. Sejmu z 6. kwietnia 1892 przyznał Wydział krajowy w roku bieżącym subwencyę dla następujących dalszych fabryk: Subwencye dla fabryk drenarskich.

- 1) w Łowisku pow. Nisko, majątku p. Ferdynanda hr. Hompescha;
- 2) w Bereźnicy królewskiej, pow. Żydaczów, majątku p. Stanisława Pawlikowskiego.
- 3) w Hruszowie, pow. Jaworów, majątku p. Ludmiła Morawskiego;
- 4) w Dołpotowie, pow. Kałusz, majątku p. Franciszka Rozwadowskiego;
- 5) w Rogoźnem, pow. Jaworów, majątku p. Franciszka Collona-Czosnowskiego;
- 6) w Stubnie, pow. Przemyśl, majątku p. Józefa Myszkowskiego;
- 7) w Nadybach, pow. Sambor, majątku p. Władysława Tchórznickiego, wreszcie
- 8) w Glinianach, pow. Przemyślany, majątek p. Franciszka hr. Potulickiego.

Wymienieni właściciele otrzymali już prasy drenarskie wraz z wszelkimi przyborami, a na żądanie otrzymali także plany na budowę pieców i suszarni. Obdarzeni subwencyą, zobowiązali się dostarczać rurek drenarskich po zaspokojeniu własnej potrzeby właścicielom sąsiednich gruntów po kosztach produkcyi przez Wydział krajowy ustanowionych, oraz zwrócić prasę po zdrenowaniu własnych gruntów na każde wezwanie Wydziału krajowego.

Oprócz powyżej wymienionych, przyrzekł Wydział krajowy dostarczyć bezpłatnie prasy drenarskiej dla założyci się mających fabryk:

- 1) w Komorowicach, majątku p. Aleksandra Pragłowskiego;
- 2) w Ulicka-seredkiewicz, majątku p. Elżbiety hr. Bielskiej;
- 3) w Szumlanach, majątku p. Kazimierza Gołębskiego;
- 4) w Weryni, majątku p. Janusza Tyszkiewicza;
- 5) w Bąkowicach pod Chyrowem, przy zakładzie wychowawczym OO. Jezuitów;
- 6) w Jasionowie, majątku p. Władysława Gniewosza, wreszcie
- 7) w Pawelczu, majątek p. Karola Memla.

Dostarczenie pras dla tych majątków nie nastąpiło bądźto z powodu niezbadania jeszcze przydatności gliny lub nieprzedłożenia deklaracyi co do obowiązku dostarczania rurek także sąsiadom bądź też mimo spełnienia tych

formalności z powodu niezgłoszenia się właścicieli o przesłanie im przyrzeczonych pras.

Ponieważ odpowiednia liczba fabryk do wyrobu rurek drenarskich — jeszcze nie została założoną — pozwala sobie Wydział krajowy upraszać Wys. Sejm o uchwalenie dalszej dotacyi na r. 1897 w kwocie 5.000 zł. na sprawienie pięciu pras z równoczesnem wezwaniem c. k. Rządu o udzielenie zasiłku w tej samej wysokości.

Kształcenie
techników
melioracyj-
nych.

Na wakujące od dwóch lat stypendyum rządowe o rocznych 1.000 zł. a. w. przeznaczone dla ukończonych słuchaczy inżynierii, chcących się wykształcić na inżyniera kultury na kursie melioracyjnym w c. k. akademii rolniczej w Wiedniu, Berlinie lub Monachium, nie znalazł się i w tym roku żaden kandydat. Na ogłoszony bowiem na to stypendyum na rok szkolny 1896/7 konkurs nie wpłynęło żadne podanie.

Skutkiem tego odniósł się Wydział krajowy do c. k. Rządu z prośbą o pozostawienie tego stypendyum do dyspozycyi Wydziału krajowego jeszcze na rok szkolny 1897/8, na co się według odezwy c. k. Namiestnictwa z 12. sierpnia 1896 l. 69.181 c. k. Ministerstwo rolnictwa zgodziło.

Stypendya
dla słuchaczy
inżynierii.

Z przeznaczonych uchwałą Wys. Sejmu z 30. stycznia 1896 trzech stypendyów na przeciąg lat pięciu o rocznych 300 zł. a. w. dla tych słuchaczy inżynierii, którzy się po ukończeniu studiów technicznych zobowiążą wstąpić do służby w krajowym biurze melioracyjnym, nadał Wydział krajowy jedno ukończonemu słuchaczowi II. roku Wydziału inżynierii a dwa dwóm abiturjentom gimnazyalnym, jednemu z nich wszakże o rocznych 200 zł. z tem, iż jeżeli po ukończeniu 1. roku wykaże dobre postępy w naukach, zostanie mu takowe na rok szkolny 1897/8 i na dalszy czas studiów do kwoty 300 złr. rocznie podwyższonem.

Uzyskaną w ten sposób z powyższego kredytu kwotę 100 zł. uzupełnił Wydział krajowy jednemu z zeszkolonych stypendyów nadane o rocznych 200 stypendyum do kwoty 300 zł. rocznie.

Wykonanie
ustawy o ry-
bołóstwie.

W wykonaniu postanowień ustawy o rybołóstwie z dnia 31. października 1887., Dz. u. kraj. Nr. 37. ex 1890 przeprowadziło c. k. Namiestnictwo podział do rzeczy sześciu rzek na rewiry rybackie a to: dorzecza Skawy na 10. rewirów, — Raby na 19 rewirów, — Dunajca na 30 rew., — Bugu na 20 rew., — Wisły na 37 rew., i Stryja na 17 rew., — razem tedy utworzono od czasu ogłoszenia ustawy t. j. w przeciągu lat sześciu 133 rewirów rybackich na sześciu rzekach.

Z rewirów tych wydzierżawiono dotąd 116 rewirów z dorzeczu pięciu rzek, przyczem na wniosek Wydziału krajowego nie utworzono rewirów wydziałów rybackich — a obowiązki tychże wydziałów w myśl §. 30. ustawy przeszły na Wydział krajowy. W roku więc 1897 administrować będzie Wydział krajowy 116 rewirami rybackimi, przez co czynności Wydziału krajowego znacznie się zwiększą.

Dalsze czynności około przeprowadzenia podziału pozostałych czterech dorzeczzy na rewiry rybackie postąpiły o tyle, że przeprowadzono tymczasowy podział Soły i Wisłoki na rewiry rybackie, jako też przeprowadzono studia co do podziału dorzecza Prutu z Czeremoszem, na innych zaś rzekach nie rozpoczęto jeszcze czynności dla wprowadzenia w życie ustawy rybackiej.

To bardzo powolne wprowadzanie ustawy powoduje ostateczne wyrzucenie rzek, bo tam, gdzie rewirów nie utworzono, ustawy rybackiej nikt nie przestrzega, a ponieważ dawna ustawa z dnia 19 listopada 1882 utraciła swą moc obowiązującą z chwilą ogłoszenia nowej, przeto na rzekach, na których rewirów nie wprowadzono, nie ma w rzeczywistości dla ryb żadnej ochrony prawnej.

W sprawach rozgraniczenia rewirów rybackich mógł Wydział krajowy o tyle tylko współdziałać, że przysyłał c. k. Namiestnictwu każdorazowo opinie co do zamierzonego podziału rzek na rewiry rybackie, bo powołana po-

wyżej ustawa o rybołówstwie, zastrzega wyłącznie c. k. władzom politycznym prawo uregulowania rybołówstwa na wodach krajowych, a więc prawo podziału rzek na rewiry rybackie, prawo wydzierżawiania tychże rewirów, ustanawiania czasów ochronnych dla ryb i. t. d.

Drugą sprawą dla rybactwa krajowego ważną a dotąd nie załatwioną jest sprawa uregulowania stosunków rybackich na rzekach granicznych kraju, przedewszystkiem zaś sprawa ujednostajnienia przepisów ochronnych na tych rzekach. Wydział krajowy odniósł się już w tej sprawie do c. k. Rządu, nie otrzymał jednak dotąd żadnej odpowiedzi.

II. Załatwienie petycji.

W wykonaniu uchwały Wys. Sejmu z 30. stycznia 1896 na skutek tej petycji powziętej spowodował Wydział krajowy oszacowanie gruntów i budynków w inundacji między Wisłą a wałem położonych w drodze przymusowego wywłaszczenia i następnie po porozumieniu się z c. k. Namiestnictwem polecił Zarządowi budowy obwałowania Wisły w powiecie wielickim wypłacić przyznać się mające wynagrodzenia i odszkodowania skoro tylko orzeczenie ekzpropryacyjne stanie się prawomocnem.

Petycja gminy Brzegi o odszkodowanie za grunta i domy zostające w inundacji przy obwałowaniu prawego brzegu Wisły.

Na skutek uchwały Wys. Sejmu z d. 30. stycznia 1896 zarządziło c. k. Namiestnictwo sporządzenie operatu technicznego tej lokalnej regulacji i odezwą z 22. sierpnia b. r. l. 67136 udzieliło takowy Wydziałowi krajowemu do powzięcia postanowienia co do udzielenia zasiłku w wysokości $\frac{1}{3}$ części kosztów, która wynosi 3302 zł. 37 ct. a. w.

Petycja reprezentacji powiatowych w Myslenicach i Limanowu o regulację rzeki Raby między Lubniem a Kosinką.

Wydział krajowy uchwałą z 4. września b. r. l. 55039 postanowił przyznać rzeczony zasiłek, z dotacji dyspozycyjnej na r. 1896 jeżeli roboty rozpoczęte zostaną jeszcze w bieżącym roku i o tem c. k. Namiestnictwo zawiadomił.

Zasiłek ten nie został wszakże dotąd wyasygnowanym, gdyż Wydział krajowy nie otrzymał wiadomości o rozpoczęciu robót.

Uchwałą z d. 1. lutego 1896 odstąpił Wys. Sejm tę petycję Wydziałowi krajowemu do zbadania, a następnie zarządzenia opracowania projektu technicznego po wykończeniu projektów dotychczas już przez Sejm poleconych.

Petycja obszarów dworskich i gmin Janowice i Wróblowice pow. Tarnowskiego, tudzież Lusławice, Zakliczyn, Wesołow, Stróże i Filipowice pow. Brzeskiego o obwałowanie prawego brzegu Dunajca.

Jak już w zeszłorocznym sprawozdaniu melioracyjnem (pag. 10) mieliśmy zaszczyt zdać sprawę z wykonania uchwały Wys. Sejmu z d. 4. lutego 1895 powziętej w tym samym przedmiocie na skutek petycji obszarów dworskich w Janowicach i Wróblowicach, opracowała Tarnowska ekspozytura kraj. biura melioracyjnego z polecenia Wydziału krajowego projekt techniczny miejscowego obwałowania prawego brzegu Dunajca z dopływami Siemiechówką i Lubińką, którego koszta obliczono na 29.000 zł. a. w.

W sprawie tego projektu nadeszło nam c. k. Namiestnictwo odezwą z d. 4. lutego 1896 l. 103.700 opinię departamentu technicznego, wedle której wykonanie prawego wału Dunajca oddziaływałoby szkodliwie na grunta po lewym brzegu tej rzeki położone i musi być odłożone do czasu, kiedy trasa regulacyjna zostanie ustalona, regulacja zaś potoku Lubińki przedstawia charakter robót górskich należących do kompetencji sekcji Przemyskiej c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich.

Powyższą opinią wraz z tegoroczną uchwałą Wys. Sejmu podaliśmy do wiadomości stron interesowanych, za pośrednictwem Wydziałów powiatowych w Tarnowie i Brzesku (rozp. z d. 19. lutego 1896 l. 8.687), a równocześnie odnieśliśmy się do c. k. Namiestnictwa o zarządzenie, aby trasa regulacyjna Dunajca w dolinie Zakliczyńskiej jak najrychlej została ustalona, oraz o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa zbadania sprawy zabudowania

potoku Lubińki, a ewentualnie także innych dopływów Dunajca między Filiłowicami i Janowicami.

O ustalenie trasy regulacyjnej Dunajca nie otrzymaliśmy dotychczas zawiadomienia, co się zaś tyczy regulacji Lubińki oświadczyła wymieniona sekcya w opinii nadesłanej reskryptem c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 21. października 1896 l. 22.262 (odezwa c. k. Namiestnictwa z d. 10. listopada 1896 l. 93.003), że regulacja ta nie należy do zakresu zabudowań potoków górskich, lecz winna być wykonaną jako melioracja prywatna przez interesowany obszar dworski Janowice wedle projektu ekspozytury Tarnowskiej.

Petycja Heleny hr. Staudnickiej i gminy Świniarsko w sprawie lokalnej regulacji rzeki Dunajca.

C. k. Namiestnictwo, któremu petycje te uchwałą Wys. Sejmu z d. 30. stycznia 1896 do przeprowadzenia najnagleszych robót ochronnych odstąpione zostały, oznajmiło odezwą z 27. maja 1896 l. 39829, że regulacja Dunajca w Brzeźny jest objęta projektem regulacji od Gołkowic do ujścia Popradu, którego sporządzenie jest w toku. Natomiast regulacja Dunajca w obrębie gminy Świniarsko, jakkolwiek jest bardzo potrzebną, nie może być podług treści, powołanej odezwy traktowaną jako regulacja miejscowa lecz przeprowadzoną być musi jako regulacja systematyczna na znacznej długości i tym samym stanowić część składową regulacji Dunajca od ujścia Popradu do mostu kolejowego w Nowym Sączu. Zaprojektowanie zaś tej ostatniej regulacji z powodu rozpoczętych innych robót w okręgu budowlanym Nowosądeckim — nie może na razie nastąpić.

Petycja komitetu kościelnego w Podolu w powiecie Nowosądeckim i kilku gmin o zapomogę na uregulowanie potoku Przydonica.

Wskutek przekazania tej petycji Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględniania wydelegował Wydział krajowy technika biura melioracyjnego na miejsce z poleceniem zbadania sprawy i sporządzenia planu z kosztorysem.

Administrator parafii w Podolu zawiadomił wszakże, iż komitet kościelny jako też gminy interesowane odstępują od petycji, albowiem rozchodziło się im nie o uregulowanie potoku lecz o uzyskanie subwencji na obmurowanie cmentarza i urządzenie szkarpy kamiennej na potoku pod cmentarzem kościelnym — i że roboty te drogą dobrowolnych prestacji już rozpoczęte zostały.

Wobec tego Wydział krajowy cofnął zarządzenie swoje.

Petycja gminy Muszyny o zapomogę na miejscowe ubezpieczenie brzegów Popradu, Muszyny i Szczawniczki.

W myśl otrzymanego polecenia z d. 30. stycznia 1896 zarządził Wydział krajowy wykonanie zdjęć i sporządzenie planu z kosztorysem przez ekspozyturę biura melioracyjnego w Jaśle i przedłożenie tego operatu do końca bieżącego roku.

Gdy się to stanie, poczyni Wydział krajowy dalsze zarządzenia ku spełnieniu polecenia Wys. Sejmu.

Petycja Jądwi Biechońskiej, właścicielki dóbr Żarnowiec, o subwencyę na miejscową regulację Jasiołki w Żarnowcu, Świeżowej i Dobrszynie.

Po przedłożeniu projektu tej regulacji przez ekspozyturę krajowego biura melioracyjnego w Sanoku, Wydział krajowy, któremu Wys. Sejm uchwałą z d. 30. stycznia 1896 przekazał petycję tę do uwzględnienia i wyjednania zasiłku z państwowej dotacji melioracyjnej, postanowił uchwałą z 29. maja 1896 l. 29.888 wstawić do preliminarza na r. 1897 $\frac{1}{3}$ część kosztów i udać się do c. k. Rządu o wyjednanie zasiłku w tej samej wysokości pod warunkiem, jeżeli strony interesowane przedłożą deklarację na pokrycie reszty kosztów w $\frac{1}{3}$ części.

Według kosztorysu koszt robót obliczonym został na 10.000 zł. a. w z czego przypada część na fundusz krajowy 3.333 zł.

O tem zawiadomionym został Wydział pow. w Krośnie jako też wprost sama petentka. Zasiłek krajowy nie został jednak wstawionym do preliminarza krajowego na rok 1897, gdyż strony interesowane nie przedłożyły deklaracji w sprawie pokrycia $\frac{1}{3}$ części kosztów.

Celem wykonania uchwały Wys. Sejmu polecającej Wydziałowi krajowemu sprawę zbadać i ewentualnie udzielić gminie pożyczki z krajowego funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa o udzielenie kosztorysu a względnie o podanie wysekości datku konkurencyjnego na gminę przypadającego, na co otrzymał odpowiedź, iż opracowanie projektu i sporządzenie kosztorysu wymagać będzie dłuższego czasu.

Na przedstawienie prezesa Rady powiatowej rzeszowskiej zarządził Wydział krajowy zbadanie stanu rzeki przy współudziale technicznego delegata c. k. Namiestnictwa na miejscu na przestrzeni od Babicy do Łukowca, przyczem delegaci wysłuchali życzeń stron co do zaprojektowania robót dla ochrony gruntów włościańskich.

Operat techniczny, który sporządzają organa techniczne rządowe, nie został jeszcze Wydziałowi krajowemu udzielonym, wnosząc wszakże z ustnego oświadczenia prezesa Rady powiatowej Rzeszowskiej, iż datek konkurencyjny na gminy przypadający pokrytym będzie z funduszy powiatowych, nie zajdzie potrzeba udzielenia gminie Babica na ten cel pożyczki.

Pierwsza rata 33 $\frac{1}{3}$ % zasiłku krajowego na tę lokalną regulację w kwocie 3.000 zł. a. w. wstawioną została zgodnie z wnioskiem c. k. Namiestnictwa do preliminarza krajowego na rok 1897.

Uchwałą z 30. stycznia 1896 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu zbadać przedłożony przez gminę projekt osuszenia na miejscu, a następnie udzielić i wyjednać zasiłek z krajowej i państwowej dotacji dyspozycyjnej na popieranie drobnych melioracji przeznaczonych.

Wydział krajowy nie mogąc dla braku sił technicznych zarządzić zbadania projektu przez własne organa techniczne, polecił to uczynić Wydziałowi pow. w Rzeszowie, a względnie sporządzić nowy projekt i kosztorys.

Poleceniu temu nie uczynił jednak Wydział powiatowy dotąd zadość.

Na skutek prośby gminy tej samej treści do Wydziału krajowego wniesionej, odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa z wnioskiem na zbadanie sprawy na miejscu, jednakże nie w tym kierunku jak gmina żądała, t. j. aby młynówka Bukowa została przełożoną, gdyż byłoby to ze znacznymi kosztami połączone, lecz aby grunta i domy mogły być osuszone za pomocą kanału i syfonu po pod młynówką Bukową do Sanu.

Odezwą z 12. października 1896 l. 64370 udzieliło c. k. Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu wynik przeprowadzonych przez c. k. Starostwo powiatowe w Tarnobrzegu dochodzeń na miejscu, z których wynika, że przyczyną zabagnienia gruntów i zatapiania w gminie Jastkowice i sąsiednich jest całkiem wadliwe urządzenie młyna w Musikowie nad Bukową, a w szczególności młynówki, stawu i jazów, nadmierne i niepotrzebne spiętrzanie wody, wreszcie zamulenie i zarośnięcie szuwarem koryta młynówki, które widocznie od dłuższego szeregu lat nie było czyszczeniem.

Dochodzenia te wykazały, że jedynym sposobem prowadzącym do osuszenia zabagnionych gruntów byłoby usunięcie powyższych wadliwości w urządzeniu zakładu młyńskiego i dlatego c. k. Namiestnictwo oświadczyło, iż rzeczą jest gminy odnieść się do c. k. miejscowej władzy politycznej o usunięcie tych wadliwości a względnie gdyby urządzenie takie młyna było legalne, o wydanie orzeczenia po myśli §. 21. kraj. ust. wodnej.

Na lokalną regulację Sanu pod Sośnicą i Dusowcami przyznał Wysoki Sejm zgodnie z wnioskiem c. k. Namiestnictwa zasiłek w kwocie 1.000 zł. Wskutek petycji obok wymienionej odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa z zapytaniem, czy roboty zamierzone będą w roku bieżącym rozpoczęte, za co otrzymał odpowiedź odezwą z 8-go czerwca 1896 l. 47.340, iż z powodu wygórowanego oszacowania gruntów pod przekop pod Dusowcami zarządzone zostało przeprowadzenie ponownego oszacowania.

O tem zawiadomił Wydział krajowy interesowaną gminę przez Wydział pow. w Przemyślu.

Petycja gminy Babice powiatu rzeszowskiego o zapomogę na pokrycie datku konkurencyjnego do kosztów lokalnej regulacji Wisłoka.

Petycja gminy Wulka pod lasem o zapomogę na osuszenie gruntów.

Petycja gminy Jastkowice o zmianę trasy prawego wału Sanu i przełożenie młynówki Bukowy.

Petycja gminy Dusowice o regulację rzeki Sanu.

O dalszym toku sprawy Wydział krajowy nie otrzymał dotąd wiadomości.

Petycja gminy Michałówka o wynagrodzeniu szkód z powodu przekopu łączącego Wisznę z Sanem. C. k. Namiestnictwo, któremu sprawa ta odstąpioną została do załatwienia, udzieliło Wydziałowi krajowemu odezwą z 8. października 1896 l. 62.141 projekt ustalenia wybranego w roku 1884 przekopu Wiszni pod Nienowicami i Michałówką wraz z kosztorysem robót na 29.000 zł. a. w. obliczonych z wnioskiem na pokrycie tych kosztów po połowie z funduszu państwowego i krajowego.

Wydział krajowy uznając taki sposób załatwienia petycji za najkorzystniejszy postanowił w zasadzie przychylić się do wniosku c. k. Namiestnictwa i zaproponować Wys. Sejmowi przyjęcie połowy kosztów robót, po strąceniu kosztów zarządu kwotę 14.237 zł. wynoszącą na fundusz krajowy. W tym celu wstawił Wydział kraj. do preliminarza budżetu krajowego na rok 1897 pierwszą ratę w kwocie 2.500 zł. w. a.

Petycja Wydziału spółki wodnej dla osuszenia bagien Niszkich o subwencję w kwocie 2.000 zł. na dodatkowe roboty. Wydział krajowy zawiadomił spółkę wodną, iż sprawa udzielenia subwencji na żądany cel może być wziętą pod rozważenie, skoro Wydział spółki przedłoży szczegółowy plan i kosztorys i że w każdym razie udzielenie zasiłku krajowego zależnem będzie od równoczesnego subwencyonowania tych robót z państwowej dotacyi melioracyjnej.

Petycja obszarów i granicy Grzęda oraz gmin Szieciechów i Grzybowice o zapomogę na pogłębienie kanału Jaryczowskiego. Uchwałą z 30. stycznia 1896 przyznał Wysoki Sejm na cel w petycji wyrażony bezzwrotny zasiłek w wysokości $\frac{1}{3}$ kosztów robót, t. j. kwotę 1.900 zł. pod warunkiem jeżeli c. k. Rząd przyzna taki sam zasiłek, a strony interesowane złożą przypadający na nich w tej samej wysokości datek konkurencyjny, oraz jeżeli władza polityczna zapewni należytą konserwację wykonanych robót.

Wydział pow. we Lwowie, któremu ta uchwała zakomunikowaną została, poczynił kroki celem zabezpieczenia datku konkurencyjnego od stron, tudzież celem zapewnienia kosztów przyszłej konserwacji; ostatecznego wszakże rezultatu swoich zarządzeń nie przedłożył Wyd. powiatowy Wydziałowi krajowemu, wskutek czego powołana wyżej uchwała Wys. Sejmu na teraz wykonaną być nie mogła.

Petycja gmin Błozew dolna i innych sąsiednich w sprawie regulacji Dniestru i jego dopływów. Wydział krajowy zawiadomił interesowane gminy przez Wydziały powiatowe w Samborze i Rudkach, iż projekt regulacji Dniestru od Kornalowic do Rozwadowa i Strwiąża, od Biskowic do ujścia zostanie w roku bieżącym sporządzonym i Wys. Sejmowi przedłożonym z wnioskiem na rozpoczęcie robót w roku 1897, że natomiast regulacja Błozewki podjętą być może dopiero po ustawowem zapewnieniu regulacji Dniestru i Strwiąża.

Petycja gmin i obszarów dworskich Litwinów, Rudniki, Łysa, Nasów i Zastawcze w sprawie regulacji Złotej Lipy. Wykonaniu odnośnej uchwały Wys. Sejmu z dnia 30. stycznia 1896 wydelegował Wydział krajowy ze swej strony starszego inżyniera biura mel. p. Józefa Jankowskiego; c. k. Namiestnictwo zaś c. k. inżyniera p. Józefa Kriegseisena do zbadania sprawy na miejscu i przedstawienia wniosków.

Przedkładając sprawozdanie tej komisji w załączeniu ./ (Alegat 2). Wydział krajowy zaznaczyć musi, iż przedstawiony tamże wniosek zarządzenia szczegółowych badań i wypracowania projektu przedłużenia częściowej regulacji Złotej Lipy od Litwinowa do Zawałowa może być uwzględnionym dopiero po wykonaniu innych projektów w toku opracowania będących, jak regulacji Pełtwi, kolmatacyi bagien naddniestrzańskich, regulacji Styru i Uszwicy z dopływami.

Odstąpiona uchwałą z 30. stycznia 1896 c.k. Rządowi do zbadania i zarządzenia potrzebnych robót ochronnych nie została po myśli tej uchwały zatwierdzona. C. k. Namiestnictwo bowiem zawiadomiło nas odezwą z 18. lipca 1896 l. 60797, że z powodu robót w toku będących i takich, dla których operata już się przygotownią na lata 1896 i 1897, nie może przyjąć nowych dalszych obowiązków — wyjąwszy wypadki nadzwyczajne — zwłaszcza wobec żądania c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, by przeprowadzono tylko systematyczne regulacje, obejmujące dłuższe przestrzenie rzek.

Petycja gminy Tatarsko o zabezpieczenie brzegów Stryja.

O tem zawiadomił Wydział krajowy proszącą gminę za pośrednictwem Wydziału pow. w Stryju.

Wydział krajowy, któremu petycja ta uchwałą z 30. stycznia 1896 przekazana została do zbadania i w razie potrzeby do zarządzenia nagłych robót ochronnych przy pomocy państwowej i krajowej dotacji melioracyjnej, zarządził wykonanie potrzebnych zdjęć, które też w ciągu lata b. r. przeprowadzone zostały. Projekt i kosztorys sporządzonym zostanie w czasie zimowym 1896—1897, poczem Wydział krajowy zarządzi, co potrzebnem będzie, ku spełnieniu danego mu polecenia.

Petycja gminy Tuchla o lokalną regulację rzeki Oporu.

W spełnieniu otrzymanego polecenia Wys. Sejm Wydział krajowy zarządził wykończenie projektu regulacji potoku Żezawy, który preliminuje kosztą robót na 60.000 zł. w. a., przesłał takowy petentowi i odniósł się do c. k. Namiestnictwa o zawiązanie spółki wodnej; zawiadamiając zarazem prosiącego, iż skoro spółka wodna zawiązana zostanie, Wydział krajowy gotów jest przedłożyć Wys. Sejmowi projekt ustawy zapewniającej dla tego przedsiębiorstwa 33 1/3% zasiłku z funduszu krajowego i państwowego melioracyjnego, płatne w 2 równych ratach rocznych po 10.000 zł.

Petycja Juliana br. Brunickiego w sprawie regulacji potoku Żezawy.

Czy spółka wodna zawiązana została, Wydział krajowy nie otrzymał dotąd żadnej wiadomości.

Na odezwę Wydziału krajowego z żądaniem zbadania sprawy i w razie uznanej potrzeby opracowania projektu technicznego i zarządzenia nagłych robót ochronnych przy pomocy kraju i państwa, oznajmiło c. k. Namiestnictwo odezwą z 18. września 1896 l. 61478, iż chcąc istotnie prosiącym gminom powódz należałoby przystąpić do systematycznej regulacji na dłuższej przestrzeni Bystrzycy, na co jednak brak sił technicznych nie pozwala; na razie zarządza wszakże c. k. Namiestnictwo ponowne zbadanie stanu rzeki pod Monasterzanami i wypracowanie planu odręcznego i przybliżonego kosztorysu.

Petycja gminy Lachowiec i Mauasterzany o regulację Bystrzycy solotwińskiej.

O tym stanie rzeczy zawiadomił Wydział krajowy interesowane gminy przez Wydział powiatowy bohorodczański, na wniosek zaś c. k. Namiestnictwa wstawił do preliminarza krajowego na r. 1897 subwencyę 1.500 zł. w. a. na regulację Bystrzycy pod Manasterzanami.

Budowle regnlacyjne na Świcy pod Mielniczem wykonane jeszcze z lat 1893 i 1894 przy pomocy kraju i państwa — wymagały następnie uzupełnienia. Na koszt tych uzupełniających robot obliczone według sporządzonego przez c. k. Starostwo w Stanisławowie planu i kosztorysu na kwotę 4.800 złr. przyznał Wydział krajowy 33 1/3% zasiłek z dotacji dyspozycyjnej r. 1895 w kwocie 1388 złr. 53 ct. poczem otrzymał Wydział krajowy od c. k. Namiestnictwa wiadomość, iż roboty są w toku i że właśnie petycja obok wymieniona odnosi się do tych robót.

Petycja gminy Mielnicz i Dubrowka o regulację Świcy.

C. k. Namiestnictwo, któremu petycja ta odstąpiona została z wezwaniem do zbadania i zarządzenia nagłych budowli ochronnych oznajmiło odezwą z 7. września 1896 l. 66015, że do przeprowadzenia tej lokalnej regulacji potrzeba znacznych funduszków, przedewszystkiem zaś sporządzenia planu dla przestrzeni wynoszącej kilka kilometrów. Ponieważ na roboty regulacyjne na Bystrzycy nie ma osobnych funduszków a zwyczajna dotacja na utrzymanie budowli wodnych została wyczerpaną, ponadto rządowi urzędnicy techniczni są

Petycja gminy Grabowiec o lokalną regulację Bystrzycy nadworniańskiej.

przeciążeni pracą, przeto c. k. Namiestnictwo nie może na razie zarządzić opracowania projektu technicznego.

O tym stanie rzeczy zawiadomił Wydział krajowy petycyonującą gminę za pośrednictwem Wydziału pow. w Bohorodczanach, na miejscowe zaś ubezpieczenie brzegów Bystrzycy pod Grabowcem, które c. k. Namiestnictwo zamierza wykonać, wstawił do preliminarza krajowego na rok 1897 $33\frac{1}{3}\%$ zasiłek w kwocie 1.000 złr. w. a.

Petycyja gminy i obszaru dworskiego Wołczyniec o lokalną regulację Bystrzycy. Na skutek uchwały Wys. Sejmu z wezwaniem do c. k. Rządu o przeprowadzenie najnaglejszych robót ochronnych oznajmiło c. k. Namiestnictwo odezwą z 6. września 1896 l. 66017, że plany tej regulacji są w opracowaniu i że je wkrótce c. k. starostwo w Stanisławowie c. k. Namiestnictwu przedłoży. Plany te nie zostały dotąd Wydziałowi krajowemu udzielone, — na wniosek c. k. Namiestnictwa wstawiono jednak do preliminarza funduszu krajowego na r. 1897 zasiłek $33\frac{1}{3}\%$ w kwocie 2.000 zł. w. a.

Petycyja gmin Balicze i zarchezne o lokalną regulację Świcy. Na skutek tej petycji uchwalił Wys. Sejm bezzwrotny zasiłek w kwocie 1.533 zł. a. w. (ogólne koszta tej regulacji obliczono na 3.823 zł. 72 ct.), o czym Wydział krajowy petycyonujące gminy przez Wydział pow. w Żydaczowie zawiadomił.

Petycyja Henryka br. Christianiego i Dra. Mikolaja hr. Reya o lokalną regulację Wisłoki. Na lokalną regulację Wisłoki w Chotowy i Podgrodziu, której ogólny koszt obliczono na 6.000 zł., uchwalił Wys. Sejm tytułem $33\frac{1}{3}\%$ datku krajowego dotację w kwocie 1.000 zł. jako pierwszą ratę, o czym Wydział krajowy zawiadomił interesowanych przez właściwe Wydziały powiatowe.

Petycyja gmin Podgrodzie, Stadło i Wyglanowice o lokalną regulację Dunajca. Wydział krajowy zawiadomił interesowane gminy za pośrednictwem Wydziału pow. w Nowym Sączu, iż na roboty regulacyjne na Dunajcu w Podgrodziu i Stadle, których koszt obliczyło c. k. Namiestnictwo na 14.000 zł., uchwalił Wys. Sejm tytułem 3-ej raty $33\frac{1}{3}\%$ zasiłku krajowego na r. 1896 dotację w kwocie 2.000 zł., zaś na roboty w Wyglanowicach i Starym Sączu, mające być wykonane kosztem 4.500 zł., tytułem pierwszej raty tegoż zasiłku kwotę 800 zł. a. w.

Petycyja obszaru dworskiego i gminy Temerowce o lokalną regulację Łomuicy. Na skutek tej petycji uchwalił Wys. Sejm na r. 1896 tytułem pierwszej raty $33\frac{1}{3}\%$ zasiłku krajowego do kosztów tej lokalnej regulacji na 10.600 złr. w. a. obliczoczonych dotację w kwocie 2.000 złr., o czym Wydział krajowy zawiadomił interesowanych przez Wydział pow. Stanisławowie

Petycyja gmin Łany sokołowskie i Sokołów o lokalną regulację Świcy. Na koszta tej lokalnej regulacji przez c. k. Namiestnictwo na 47381 zł. w. a. obliczone uchwalił Wys. Sejm tytułem drugiej raty $33\frac{1}{3}\%$ zasiłku krajowego na r. 1896 dotację w kwocie 2500 złr., o czym Wydział krajowy zawiadomił interesowane gminy przez Wydział pow. w Stryju.

Petycyja gmin Żuraki Lachowice, Manasterczany, Bohorodczan i Sołotwiny oraz Wydziału pow. w Bohorodczanach o W załatwieniu uchwał Wys. Sejmu z 1. lutego 1896 l. 1235 i 1238, mocą których obok wymienione petycje odstąpione zostały c. k. Rządowi do zbadania i zarządzenia potrzebnych robót ochronnych przy pomocy kraju i państwa oznajmiło c. k. Namiestnictwo odezwą z 5. września 1896 l. 53801, iż chcąc obecny zły stan rzeki usunąć, potrzebaby wprzód wykonać pomiary znacznych przestrzeni i sporządzić operaty techniczne, ku czemu atoli c. k. Namiestnictwo wobec przeciążenia innemi czynnościami nie posiada sił technicznych ani też funduszków dyspozycyjnych, że przeto sprawa ta na razie zaniechaną być musi.

O tem postanowieniu c. k. Rządu zawiadomił Wydział krajowy interresowanych. regulację Bystrzycy sołotwińskiej.

Wskutek tej petycji zawiadomił Wydział krajowy proszącą gminę za pośrednictwem Wydziału pow. w Śniatynie, że w myśl programowej uchwały z 13. lutego 1894 regulacja tej rzeki podjęta być może dopiero po wykonaniu regulacji podgórskich dopływów Dniestru. Petycja gminy Rożnów o regulacji Rybnicy.

Petycję tę odstąpił Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu do zbadania sprawy na miejscu ewentualnie do sporządzenia projektu potrzebnych robót ochronnych i o tem interesowaną gminę za pośrednictwem Wydziału pow. w Bohorodczanach zawiadomił. Petycja gminy Zarczeczce o regulację Bystrzycy sołotwińskiej.

Na podstawie udzielonego Wydziałowi krajowemu upoważnienia postanowił Wydział krajowy wliczyć pierwszemu z petentów lata służby przy spółce wodnej Rudnickiej oraz przy Wydziałach powiatowych w Sanoku i Nisku spędzone do służby krajowej, natomiast co do drugiego z petentów Wydział krajowy nie skorzystał z udzielonego mu przez Wys. Sejm upoważnienia. Petycje inżynierów adj. biura melior. Jana Pizsa i Juliana Miśkiewicza o policzenie lat w innej służbie spędzonych do służby krajowej.

III. Postęp budowy przy ustawowych przedsiębiorstwach melioracyjnych w roku 1895.

A) Przedsiębiorstwa krajowe.

I. Regulacja Nowego Brnia z dopływami.

Podobnie jak w roku zeszłym, była budowa przy tem przedsiębiorstwie prowadzona w dwóch miejscach, a mianowicie na sekcji dolnej, obejmującej przestrzeń od ujścia Nowego Brnia do drogi krajowej w Radwanie i sekcji górnej, sięgającej od Radwana do Żabna.

Postęp budowy przy obu sekcjach przedstawia się za rok 1895 następująco:

a) Sekcja dolna.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy w r. 1895 wynosiły:

1. Nowy Brń (koryto główne).

I. Wykupno gruntów	1.464 zł. 40 ct.
II. Roboty ziemne	5.725 " 06 "
III. Roboty ubezpieczające	2.916 " 60 "
V. Konserwacya	807 " 72 "
VI. Zarząd	2.169 " 77 "
VII. Nieprzewidziane	3.626 " 89 "
razem	16.710 zł. 44 ct.

2. Upust.

I.	Wykupno gruntów	157	zł.	43	ct.
II.	Roboty ziemne	3.366	"	32	"
III.	Ubezpieczenia	488	"	44	"
V.	Konserwacya	404	"	47	"
VI.	Zarząd	836	"	53	"
VII.	Nieprzewidziane	159	"	23	"
	razem	5.412	zł.	42	ct.

3. Rybnia.

V.	Koszta konserwacyi	100	zł.	45	ct.
VII.	Nieprzewidziane	268	"	68	"
	razem	369	zł.	13	ct.

4. Rów lubaski.

V.	Konserwacya	127	zł.	71	ct.
VII.	Nieprzewidziane	30	"	74	"
	razem	158	zł.	45	ct.

5. Zgórsko.

V.	Koszta konserwacyi	281	zł.	63	ct.
----	------------------------------	-----	-----	----	-----

6. Jamnica.

V.	Koszta konserwacyi	193	zł.	21	ct.
	Ogólne koszta budowy	23.125	zł.	28	ct.

W porównaniu z preliminarzem kosztorysowym w kwocie 17.883 zł. 95 ct. w. a. okazuje się przeto przekroczenie w wysokości 5.241 zł. 33 ct.

b) Sekcja górna.

1. Nowy Breń (koryto główne).

I.	Wykupno gruntów	5.713	zł.	67	ct.
II.	Roboty ziemne	9.516	"	99	"
III.	Ubezpieczenia	2.265	"	46	"
IV.	Budowa obiektów	1.104	"	59	"
V.	Konserwacya	978	"	28	"
VI.	Zarząd	2.960	"	69	"
VII.	Nieprzewidziane	1.574	"	68	"
	razem	24.114	zł.	36	ct.

2. Wielopolka.

I.	Wykupno gruntów	83	zł.	77	ct.
II.	Roboty ziemne	1.697	"	21	"
III.	Ubezpieczenie	792	"	31	"
IV.	Budowa obiektów	221	"	38	"
V.	Konserwacya	5	"	50	"
VI.	Zarząd	10	"	—	"
VII.	Nieprzewidziane	160	"	84	"
	razem	2.971	zł.	01	ct.

3. Brnik.

I. Wykupno gruntów	243 zł. 67 ct.
II. Roboty ziemne	50 „ 55 „
V. Konserwacya	517 „ 28 „
razem	811 zł. 50 ct.

4. Oleśnica.

I. Wykupno gruntów	277 zł 27 ct.
Ogólne koszta budowy	28.174 zł. 14 ct.

Na wykonanie tych robót preliminowano w kosztorysie kwotę 25.651 zł. 82 ct., przekroczenie wynosi zatem 2.522 zł. 32 ct. w. a.

Przekroczenia kosztorysu tłumaczą się niedokładnością projektu, sporządzonego przed 20 laty, tudzież zaszłemi w międzyczasie zmianami łożyska, które spowodowały większą bryłowatość wykopu.

Budowę na sekcji dolnej prowadził w r. 1895 inżynier adjunkt Maryan Röhrich. zaś na sekcji górnej inżynier adjunkt Maksymilian Czernik.

2. Regulacya rzeki Biały z dopływami i uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Dunajca.

a) Regulacya rzeki Wisły.

Podług protokołu komisji kollaudacyjnej z dnia 6-go listopada 1896 wykonano w r. 1895 następujące roboty:

A) W łożysku rzeki Biały.

- 1) 8 przekopów o łącznej długości 2.639 m. a bryłowatości 68.769,1 m.³
- 2) budowli faszynowych metrów bież. 4.489,6
- 3) budowli kamiennych „ „ 760,0
- 4) obitek faszynowych „ „ 2.542,0
- 5) namulników 17 o łącznej długości „ „ 486,5

B) Przy obwałowaniu Biały i Dunajca.

- 1) prawy wał Biały o długości 415 m.
- 2) prawy wał Dunajca. „ 610 „
- 3) lewy wał Biały „ 40 „
- 4) cztery rampy, z tych dwie w prawym wale Dunajca, a dwie w prawym wale Biały;
- 5) ubezpieczenia stopy wału Dunajca obitką faszynową na długości 140 m.

C) Objekty.

- 1) w prawym wale Dunajca przepust o średnicy 0,5 m. a długości 14,5 m.
- 2) w prawym wale Biały w km. 2,020 wykończenie muru ochronnego z otworem 0,3 m. średnicy.

D) Rowy odpływowe i osuszające.

- 1) regulacya Strusinki na długości 985 m. wraz z budową stopnia, wykonanego z betonu, 15 brukowanych brodów z ubezpieczeniem skarp i dna na całej długości;
- 2) pogłębienie rowu Chyszowskiego na długości 3.570 m. wraz z budową 2 stopni murowanych, 18 mostków drewnianych i 2 brodów brukowanych, z ubezpieczeniem skarp darniami na całej długości, a płotkami na długości 1.280 m.;

- 3) pogłębienie potoku Świerczkowskiego na długości 836 m. wraz z budową jednego mostku drewnianego i ubezpieczeniem skarp i dna na całej długości;
- 4) pogłębienie rowu odpływowego od przepustu Nr.15 w prawym wale Dunajca;
- 5) korekcyja ujścia młynówki Tarnowskiej

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy w r. 1895 przedstawiają się następująco:

I. Roboty ziemne	25.281 zł. 63 ct.
II. „ regulacyjne	43.583 „ 17 „
III. Budowa obiektów	726 „ 65 „
IV. Roboty dodatkowe	943 „ 83 „
V. Wykupno gruntów i odszkodowanie	2.685 „ 53 $\frac{1}{2}$ „
VI. Konserwacya	1.155 „ 36 „
VII. Zarząd	3.677 „ 76 „
VIII. Rozmaite i nieprzewidziane	9.131 „ 48 „
suma kosztow budowy	87.185 zł. 41 $\frac{1}{2}$ ct.

W porównaniu z kosztorysem, który preliniuje na wykonanie tych robót kwotę 123.469 zł. 35 ct. okazuje się ogólne zaoszczędzenie w wysokości 36.284 zł. 23 $\frac{1}{2}$ ct. w. a. czyli 29 3% preliniarza kosztorysowego, które przypada w głównej części na rubrykę robót ziemnych i regulacyjnych. Znaczne to zaoszczędzenie jest wynikiem racjonalnych dyspozycyi kierownika budowy inżyniera Jana Haponowicza, któremu za to, jako też za staranne i sumienne wykonanie robót wyraziła komisya w protokole kollaudacyjnym uznanie. Również wyraziła komisya kollaudacyjna uznanie inżynierowi wydziału rady powiatowej Tarnowskiej Michałowi Krasowskiemu za wzorowe przeprowadzenie częściowej regulacyi Białej w Lubaszowej i Siedliskach.

b) Obwałowanie prawego brzegu Dunajca.

Według protokołu komisji kollaudacyjnej z dnia 30. października 1896 wykonano w r. 1895 przy tem przedsiębiorstwie następujące roboty:

- 1) prawy wał Dunajca na przestrzeni 5.559 km. z 4 przepustami betonowymi, 1 szluzą murowaną i 11 rampami, tudzież 989,2 mb. rowów odpływowych i dopływowych dla obiektów;
- 2) potok Klikowski na długości 784 m. wraz z 9 mostkami drewnianymi i 2 brodami brukowanymi;
- 3) na rowie Partyńskim zbudowano przepust betonowy i ubezpieczono dno i skarpy rowu darniami i płótkami;
- 4) rów Niedomski na długości 1.998 mb. wraz z rowem dopływowym od Żabna o długości 920 m., tudzież od Łęgu o długości 915 m. i jednym przepustem betonowym;
- 5) wontok żabieński górny na długości 1.868 m. i środkowy — długości 315 m.

Koszta wykonania tych robót, sprawdzone przez oddział rachunkowy, przedstawiają się następująco:

I. Roboty ziemne	38.896 zł. 84 ct.
II. „ regulacyjne	— „ — „
III. Budowa obiektów	5.538 „ 30 „
IV. Roboty dodatkowe	179 „ 91 „
V. Wykupno gruntów	14.978 „ 99 „
VI. Konserwacya	580 „ 58 „
VII. Zarząd	2.963 „ 12 „
VIII. Rozmaite i nieprzewidziane	5.262 „ 62 „
razem	68.400 zł. 36 ct.

W porównaniu z preliminarzem kosztorysowym w kwocie 65.038 zł. 28 ct. okazuje się przekroczenie w wysokości 3.362 zł. 08 ct., które zostało spowodowane wykonaniem szeregu robót z rubryki „Rozmaite i nieprzewidziane“, tudzież zarachowaniem zwrotu kosztów zajęć i sporządzenia projektu funduszowi krajowemu, jako jednorazowego wydatku do kosztów budowy z r. 1895.

Robotami około obwałowania prawego wału Dunajca kierował w r. 1895 inżynier Tadeusz Gedl.

c) Zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Białej.

Według protokołu komisji kollaudacyjnej z dnia 3-go września 1896 wykonano w r. 1895 następujące roboty:

- 1) regulacją górnej Białej od ujścia potoku Sucholskiego do ujścia potoku Czerzyńskiej na długości 4.327,7 mb.;
- 2) regulacją i zabudowanie potoków Berest, Księżego, Cerkiew, Krzyżówki, Niskiego, Kałynikówki i Smolarki na łącznej długości regulowanej 2.561,7 m. wraz z 6 zaparami i 2 progami.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy w r. 1895 wynosiły:

I.	Roboty ziemne	3.978 zł. 05 ct.
II.	„ regulacyjne	11.438 „ 57 „
III.	Budowa obiektów	3.157 „ 61 „
IV.	Roboty dodatkowe	2.072 „ 48½ „
V.	Wykupno gruntów	10 „ 59 „
VI.	Konserwacja	605 „ 97 „
VII.	Zarząd	2.202 „ 47½ „
VIII.	Rozmaite i nieprzewidziane	16 „ 51 „
	<u>razem</u>	<u>23.482 zł. 26 ct.</u>

W obec preliminarza kosztorysowego na te roboty w wysokości 23.718 zł. 71 ct. okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 236 zł. 45 ct. w. a.

Budowę prowadziła podobnie jak w r. 1894 sekcya c. k. oddziału technicznego dla zabudowania potoków górskich w Przemysłu.

3. Zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy.

Według przedłożonego przez sekcją c. k. leśno-technicznego oddziału dla zabudowania potoków górskich w Przemysłu sprawozdania przedstawiają się sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy w r. 1895, jak następuje:

I.	Roboty ziemne	7.082 zł. 89 ct.
II.	„ regulacyjne	4.263 „ 11 „
III.	Budowa obiektów	3.850 „ 20 „
IV.	Roboty dodatkowe	1.429 „ 77 „
V.	Wykupno gruntów	13 „ 50 „
VI.	Konserwacja	216 „ 78 „
VII.	Zarząd	1.566 „ 84 „
VIII.	Rozmaite i nieprzewidziane	62 „ 55 „
	<u>razem</u>	<u>18.485 zł. 64 ct.</u>

4. Obwałowanie prawego brzegu Wiły między Podgórzem a Niepołomicami.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszty budowy za rok 1895 wynosiły:

I. Roboty ziemne	26.368 zł. 78 ct.
II. Budowa obiektów	3.061 " 88 "
III. Roboty dodatkowe	5.515 " 30 "
IV. Wykupno gruntów i odszkodowania	1.159 " 45 "
V. Utrzymanie w czasie budowy	2.995 " 66 "
VI. Koszta zarządu	2.223 " 13 "
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	6.182 " 42 "
razem	47.506 zł. 62 zł.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadził w r. 1895 inżynier asystent Władysław Brodowicz pod kierunkiem starszego inżyniera Stanisława Chrzęszczewskiego, kierownika krakowskiej expozytury krajowego biura melioracyjnego.

5. Regulacja rzeki Bugu.

Koszta budowy przy tej regulacji przedstawiają się według zestawienia sprawdzonego przez oddział rachunkowy za rok 1895 jak następuje:

I. Roboty ziemne	12 905 zł. 61 ct.
II. Roboty regulacyjne	10.552 " 27 ¹ / ₂ "
III. Budowa obiektów	223 " 52 "
IV. Wykupno gruntów	14.341 " 81 "
V. Konserwacja	2 527 " 65 "
VI. Zarząd	3 405 " 08 "
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	4.495 " 90 "
razem	48.451 zł. 84 ¹ / ₂ ct.

W porównaniu z preliminarzem kosztorysowym na wykonanie tych robót w wysokości 46.695 zł. 65 ct. okazuje się przekroczenie w kwocie 1.756 zł. 19¹/₂ ct. w. a.

W miesiącu październiku br. odbyła się kollaudacja robót, wykonanych w r. 1893, 1894 i 1895. Według protokołu komisji kollaudacyjnej z d. 19. października 1896 wykonano ogółem w tym czasie:

a) 49 przekopów o łącznej długości 6,698 km;

b) 53 budowli faszynowych mianowicie: 26 zamknięć, 2 tamy równoległe i 25 tam prostopadłych o łącznej długości 32.497 m. i

c) 18 zamknięć z ziemi.

Koszta wykonania tych robót rozdzielone na poszczególne rubryki przedstawiają się następnie:

I. Roboty ziemne	24.252 zł. 56 ct.
II. Roboty regulacyjne	44.948 " 19 ¹ / ₂ "
III. Wykupno gruntów	27.656 " 72 "
IV. Konserwacja	3.127 " 28 "
V. Zarząd	8 474 " 87 "
VI. Rozmaite i nieprzewidziane	5.255 " 96 "

Suma kosztów budowy w latach 1893, 1894 i 1895. 113.715 zł 58¹/₂ ct.

W porównaniu z preliminowanymi kosztami budowy w kwocie 71.674 zł. 17 ct. w. a., okazuje się ogólne przekroczenie za ubiegłe trzecie w wysokości 42.041 zł. 41¹/₂ ct. Przekroczenie to, które przypada głównie na roboty regulacyjne i wykupno gruntów, usprawiedliwia się z jednej strony wysokim, średnim stanem rzeki Bugu w tym okresie czasu, wskutek czego wysokość budowli regulacyjnych wykonanych musiała być znacznie większą od wysokości projektowanej; z drugiej zaś strony wysokim oszacowaniem gruntów przy wywłaszczeniach, przeprowadzonych przez c. k. władzę polityczną w Sokalu.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie regulacyjnem prowadził w r. 1895 inżynier Sylwery Strzelbicki.

6. Zabudowanie potoku górskiego Michałów.

Według protokołu komisji kollaudacyjnej z dnia 28. sierpnia 1896 wykonane zostały w latach 1894, 1895 i 1896 przez organa oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich na potoku Michałów następujące roboty:

a) korekcyja potoku na długości 1.532,05 mb. wraz z ubezpieczeniem zapomocą płotków, progów poprzecznych i ostróg

b) 3 progi drewniane z brukiem kamiennym, 1 próg kamienny i 776 mb. kinety kamiennej;

c) 4 mostki drewniane i

d) w debrach bocznych 3 skrzynie drewniane i 2 progi.

Koszt wykonania tych robót wynosił 8.343 zł. 89 ct; w porównaniu z preliminarzem kosztorysowym w kwocie 8.000 zł. okazuje się tedy przekroczenie w wysokości 343 zł. 89 ct. powstałe wskutek wyższych cen jednostkowych dla meteryału drzewnego, aniżeli to przewidziano w projekcie.

7. Zabudowanie potoku Nieszówki.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy w r. 1895 przedstawiają się jak następuje:

I. Roboty ziemne	1.622 zł. 48 ct.
II. Roboty regulacyjne	1.928 „ 53 „
III. Budowa obiektów	2.411 „ 26 „
IV. Roboty dodatkowe	935 „ 44 „
V. Wykupno gruntów z odszkodowania	56 „ 94 „
VI. Konserwacya	— „ — „
VII. Koszta zarządu	1.346 „ 16 „
VIII. Rozmaite i nieprzewidziane	64 „ 35 „
Ogółem	8.365 zł. 16 zł.

W porównaniu z preliminowanymi kosztami w kwocie 8.305 zł. 92 ct. okazuje się przekroczenie w wysokości 59 zł. 24 ct. Roboty regulacyjne przy tej budowie prowadziła sekcyja c. k. oddziału technicznego dla zabudowania potoków górskich w Przemyślu.

8. Zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Stryja.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy za rok 1895 przedstawiają się jak następuje:

I. Roboty ziemne	2.770 zł. 61 ct.
II. Roboty regulacyjne	3.952 „ 48 „
III. Budowa obiektów	758 „ 80 „
IV. Roboty dodatkowe	99 „ 78 „
V. Wykupno gruntów i odszkodowania	268 „ — „
VI. Konserwacya	134 „ 72 „
VII. Koszta zarządu	1.013 „ 71 „
VIII. Rozmaite i nieprzewidziane	137 „ 70 „
Razem koszta budowy	9.135 zł. 80 ct.

Roboty regulacyjne przy tem przedsiębiorstwie prowadziła sekcyja c. k. oddziału, leśno-technicznego dla zabudowania dzikich potoków w Przemyślu.

9. Regulacja Złotej Lipy.

Koszta budowy tej regulacji za rok 1895 przedstawiają się według zestawienia sprawdzonego przez oddział rachunkowy jak następuje:

I. Roboty ziemne	11.447 zł. 28 ct.
II. Roboty regulacyjne i ubezpieczenia	2.508 " 99 "
III. Budowa obiektów	8 " 95 "
IV. Wykupno gruntów i odszkodowania	263 " 38 "
V. Konserwacja	492 " 48 "
VI. Zarząd	2.092 " 71 "
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	1.787 " 97 "
Razem koszta budowy	18.601 zł. 76 ct.

W porównaniu z preliminarem kosztorysowym w wysokości 12.860 zł. 22 ct. okazuje się przekroczenie w kwocie 5.741 zł. 54 ct. Roboty przy tem przedsiębiorstwie prowadził w r. 1895 inżynier Paweł Dyrdoń.

10. Osuszenie bagien Łańcucko-Jarocławskich.

Zestawienie kosztów budowy za rok 1895, sprawdzone przez oddział rachunkowy przedstawia się następnie:

I. Roboty ziemne	10.543 zł. 16 ct.
II. Ubezpieczenie brzegów	3.013 " — "
III. Budowa obiektów	246 " 64 "
IV. Wykupno gruntów	2.224 " 26 "
V. Koszta Zarządu	2.588 " 39 "
VI. Nieprzewidziane	3 562 " 37 "
razem	22.177 zł. 82 ct.

W projekcie preliminowano na wykonanie tych robót 22.879 zł. 04 ct. z czego okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 701 zł. 22 ct.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie kierował w r. 1895 inżynier Jan Haładej.

11. Regulacja potoku Dumnego.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy za rok 1895 rozdzielone na poszczególne rubryki przedstawiają się jak następuje:

I. Roboty ziemne	7.136 złr. 71 ct.
II. Obiekty	8.984 " 60 "
III. Roboty dodatkowe	283 " 87 "
IV. Wykupno gruntów	77 " 41 "
V. Konserwacja	1.069 " 32 "
VI. Zarząd	2.188 " 19 "
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	2.924 " 98 "
razem	22.665 złr. 08 ct.

W porównaniu z preliminarem kosztorysowym w kwocie 22.711 złr. 59 ct. okazuje się zaoszczędzenie w wysokości 46 złr. 51 ct.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadził w r. 1895 inżynier Dionizy Howarth.

12 Regulacja Dniestru między Rozwadomem a Żurawnem.

Według udzielonego przez c. k. Namiestnictwo zamknięcia rachunkowego za rok 1895 wynosiły koszta budowy przy tem przedsiębiorstwie:

1. Koszta zarządu	8.843 złr. 36 ct.
2. Koszta budowy i wykupno gruntów	30.403 " 10 "
razem	39.246 złr. 46 ct.

pozostała nieprzebudowana kwota 246.465 złr. 96 ct. w. a.

Budowę w r. 1895 podobnie jak w latach poprzednich prowadziły organa techniczne c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

13. Obwałowanie lewego brzegu Dunajca.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy za rok 1895 przedstawiają się jak następuje:

I. Roboty ziemne	17.702 złr. 50 ct.
II. Budowa obiektów	4.800 „ 26 „
III. Roboty dodatkowe	323 „ 98 „
IV. Wykupno gruntów i odszkodowania	2.949 „ 83 „
V. Konserwacya	52 „ 71 „
VI. Koszta zarządu	1.854 „ 23 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	4.195 „ 36 „
razem	<u>31.878 złr. 87 ct.</u>

W porównaniu z preliminowanymi kosztami na wykonanie tych robót w kwocie 38.372 złr. 55 ct. okazuje się zaoszczędzenie w wysokości 6.493 złr. 68 ct.

Budową przy tem przedsiębiorstwie kierował w r. 1895 inżynier adjunkt Tadeusz Korasadowicz.

B) Przedsiębiorstwa powiatowe.

14. Obwałowanie Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim.

Według przedłożonego przez kierownictwo budowy sprawozdania technicznego wynosiły koszta budowy w r. 1895 w poszczególnych rubrykach:

a) przy obwałowaniu Wisły:

I. Roboty ziemne	6.724 złr. 83 ct.
II. Budowa obiektów	3.979 „ 91 „
III. Roboty dodatkowe	413 „ 50 „
IV. Wykupno gruntów i odszkodowania	1.626 „ 57 „
V. Konserwacya	732 „ 97 „
VI. Zarząd	1.906 „ 74 „
VII. Nieprzewidziane	2.140 „ 61 „
razem	<u>17.525 złr. 13 ct.</u>

Koszta preliminowane wynoszą kwotę 15.416 złr. 05 ct., wskutek czego okazuje się przekroczenie w wysokości 2.109 złr. 08 ct.

b) przy obwałowaniu Sanu;

I. Roboty ziemne	35.281 złr. 08 ct.
II. Budowa obiektów	7.948 „ 09 „
III. Roboty dodatkowe	694 „ 66 „
IV. Wykupno gruntów	14.268 „ 43 „
V. Konserwacya	1.428 „ 61 „
VI. Koszta zarządu	2.148 „ 88 „
VII. Nieprzewidziane	5.227 „ 56 „
razem	<u>66.997 złr. 31 ct.</u>

Wobec preliminowanej kwoty na wykonanie tych robót w wysokości 53.721 złr. 62 ct. okazuje się przekroczenie w kwocie 13.275 złr. 69 ct., które przypada głównie na roboty ziemne wskutek podwyższenia wałów wstecznych Strachockiej rzeki.

Roboty budowlane przy obwałowania Wisły w r. 1895 prowadził inżynier Karol Bozewicz zaś przy obwałowaniu Sanu inżynier adjunkt Konstanty Wiśniewski.

C) Przedsiębiorstwa spółkowe.

15. Osuszenie bagien Oleskich.

Według protokołu komisji kolaudacyjnej, spisane go w czasie od 28. października do 7. listopada 1896 wykonała spółka wodna w całym okresie budowlanym następujące roboty:

1) Kanałów i rowów osuszających o długości 48,085 km a bryłowości 305,158 m³ wykupu wraz z ubezpieczeniem dna i skarp płótkami i darniami.

2) 9 mostów drewnianych, 40 stopni faszynowych i 16 przejazdów brukowanych.

Koszta wykonania tych robót, rozdzielone na poszczególne pozycje, przedstawiają się następująco:

I. Roboty ziemne	38.096 złr. 72 ct.
II. Ubezpieczenie brzegów	8.917 " 91 "
III. Budowa obiektów	6.846 " 62 "
IV. Wykupno gruntów i odszkodowania	11.257 " 90 "
V. Konserwacja	2.108 " 05 "
VI. Zarząd	17.750 " 87 "
VII. Rozmaite i nieprzewidywane	1.223 " 08 "
razem koszta budowy	86.201 złr. 18 ct.

Kwota preliminowana na wykonanie pomienionych robót wynosiła bez kosztów zarządu 40 000 złr., zaś koszta rzeczywiste po wyeliminowaniu rubryki „Zarząd” 68.450 złr. 31 ct., z czego okazuje się przekroczenie w wysokości 23.450 złr. 31 ct.

Wartość wykonanych robót obliczyła komisja kolaudacyjna w wysokości 67.038 złr. 19 ct. wskutek czego w porównaniu z rzeczywistymi kosztami (również bez uwzględnienia kosztów zarządu spółki) okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 1.412 złr. 12 ct.

Nadzór techniczny tudzież roboty budowlane prowadziła spółka wodna w własnym zarządzie.

16. Regulacja Wisłoka i Pielnicy.

Według sprawdzonego przez oddział rachunkowy ogólnego zestawienia kosztów regulacji przy tem przedsiębiorstwie za czas od rozpoczęcia budowy do 30. czerwca 1896 przedstawiają się one następująco:

I. Wykupno gruntów	14.568 złr. 15 ct.
II. Roboty ziemne	114.607 " 03 "
III. Ubezpieczenia i roboty regulacyjne	4.032 " 37 "
IV. Budowa mostów	3.442 " 14 "
V. Koszta konserwacji	3.405 " 62 "
VI. Kontrola budowy	1.462 " 18 "
razem	141.517 złr. 49 ct.

Roboty i nadzór techniczny w tym okresie czasu prowadziła spółka wodna w własnym zarządzie.

IV. Wnioski w sprawie podjęcia systematycznej regulacji rzek karpackich i nowych przedsięwzięć melioracyjnych.

A) Regulacja rzek karpackich (Soły i Łomnicy).

Już w zeszłorocznym sprawozdaniu melioracyjnym mieliśmy zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi projekty ustaw mające na celu zapewnienie wykonania systematycznej regulacji rzek Soły i Łomnicy w myśl programowej uchwały Wysokiego Sejmu z d. 13. lutego 1894.

Wedle tych projektów ustaw miała być podjęta regulacja obu rzek wymienionych z r. 1897 przy 40% zasiłku tak kraju jak i państwowej dotacyi budowli wodnych, a 20% datku państwowego funduszu melioracyjnego, a mianowicie regulacji Soły kosztem 1.790.000 zł. a. w. w ciągu lat osiemnastu, regulacja zaś Łomnicy kosztem 2.388.500 zł. a. w. w ciągu lat dwudziestu czterech. Obciążenie zatem funduszu krajowego wynosiłoby: przy regulacji Soły 716.000 zł. a. w. (datek roczny wynosiłby 39.778 zł. a. w.), przy regulacji Łomnicy 955.400 zł. a. w. (datek roczny 39808 zł. a. w.).

Komisya gospodarstwa krajowego, której Wysoki Sejm pomienione projekty ustaw przekazał do załatwienia, przyjęła w zupełności wnioski Wydziału krajowego i zaleciła je Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia; kiedy jednak odnośne sprawozdanie komisyjne d. 30. stycznia, 1896 weszło na porządek dzienny, cofnęła komisya oba projekty ustaw w czasie obrad nad tym przedmiotem ze względu na otrzymany w krótkiej drodze reskrypt c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 27. stycznia, 1896 l. 37.437, który przyznawał wprawdzie 60% zasiłek ze skarbu państwa, w odmiennym atoli stosunku od propozycyi Wydziału krajowego, mianowicie 40% z państwowego funduszu melioracyjnego, a 20% z państwowej dotacyi budowli wodnych,

Treść powołanego reskryptu ministeryalnego zakomunikowało c. k. Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu odezwą z d. 4. marca 1896 l. 12.754 Wydział krajowy jednak postanowił obstawać przy swej pierwotnej propozycyi z powodów wyłuszczonej w załączonej ./ (Alegat 3) odezwie z d. 30. kwietnia, 1896 l. 14.757.

Opierając się na motywach tej odezwy, tudzież spodziewając się, że c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych przychyli się do wniosku Wydziału krajowego w sprawie subwencyonowania regulacji rzek karpackich 40% z państwowej dotacyi budowli wodnych, pozwalamy sobie przedłożyć ponownie Wysokiemu Sejmowi do uchwały projekty ustaw o regulacji Soły i Łomnicy.

Co do kodyfikacji projektów ustaw zastosował się obecnie Wydział krajowy do powołanego reskryptu ministeryalnego, który proponuje następujące zmiany:

1) wyeliminowanie terminu rozpoczęcia budowy, jako też czasu trwania budowy, jakkolwiek interesowanie Ministerstwa spraw wewnętrznych, rolnictwa i skarbu „nie mają nic przeciw okresowi czasu budowy przewidzianemu w projektach do ustaw krajowych, który to czas ustanowiono dla regulacji Soły na lat 18, a dla regulacji Łomnicy na lat 24“.

2) wyeliminowanie postanowienia tyczącego się przeprowadzenia regulacji, jako też zarządu funduszu regulacyjnego przez Administracyę państwa (w porozumieniu z Reprezentacyą kraju), które to postanowienie, podobnie jak unormowanie czasu budowy, należałoby umieścić w rozporządzeniach wykonawczych;

3) zamieszczenie w projektach ustaw postanowień, że utrzymanie budowli regulacyjnych po upływie czasu budowy zostanie we właściwym czasie unormowane osobną ustawą.

Z uwagi, że pierwsze raty zasiłków państwowych na regulację Soły i Łomnicy mogą być wstawione dopiero do budżetu państwowego na r. 1898 po uchwaleniu przez Wysoki Sejm projektów ustaw, nie przedstawiamy na razie wniosku co do przyznania takichże rat zasiłków krajowych.

B) Nowe przedsiębiorstwa melioracyjne.

W myśl programowej uchwały Wys. Sejmu z dnia 13. lutego 1894 Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na podjęcie trzech nowych robót melioracyjnych, a mianowicie:

- 1) zabudowanie potoku Bystry w Zakopanem, dla którego projekt techniczny opracowała sekcya Przemyska c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich;
- 2) uzupełnienia regulacji Nowego Brnia z dopływami;
- 3) obwałowania lewego brzegu Wisły w powiecie krakowskim.

1. Zabudowanie potoku Bystry.

Wskutek podań wnoszonych przez zarząd gminy Zakopane, obszary dworskie Poronin i Zakopane, tudzież Dra. Wenantego Piaseckiego o regulację potoku Bystry (dopływu Białego Dunajca) odniósł się Wydział krajowy odezwaniami z d. 2. stycznia 1894. l. 65.625/93 i z d. 24. lipca 1894 l. 38.776. do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa zbadania stanu tego potoku i opracowanie projektu potrzebnych zabudowań i regulacji

Gdy z przeprowadzonego badania okazało się, że w interesie rozwoju Zakopanego, jak i dla ochrony zbudowanych nad potokiem Bystrą wil zabudowanie źródlowisk i korekcya dalszego biegu potoku jest potrzebna, poruczyło c. k. Ministerstwo rolnictwa opracowanie szczegółowego projektu sekcji Przemyskiej c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich.

Udzielony odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 28. grudnia 1895 l. 107.198 projekt techniczny preliminował koszta zabudowań i zalesień na 30.216 zł. 14 ct. a. w. koszta zaś korekcji i potoku od Kuźnic do Dunajca długości 3.788 metrów na 167.894 zł. 56 ct. a. w.

Ze względu na zbyt wysoki koszt regulacji potoku (44.322 zł. a. w. na 1. kilometr) zarządził Wydział krajowy reambulacją projektu, przy której wskutek zmiany typu budowli biuro melioracyjne wspólnie z Sekcją Przemyską c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich zredukowało koszta korekcji, ograniczając roboty na przestrzeń od Kuźnic do drogi krajowej z Zakopanego do Nowego Targu (krótszą o 500 metrów od pierwotnie projektowanej) na 89.783 zł. 86 ct. a. w., tak iż ogólne koszta zabudowania potoków tatrzańskich wpadających do Bystry, zalesienia i korekcji Bystry budowlami kamiennymi przyjęto na 120.000 zł. a. w.

Wydział krajowy proponuje tedy przeprowadzenie tej melioracji w drodze przedsiębiorstwa krajowego na podstawie państwowej ustawy melioracyjnej w ciągu lat sześciu począwszy od r. 1897 przy 50% udziale w kosztach tak kraju, jak i państwowego funduszu melioracyjnego.

Cały zasiłek kraju wynosić będzie przy tem przedsiębiorstwie 60.000 zł. a. w., roczna zaś rata 10.000 zł. a. w., którą pozwolił sobie Wydział krajowy wstawić do preliminarza funduszu krajowego na r. 1897,

2. Uzupełnienie regulacji Nowego Brnia z dopływami.

Rozgoczęta w myśl ustawy z dnia 13. maja 1895. Dz. ust. kraj. Nr. 34. regulacja rzeki Nowego Brnia z dopływami miała być wykonaną na podstawie projektu rządowego z r. 1875. przez przymusową spółkę wodną kosztem 425.481 zł. a. w. przyczem koszta zarządu pokryć mieli wyłącznie uczestnicy spółki wodnej.

W ustawie z dnia 29. sierpnia 1890. Dz. u. kraj. Nr. 43., którą regulacja ta ogłoszoną została za przedsiębiorstwo krajowe, podwyższono wskazaną powyżej sumę kosztorysową o kwotę 25.000 zł. a. w. na zarząd, tudzież na podstawie opinii sprawującego kontrolę techniczną inżyniera Tadeusza Sikorskiego o dalsze kwoty: 5.305 zł. 2 ct. a. w. na utrzymanie w czasie budowy i 4.123 zł. 98 ct. a. w. na wydatki nie przewidziane, tak że ogólna suma kosztorysowa podwyższoną została na 460.000 zł. a. w.

W toku budowy okazało się jednak, jak to Wydział krajowy w corocznych sprawozdaniach wykazywał, że powyższa suma kosztorysowa jest nie-

wystarczającą, gdyż w pierwotnym projekcie rządowym nie przewidziano odszkodowań za grunta w tej wysokości, jaką fundusz regulacyjny musiał wypłacać na podstawie prawomocnych orzeczeń władz politycznych, nie przewidziano dalej ubezpieczenia skarp łożysk płotkami i darniami, które w gruncie o podglebiu piaskowem są niezbędne, zarówno jak i wiele obiektów, a obok tego z powodu zmian zaszłych od r. 1875 w łożyskach Nowego Brnia i dopływów bryłowatość robót ziemnych w rzeczywistości była większą od preliminowanej.

Gdy w r. 1895 fundusz wyznaczony ustawą z d. 29. sierpnia 1890 Dz. u. kraj. Nr. 43. w zupełności się wyczerpał, zarządził Wydział krajowy przeprowadzenie zdjęć niwelacyjnych, oraz opracowanie projektu i kosztorysu robót uzupełniających.

Sporządzony przez kierownika regulacji dolnej sekcji Nowego Brnia Maryana Röhricha projekt techniczny preliminuje koszta robót uzupełniających na 330.000 zł. a. w. z czego przypada:

a) na wykończenie robót objętych pierwotnym projektem z r. 1875: 224.803 zł. 9 ct. a. w.;

b) na roboty dodatkowe niezbędne dla osiągnięcia celu regulacji (t. j. uregulowanie dopływów i wykonanie głównych rowów osuszających) 94.696 zł. 91 ct. a. w.

c) na pogłębienie dolnego biegu Żabnicy do niwelety dna Nowego Brnia obniżonej wskutek regulacji 10.500 zł. a. w.

Gdy roboty pod a) i b) wymienione muszą być wykonane jak najrychlej, ażeby nie narazić na uszkodzenie i zamulenie zregulowanych już łożysk Nowego Brnia i dopływów, a również i pogłębienie dolnego biegu Żabnicy wskazanem jest dla obniżenia wody zaskórnej w Żabnie, ułatwienia odpływu z górnej przestrzeni tego potoku uregulowanej już w r. 1800 przez spółkę wodną przy pomocy kraju i państwa, przedłożył Wydział krajowy odezwą z d. 6. października, 1896. l. 27.214. c. k. Namiestnictwu wniosek na przeprowadzenie wszystkich powyższych robót w drodze przedsiębiorstwa krajowego na podstawie państwowej ustawy melioracyjnej, a równocześnie wystósował do Wydziału spółki wodnej dla regulacji Żabnicy zapytanie, czy ta spółka uważa projektowane pogłębienie za pożyteczne i zobowiązuje się pokryć 30% datki konkurencyjny w kwocie 3.150 zł. a. w.

Ponieważ relacją z d. 15. listopada 1896 doniosł nam przewodniczący spółki wodnej dla regulacji Żabnicy, że na teraz ze względu na zalegające jeszcze datki konkurencyjne nie jest pożądanem dalsze obciążanie spółki kwotą 3.150 zł. a. w. postanowiliśmy wyeliminować koszta pogłębienia potoku Żabnicy z kosztorysu i pozwalamy sobie przedłożyć Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy zapewniającej wykonanie zaprojektowanych robót uzupełniających na Nowym Brniu i dopływach kosztem 319.500 zł. a. w. w ciągu lat ośmiu przy 40% udziale w kosztach kraju, a 30% udziale tak państwowego funduszu melioracyjnego, jak i spółki wodnej dla regulacji Nowego Brnia.

Obciążenie funduszu krajowego przy tych robotach uzupełniających wynosić będzie 127.800 zł. a. w., roczny zaś 40% datek 15.975 zł. a. w. (niższy o 525 zł. a. w. od wstawionej na ten cel do preliminarza na r. 1897 dotacyi z powodu wyeliminowania kosztów pogłębienia Żabnicy).

Reambulacja projektu przeprowadzoną została z końcem listopada i początkiem grudnia rb. przez delegata technicznego c. k. Namiestnictwa przy udziale prezesa spółki wodnej i prezesa Rady powiatowej Dąbrowskiej.

O ile Wydziałowi krajowemu wiadomo, zaprojektowane roboty uznane zostały, za odpowiednie, część tylko członków spółki których grunta nie są interes wane w regulacji dopływów i wykonaniu rowów osuszających pod b) wymienionych, oświadcza się przeciw objęciu projektem tych robót dodatkowych. Gdy jednak spółka nie przedłożyła dotychczas Wydziałowi krajowemu w tej kwestyi spornej uchwały, a nadto w razie zaniechania robót dodatkowych na 94.696 zł. 91 ct. a. w. preliminowanych znaczna część członków spółki wciągnięta do okręgu konkurencyjnego a nie korzystająca z robót objętych pierwotnym projektem z r. 1875 mogłaby zażądać wydzielienia ze zwią-

zku spółki na podstawie §. 63. kraj. ustawy wodnej, wskutek czego przeciwnicy robót dodatkowych mogliby być więcej obciążeni, aniżeli 30% datkiem do robót dodatkowych, Wydział krajowy nie znajduje powodu do zmniejszania rozmiarów robót ze strony fachowej za potrzebne uznanych.

Nadmieniamy przytem, że gdy okręg konkurencyjny Nowego Brnia obejmuje powierzchnię 31.814 morgów 831 kwadr. sążni, przeciętny koszt robót od 1 morga z tytnu zaprojektowanych obecnie robót uzupełniających wynosić będzie 10 zł. 4 ct. a. w., datek zaś konkurencyjny z 1 morga 3 zł. 1 ct. a. w. Przeciętny koszt robót wykonanych dotychczas kosztem 460.000 zł. a. w. wynosi od 1 morga 14 zł. 46 ct. a. w., przeciętny 30% datek z 1 morga 4 zł. 34 ct. a. w. — Po wykonaniu zatem proponowanych obecnie robót uzupełniających podniesie się przeciętny koszt melioracji 1 morga na 24 zł. 50 ct. a. w. przeciętny zaś datek konkurencyjny z 1 morga na 7 zł. 35 ct. a. w.

8. Obwałowanie lewego brzegu Wisły w powiecie krakowskim.

W załatwieniu sprawozdania komisji gospodarstwa krajowego w przedmiocie wniosku posła Wójcika, petycyi Towarzystwa rolniczego okręgowego w Krakowie i Rady powiatowej Krakowskiej powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 30. stycznia 1896 następującą uchwałę:

„Wzywa się Wydział krajowy, aby na przyszłą sesję Sejmu przedłożył projekt obwałowania Wisły i dopływów od Krakowa do granicy państwa jako substrat do uchwalenia stósownej ustawy“.

Gdy zdjęcia dla tego obwałowania już od lat kilku przez techników przydzielanej krakowskiej ekspozyturze biura melioracyjnego były wykonane i plany częściowo przygotowane, poleciliśmy reskrytem z d. 10. lutego, 1896 l. 8.280 kierownikowi i tej ekspozytury Stanisławowi Chrząszczewskiemu przyspieszyć wykończeniu projektu, aby sprawa mogła być przedłożoną Wys. Sejmowi.

Opracowanie tego projektu ukończono w miesiącu sierpniu r. b. a, Wydział krajowy udzielił go c. k. Namiestnictwu dla zarządzenia reambulacji, która przeprowadzoną została w listopadzie r. b.

Projekt przedłożony przez wymienionego technika obejmuje obwałowanie lewego brzegu Wisły od Krakowa do granicy państwa na długości 20.973 km. oraz regulację i obwałowanie wsteczne potoku Dłubni na długości 1,23 km. i potoku kościelnickiego na długości 5,43 km. i preliminuje kosztą robót na 435.480 zł. a. w.

Gdy przez projektowane obwałowanie ma być ochronionym od zalewu obszar 5.978 morgów ziemi nadwiślańskiej, która ze względu na bliskość Krakowa przedstawia wysoką wartość, a tem samem rentowność przedsiębiorstwa nie ulega wątpliwości, (jakkolwiek kosztą ochrony 1 morga wynoszą 72 zł. 84 ct. a. w.), pozwalamy sobie przedłożyć Wys. Sejmowi projekt ustawy zapewniającej wykonanie tego obwałowania w drodze przedsiębiorstwa krajowego na podstawie państwowej ustawy melioracyjnej.

W myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu 1. tej ustawy państwowej wynosić będzie przy rzeczonym przedsiębiorstwie; 40% datek kraju 174. 192 zł. a. w. 30% zaś datki państwowego funduszu melioracyjnego i spółki wodnej, która w drodze przemusowej dla rozłożenia i ściągnięcia datków będzie zawiązaną po 130.644 zł. a. w.

Roboty należałoby zdaniem Wydziału krajowego rozłożyć na lat osiem, tak iż rocznie byłoby do przebudowania 54.435 zł. a. w. Coroczny datek kraju wynosiłby przy tym okresie budowy 21.774 zł. a. w. coroczne zaś datki państwowego funduszu melioracyjnego i spółki wodnej po 16.330 zł. 50 ct. a. w.

Pierwszej raty 40% zasiłku krajowego na to obwałowanie nie wstawiliśmy do preliminarza funduszu krajowego na r. 1897, gdyż — jak to już w I. części tego sprawozdania zaznaczyliśmy — zamierzamy rozpocząć budowę tak przy tem przedsiębiorstwie, jak innych robotach, dla których spółki

wodne mają datki uiszczać, dopiero w tym roku, w którym spółka wodna przez władzę polityczną zostanie zawiązaną a tem samem umożliwiającą będzie punktualna wypłata datków konkurencyjnych.

V. Uzasadnienie rubryki XIII. preliminarza wydatków funduszu krajowego na rok 1897.

Preliminowane przez Wydział krajowy w rubryce XIII. wydatki na rok 1897 w sumie 581.274 zł. a. w. okazują w porównaniu z kwotą w tej rubryce przez Wys. Sejm na rok 1896 uchwaloną 507.134 zł. a. w. nadwyżkę 74.140 zł. a. w. z której to nadwyżki przypada:

A) na utrzymanie biura melioracyjnego i studia przygotowawcze 9.267 zł. a. w.

B) na wykonanie budowli wodnych 64.873 zł. a. w.

Nadwyżka w dziale A) spowodowaną została:

1) wydatkami wyższymi na utrzymanie personelu technicznego (600 zł. a. w. na elewa komasacyjnego, 1.100 zł. a. w. na inżyniera dla kultury i eksploatacji torfowisk, 1.500 zł. a. w. na referenta fachowego dla spraw rybactwa i 1.026 zł. a. w. na pięciolecie);

2) wyższą o 630 zł. a. w. dotację na stypendya dla słuchaczy inżynierii i dotacją 860 zł. a. w. na odbycie praktyki dla 1 elewa komasacyjnego;

3) wyższym wydatkiem 480 zł. a. w. na zwiększoną liczbę dozorców drenarskich.

4) podwyższeniem dotacji o 1.000 zł. a. w. na kurs dozorców melioracyjnych;

5) wreszcie podwyższeniem zasiłku krajowego na utrzymanie galicyjskiego oddziału państwowego biura hydrograficznego.

W dziale B) wstawiono wyższe dotacje;

1) na systematyczną regulację rzek karpackich o 20.000 zł. a. w. (na regulację górnego Dniestru);

2) na lokalne regulacje rzek niespławnych o 7.941 zł. a. w.;

3) na ustawowe przedsiębiorstwa melioracyjne o 36.724 zł. a. w.;

4) na drobne melioracje o 658 zł. a. w.

Przeważna część wydatków rubr. XIII. uzasadniona już została w wyjaśnieniach do preliminarza funduszu krajowego na rok 1897, wydatki preliminowane w poz. 181 l, m, (pierwsze raty zasiłków krajowych na uzupełnienie regulacji Nowego Brnia i zabudowanie potoku Bystry) i w poz. 183 c) (zasiłki na doświadczenia z kulturą torfowisk) umotywowane zostały w IV, względnie I. części niniejszego sprawozdania; — pozostają zatem do uzasadnienia wydatki w poz. 170 l), 177, 180 i 183 a) b).

Do poz. 170 l).

Ze względu na niski stopień inteligencji i niezamożność dzierżawców rewirów rybackich przedłożył Wydział krajowy zgodnie z opinią znawców odezwą z d. 11. maja 1888 l. 18.174 c. k. Namiestnictwu wniosek, aby na razie dla wszystkich dorzeczy, na których tworzone będą rewiry rybackie, nie zaprowadzać wydziałów rewirowych, lecz by funkcję tych wydziałów po myśli §. 30 ustawy rybackiej z d. 31. października 1887 (Dz. u. kraj Nr. 37 ex 1890) przeszły na Wydział krajowy.

Zgodnie z tym wnioskiem poruczyło też c. k. Ministerstwo rolnictwa sprawowanie funkcji wydziałów rewirowych Wydziałowi krajowemu, wskutek czego wyłoniła się potrzeba ustanowienia w Wydziale krajowym referenta fachowego dla spraw rybactwa.

Referat tych spraw poruczył Wydział krajowy na przpozybę sekcji stałej komisji kraj. dla spraw rolniczych uchwałą z d. 28. listopada 1894 l. 65.762, ówczesnemu elewowi i docentowi rybactwa w wyższej szkole rolniczej Dublańskiej, a obecnemu inżynierowi-assystentowi biura drogowego Ta-

Referent
fachowy dla
spraw ryba-
ctwa.

deuszowi Rozwadowskiemu, który oprócz wykonywania czynności wskazanych w §. 27. ustawy rybackiej zajmować się ma projektowaniem i budową stawów rybnych (w myśl uchwały Wydziału kraj. z d. 8. listopada 1895. l. 24.927), oraz wykładami rybactwa w niższych szkołach rolniczych (uchwała Wydziału kraj. z dnia 10. kwietnia 1896 l. 23.052).

Pobory wymienionego referenta pokrywał dotychczas utworzony z grzywien i taks rewirowych (wynoszących 15% czynszu dzierżawnego) fundusz. Fundusz ten jednak z powodu nieznacznych wpływów blizkim jest wyczerpania a w każdym razie nie wystarcza na równoczesne wypełnienie zadań włożonych postanowieniem ustępu 3. §. 27. ustawy rybackiej na Wydział krajowy (w zastępstwie rewirów rybackich), mianowicie: tępienia zwierząt szkodliwych dla rybołówstwa, hodowanie i wypuszczanie narybku, tudzież urządzenie tarlisk i przepławek.

Ażeby więc Wydział krajowy mógł w zupełności wykonać postawienia §. 27 ustawy rybackiej, tj. i hodowlę ryb skutecznie popierać i administrację w zastępstwie wydziałów rewirowych prowadzić, okazuje się potrzeba obrócenia stosunkowo szczupłego funduszu zbieranego z grzywien i taks rewirowych włącznie na cel pierwszy, a równoczesnego przyjęcia kosztów utrzymania referenta fachowego na fundusz krajowy.

W tym celu pozwala sobie Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek na utworzenie posady stałego referenta fachowego dla spraw rybactwa w randze inżyniera II. klasy i pokrywania jego poborów z funduszu krajowego. Z uwagi, że czynności tego referenta zostają w pewnym związku z agendami biura melioracyjnego i referent ten w specjalnym dziale nawodnień tj. projektowania i budowy wstawów rybnych wspierać ma biuro melioracyjne, a w innych krajach jak np. we Węgrzech, podobny referent (inspektor rybactwa) należy do składu biur melioracyjnych (urzędu inżynierii kultury krajowej), proponuje Wydział krajowy zamieszczenie jego poborów w rubryce XIII, pozycyi na utrzymanie personalu biura melioracyjnego.

Do poz. 177.

Zasilek na utrzymanie państwowego biura hydrograficznego.

Uchwałą z d. 4. lutego 1895 upoważnił Wys. Sejm Wydział krajowy do pokrywania z funduszu krajowego połowy kosztów utrzymania galicyjskiego oddziału państwowego biura hydrograficznego.

Wedle przedłożonego przez ten oddział pismem z d. 22. października 1896 l. 758 preliminarza wynosić będą wydatki państwowej służby hydrograficznej w Galicyi w r. 1897 20.000 złr. w. a., a mianowicie:

a) koszta uzupełnienia stacji ombrometrycznych i śniegoskazowych wraz z wydatkami na naprawę i transport przyrządów	400 złr.
b) renumeracye obserwatorów	7.200 „
c) dyurna	1.440 „
d) koszta utrzymania ubikacyi kancelaryjnych	510 „
e) zakupno druków w języku polskim	400 „
f) koszta podróży inspekcyjnych	1 250 „
g) koszta sporządzenia map śniegowych	800 „
h) koszta zakupna 4 ombrografów	760 „
i) „ „ 6 limnigrafów	1.800 „
k) „ „ 2 hydrometrycznych młynków	400 „
l) „ „ hydrometrycznych badań	1.700 „
m) częściowe koszta wydawnictwa biura centralnego	3.340 „

razem j. w. 20.000 złr.

W myśl powołanej uchwały Wys. Sejmu wstawił tedy Wydział krajowy do preliminarza krajowego na r. 1897 połowę wykazanych kosztów w kwocie 10.000 złr. w. a.

Do poz. 180.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z d. 6. października 1882 wstawia Wydział krajowy zgodnie z wnioskami c. k. Namiestnictwa na lokalną regulację rzek niespławnych dotacją w sumie 147.809 złr. w. a.

Subwencye
na lokalne
regulacje
rzek nie-
spławnych.

Wydatek 142.621 złr. w. a. wyjaśnia załączony % (Alegat 4) wykaz Nr. 1 udzielony nam odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 2. listopada 1896. l. 84.194, dalszy zaś wydatek w kwocie 5.188 złr. w. a. wstawiono tytułem zaślików krajowych na następujące roboty:

1) pod lit. g. 3, na regulację Sanu pod Jabłonicą ruską 1.133 złr. w. a. (zasilek przyznany odezwą Wydziału kraj. z d. 2. października 1896 l. 46.161 na wniosek c. k. Namiestnictwa z d. 15. lipca 1896 l. 56.189): zasilek ten łącznie z zamieszczoną w wykazie c. k. Namiestnictwa kwotą 3.485 złr. w. a. przedstawia sumę 4.618 złr. w. a. wstawioną pod lit. g. 3;

2) pod lit. g. 4. na regulację Sanu pod Iskanią 903 złr. w. a. zasilek przyrzeczony uchwałą Wydziału kraj. z d. 2. października 1896 l. 57.620 na wniosek c. k. Namiestnictwa z d. 4. września 1896 l. 62.531);

3) pod lit. i. 2. na regulację Wisłoka pod Wiśniową 1.152 złr. w. a. (uchwałą Wydziału kraj. z d. 31. lipca 1896 l. 40.700 przyrzeczono na wniosek c. k. Namiestnictwa z d. 20. czerwca 1896 l. 50.308 zasilek 30% w kwocie 2.152 złr. w. a., którego część 1.000 złr. w. a. wypłaconą będzie z przyznanej przez Wys. Sejm w budżecie z r. 1896 poz. 180 lit. e. 1. dotacyi, reszta zaś w kwocie 1.152 złr. wstawia się do preliminarza na r. 1897);

4) pod lit. k. 2. na regulację Stryja pod Chodowicami 2.000 złr. w. a. (uchwałą Wydziału kraj. z d. 5. marca 1895 l. 15.082 przyrzeczony na wniosek c. k. Namiestnictwa z d. 22. lutego 1895 l. 7.304 dla gminy Chodowice zasilek 4.000 złr. w. a., którego część pokrytą została uchwalonemi przez Wys. Sejm w budżetach r. 1894 i 1896 dotacyami 500 + 1.500 = 2.000 złr. w. a., reszta zaś 2.000 złr. w. a. wstawia się do preliminarza na r. 1897);

Nadesłany odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 11. listopada 1896 l. 93166 wykaz wykonanych w r. 1895, przy udziale funduszu krajowego budowli wodnych mamy zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi pod % (Alegat 5).

Komunikując uchwałą Wys. Sejmu z d. 30. stycznia 1896 co do subwencji na lokalne regulacje rzek niespławnych, zwrócił Wydział krajowy odezwą z d. 12. marca 1896 l. 11.719 uwagę c. k. Namiestnictwa na nadzwyczajny wzrost tych wydatków, które nie stoją w odpowiednim stosunku do osiągniętych rezultatów, jak to się okazało przy regulacji Dunajca między Roztoką a Wielką wsią, Sanu pod Jabłonicą ruską, Bystrzycy nadwórniańskiej pod Nazawizowem itd.

Zarazem wyraził Wydział krajowy życzenie, ażeby rozmiary tego rozaju robót w miarę zapewnienia systematycznej regulacji rzek karpackich w drodze specjalnych ustaw krajowych zostały zredukowane, a w każdym razie wprowadzoną została reforma pod względem projektowania i wykonania po myśli §. 3. protokołu z d. 21. i 31. lipca 1894 ułożonego przez delegata c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych p. Romualda Iszkowskiego po dokonanej lustracji rzek galicyjskich.

Przy tej sposobności poruszyliśmy też kwestyę omówioną w zeszłorocznem sprawozdaniu komisji gospodarstwa krajowego co do subwencyonowania lokalnych regulacji rzek karpackich z wyjątkiem Dunajca, Wisłoki, Sanu i Dniestru z państwowej dotacyi melioracyjnej, która w r. 1896 wynosiła 260.000 złr. w. a., a z której Galicya tylko w bardzo szczupłej mierze korzysta.

Do poz. 183. a.

Wskutek petycji miasta Śniatyna przekazanych Wydziałowi krajowemu do załatwienia uchwałami Wys. Sejmu z d. 25. listopada 1890 l. s. 1.335, z d. 9. kwietnia 1892 l. s. 1.399, z d. 20. maja 1893, l. s. 1.215

Regulacja
Prtu pod
Śniatynem

i z d. 9. lutego 1895 l. s. 1.280 zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu lokalnej regulacji Prutu pod Śniatynem. Projekt sporządzony przez kierownika Stanisławowskiej ekspozytury kraj. biura melioracyjnego Aleksandra Wierzbickiego obejmuje regulację Prutu od granicy Bukowiny w górę na długości, 6,4 kilometrów i preliminuje koszta robót na 64.000 złr. w. a.

Z uwagi, że c. k. Rząd reguluje rzekę Prut na Bukowinie dla spławu kosztem państwa a c. k. Namiestnictwo odezwą z d. 7. stycznia 1892 l. 93.637 objawiło skłonność wzięcia pod rozwagę kwestyi udzielenia subwencji dla tej budowy, postanowił Wydział krajowy zaproponować c. k. Namiestnictwu przeprowadzenie tej lokalnej regulacji w ciągu lat 2 (1897 i 1898) przy 30% udziale państwowej dotacyi budowli wodnych (etatu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych), państwowej dotacyi melioracyjnej i funduszu krajowego, tak iż na miasto Śniatyn przypadłby datek 10%.

Całkowity 30% datek krajowy wynosiłby 19.200 złr. w. a., roczna zaś rata 9.600 złr. w. a.

Gdy zarząd miasta Śniatyna uchwałą z d. 20. maja 1896 zatwierdzoną przez Reprezentację powiatową zobowiązał się pokryć 10% kosztów budowy i utrzymywać własnym kosztem wykonane budowle, a c. k. Namiestnictwo przeciw projektowi nie podniosło zarzutów, lecz odezwą z d. 14. listopada 1896 l. 77.654 zażądało tylko uzupełnienia sytuacji powyżej Śniatyna i wyjaśnienia, czy w pobliżu nie ma do dyspozycji kamienia, któryby mógł być użytym do wykonania budowli regulacyjnych w miejsce faszynady, pozwalamy sobie w oczekiwaniu przychylniej decyzji c. k. Rządu upraszać Wys. Sejm o uchwalenie na r. 1897 I. raty 30% zasiłku krajowego na tę regulację w kwocie 9.600 złr. w. a.

Do poz. 183 b.

Zasiłek na
konserwację
osuszenia
bagien
Rudnickich.

Ze względu na ubóstwo przeważnej części członków spółki wodnej dla osuszenia bagien Rudnickich, której okręg konkurencyjny obejmuje 3.895 morgów 1.440 kwadr. sążni gruntów włościańskich a 2.487 morgów 433 kwadr. sążni gruntów dworskich, odniósł się Wydział tej spółki do Wydziału krajowego z prośbą o przyjęcie po $\frac{1}{3}$ części kosztów robót konserwacyjnych na fundusz kraju i państwa.

Przedkładając prośbę spółki c. k. Namiestnictwu; Wydział krajowy w uznaniu wyjątkowego położenia majątkowego spółki oświadczył gotowość wyjednania u Wys. Sejmu na pewien z góry oznaczony okres czasu subwencji w wysokości $\frac{1}{3}$ części corocznych kosztów konserwacji pod warunkiem, jeżeli skarb państwa do pokrycia tych kosztów równym nasilkiem się przyczyni.

Wedle odezwę c. k. Namiestnictwa z d. 24. czerwca 1896, l. 53.401 JE. p. Minister rolnictwa w reskrypcie z d. 11. czerwca 1896 l. 10.853 objawił skłonność do przyjęcia $\frac{1}{3}$ części tych kosztów na etat Ministerstwa rolnictwa (fundusze kultury krajowej) na tak długo, jak długo spółka wodna obciążona jest spłatą pożyczki zaciągniętej w kraj. funduszu pożyczkowym dla spółek wodnych, tj. do końca r. 1908.

Obliczone przez techników c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego roczne koszta konserwacji osuszenia bagien Rudnickich wynoszą 4.300 złr. w. a. przeciętny roczny dochód z trawy

. 100 „ „ „
zostaje do pokrycia 4.200 złr. w. a.

z czego przypadają po 1.400 złr. w. a. na skarb kraju i państwa, a obciążenie całe funduszu krajowego od r. 1897 do 1.908 wynosiłoby 16.800 złr. w. a.

W myśl zatem powyższego porozumienia się z c. k. Rządem Wydział krajowy ma zaszczyt upraszać Wys. Sejm o przyznanie na r. 1897 na cel wymieniony spółce wodnej dla osuszenia bagien Rudnickich zasiłku w kwocie 1.400 złr. w. a.

VI. Czynności biura melioracyjnego od d. 1. lipca 1895
do 30. czerwca 1896.

A) Wykonano, rozpoczęto lub kontynuowano zdjęcia niwelacyjne i pomiary hydrotechniczne w miejscowościach i na obszarach poniżej wyszczególnionych.

Liczba porządk.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w kilometr.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
1	Wydział krajowy: regulacja Uszwicy . . .	13 ₈	—	—	—	—	} pomiary hydrotechniczne
2	" " " Dniestru . . .	—	—	—	—	—	
3	" " kolmatacja bagien nad-dniestrzańskich.	2 ₃	180	—	—	—	
4	" " regulacja Siwki pod Ka- łuszem	1 ₄	—	—	—	—	
5	" " regulacja Lubaczówki	14 ₀	—	—	—	—	
6	Spółka wodna Oleska	11 ₁₀	—	—	—	—	
7	Wincenty Schmidt w Krzywacze	—	—	—	161	—	
8	Dr. Stanisław Niedzielski: w Śledziejowicach w Zabawie	—	—	—	22	—	
9	Edmund Jastrzębski w Dębnie.	—	—	—	176	—	
10	Dr. Jan Zduń w Rabie wyżniej	—	—	—	24	—	
11	Andrzej Wysocki w Lenczach	—	—	—	242	—	
12	Ks. Wojciech Stypuła w Porębie Żegoty	—	—	—	64	—	
13	Dr. Kazimierz Olearski: w Zborzcycach w Czyżowie	—	—	—	39	—	
14	Aleksander Lgocki w Łopuszny	—	—	—	183	—	
15	Dr. Józef Rettinger w Płazie	—	—	—	40	—	
16	J. C. W. Arcyksiążę Reiner w Izdebniku	—	—	—	85	—	
17	Jan Götz: w Okocimie	—	—	—	27	—	
	w Pomianowy	—	—	—	107	—	
18	Zdzisław Dunin Brzeziński	—	—	—	60	—	
19	Cezaryna hr. Alexandrowicza w Porębie wielkiej	—	—	—	49	—	
20	Ferdynand hr. Hompesch w Łowisku górnem w Łowisku dolnem w Łętowni	—	—	—	40	—	
		—	—	—	34	73	staw rybny
		—	—	—	5	48	
		—	—	—	39	27	
21	Karol Hraby w Pustyni	—	—	—	—	36	stawy rybne
22	Stanisław Żaba: w Zbylitowskiej górze w Zawodziu	—	—	—	—	12	
		—	—	—	—	37	
23	Dr. Adam Jordan w Grabnie, Więckowicach i Łukanowicach	—	—	—	85	48	
24	Eleonora ks. Lubomirska w Orczkach	—	—	—	430	—	
25	August hr. Breza w Witowicach dolnych	—	—	—	—	37	
26	Eustachy Czarnowski w Pogórskiej woli	—	—	—	—	10	
27	JE. Eustachy ks. Sanguszko w Pawężowie.	—	—	—	—	78	stawy rybne
28	Andrzej hr. Potocki w Woli mędrzechowskiej w Borusowy.	—	—	15	—	51	
29	Bolesław Wilkoszewski w Bystrej.	—	—	—	—	50	

Liczba porządk.	Nazwisko, strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w kilometr.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
30	Stanisław Gniewiński w Jasieniu	—	—	—	—	30	
31	Mikołaj hr. Rey w Chotowy	—	—	—	130	—	
32	Henryka Trzeciecka w Wielopolu	—	—	—	—	100	
33	Stanisław Jakubowski w Zabawie	—	—	—	—	340	
34	Adam Marassé w Jurkowie	—	—	—	—	20	
35	Wacław Oborski w Cyrance	4,0	—	—	—	140	
36	Dr. Władysław Markiewicz w Czarny	1,2	—	—	—	100	
37	Dr. Mieczysław Brzeski w Łączkach	—	—	—	320	—	
38	Zdzisław hr. Tarnowski w Chmielowie	—	—	—	250	—	
39	Stefan Sękowski w Ulanowie	18,0	4.000	150	—	—	
	w Wojślawiu	—	—	—	100	—	
40	Władysław Rozwadowski w Tuchowie	—	—	—	20	—	
41	Władysław Rieger w Wawrzycach	1,5	—	—	—	—	
42	Roman hr. Michałowski w Wysokiej	—	—	—	23	—	
43	Zygmunt Kiernicki w Glinniku	—	—	—	15	10	
44	Stanisław Wasilewski w Pstrągowie	—	—	—	7	—	
45	Zdzisław Skrzyński w Bachorzu	—	—	—	70	—	
46	Bolesław Rozwadowski w Kopytowie	—	—	—	25	—	
47	August Gorayski w Moderówce	6,0	—	—	—	—	
48	Gminy i obszary dworskie Żarnowiec i Świerzowa (regulacja Jasiołki)	4,5	—	—	—	—	
49	Gmina Zabłotce i Dąbrówka ruska (regulacja Sanoczka)	2,0	—	—	—	—	
50	Duklan Słonecki w Jurowcach	—	—	—	23	—	
	w Kostarowcach	—	—	—	30	—	
	w Srogowie dolnym	—	—	—	7	—	
51	Józef hr. Potocki w Rymanowie	—	—	—	80	—	
52	Feliks Gniewosz w Nowosielcach	—	—	—	26	—	
53	Adam Wiktor w Załużu	—	—	32	—	—	
54	Kazimierz Jachimowski w Markowcach	—	—	—	10	—	
55	Stanisław Wysocki w Jasienicy	—	—	—	29	—	
56	Adam Ostaszewski we Wzdowie	1,2	—	—	20	—	
57	Kazimierz Orpiszewski w Krościenku wyżn.	—	—	—	136	—	
58	Stanisław Mieźni w Krościenku niżniem	—	—	—	17	—	
59	Jan Skwara w Targowiskach	1,5	—	—	52	—	
60	Stanisław Wasilewski w Markuszowie	—	—	—	27	30	
61	Józef Lesikowski w Łękach	—	—	—	20	—	
62	Adam Kobylski w Koźuchowie	—	—	—	—	20	
63	Andrzej ks. Lubomirski w Dębrzynie	—	—	60	—	—	
64	Adam Tchórzniński w Nadybach	1,3	—	—	44	—	
65	Czesław Kozłowiecki w Rakowy	—	—	—	—	125	
66	Gmina Krakowiec	—	—	—	—	460	
67	Gmina Poluchów wielki	—	—	370	—	—	
68	Dr. Henryk Kolischer w Bratkowicach	—	—	20	100	50	
69	Wincenty Gnoiński w Krasnem	2,8	200	—	—	—	
70	Stanisław Goździewski w Obertasowie	—	—	—	55	—	
71	Bolesław Augustynowicz w Książem	2,4	200	—	—	—	
72	Dr. Grzegorz Ziembicki w Malczycach	4,3	500	—	—	—	
73	Gmina Zadwórze	15,1	2 000	—	—	—	
74	Jan Gnoiński w Wolicy komarowej	—	—	—	—	130	

Liczba porządk.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w kilometr.	na obszarze w morgach	osuszanie rowami	drenowanie	nawodnienie	
75	Julian kn. Puzyna w Nagórzanach	—	—	—	20	—	
76	Józef Gizowski w Podwysokiem	—	—	—	375	—	
77	Elżbieta br. de Veaux w Chodorowie	—	—	—	150	50	
78	Władysław Niwicki w Bortnikach.	—	2.000	—	—	—	
79	Stanisław Bryczyński w Dydiatyczach. . . .	—	—	—	140	—	
80	Aleksander Misiągiewicz w Czyżowicach	—	—	—	118	—	
81	Stanisław Myszkowski w Hruszowicach	—	—	—	62	—	
82	Gmina Malechów (pow. Lwów).	—	—	300	—	—	
83	Tadeusz Starzyński w Derewni	—	—	420	—	—	
84	Maryan hr. Łoś w Czyszkach	—	—	—	80	—	
85	Franciszek Jędrzejowicz w Zurawcach	—	—	—	120	—	
86	Zdzisław Obertyński w Hujczu.	—	—	—	80	—	
87	Dawid Abrahamowicz w Siemianówce	—	—	420	—	—	
88	Jan Urbański w Poddębcah	—	—	—	105	—	
89	Bolesław Orzechowicz w Kalnikowie.	—	—	—	120	—	
90	Stanisław Kędzierski w Meryszczowie	—	—	—	—	50	
91	Julian br. Brunicki w Strzałkowie	—	—	—	2	—	
92	Mikołaj Podlewski w Czernicy.	—	—	—	70	—	
93	Józef Myszkowski w Stubnie	—	—	—	35	—	
94	Gmina Staresioło (pow. Cieszanów)	—	—	162	—	—	
95	„ Suchawola „ „	—	—	750	—	—	
96	„ Leżachów (pow. Jarosław).	—	—	950	—	—	
97	Stacya doświadczalna torfowa w Olesku	—	—	59	—	—	
98	Gmina Widynów (pow. Sniatyn)	—	—	746	—	—	
99	Franciszek Rozwadowski w Dołpotowie.	—	—	—	135	—	
100	Klemens hr. Dzieduszycki w Martynowie st. . . .	—	—	200	—	—	
101	Jan Kleski w Wierbiażu.	—	—	—	118	—	
102	Marmarosch i Kohn w Kamionkach w.	—	—	—	100	—	
103	Władysław Knispel w Kolincach	—	—	—	10	—	
104	Napoleon Gołaszewski w Toustobabach.	—	—	—	110	—	
105	Włodzimierz Gniewosz w Żłotym potoku	—	—	—	40	—	
106	Miasto Sniatyn (regulacja Prutu).	7,5	—	—	—	—	
107	Bogdan Zadurawicz w Wołczkowcach	—	—	30	—	4	
108	Gmina Hanowce (pow. Rohatyn)	—	—	468	—	—	
109	Jan Burzyński w Uhrynowie górn.	—	—	—	150	—	
110	Edwin Hohendorff w Byszowie	—	—	—	35	—	
111	Kazimierz Gołębski w Szumlanach w.	—	—	—	76	—	
112	Władysław Gołębski w Krasnolesiu	—	—	—	100	—	
113	Hr. Csaky i hr. Condenvove w Łyścu	—	—	—	300	—	
114	Juliusz Gołębski w Sławentynie	—	—	—	300	—	
115	Seweryn Markowski w Temerowcach	—	—	—	100	—	
116	Jan Pinterhoffer w Winogrodzie	—	—	100	—	—	
117	Antoni Kunz w Sopowie	—	—	—	90	—	
	Ogółem	115,8	9.080	5.252	6.689	2.166	

Zdjęcia pod 1—6 i pod 66—97 wykonało biuro centralne;

- „ 7—19 ekspozytura Krakowska;
 „ 20—40 „ Tarnowska;
 „ 41—47 „ Jasielska;
 „ 48—65 „ Sanocka;
 „ 98—117 „ Stanisławowska.

B) Wypracowano projekty i kosztorysy dla stron w miejscowościach następujących:

Liczba porządk.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w kilometr.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
		w morgach					
1	Wydział krajowy, regulacja Dniestru . . .	86,3	—	—	—	—	kontynuowano
2	„ regulacja Pełtwi	—	—	—	—	—	
3	„ kolmatacja bagien nadniestrzańskich	—	—	—	—	—	
4	„ regulacja potoku Litiatyńskiego (Złota Lipa)	—	—	—	—	—	
5	„ uzupełnienie regulacji Nowego Brnia	—	—	—	—	—	
6	Spółka wodna Rudnicka (szluz do nawodnienia	—	—	—	—	—	
7	Spółka wodna Olesko (kanały osuszające)	10,0	—	—	—	—	
8	Fudacya hr. Skarbka (asanacya zakładu Drohowyżskiego)	—	—	—	—	—	
9	Wydział krajowy: obwałowanie lewego brzegu Wisły w pow. Krakowskim	31,3	6.203	—	—	—	ukończono
10	Oskar Rudziński w Osieku	—	—	—	94	—	
11	Józef Krzemień w Piszczowicach	—	—	—	154	—	
12	Jan Götz: w Okocimie	—	—	—	60	—	
	w Pomianowicy	—	—	—	62	—	
13	Dr. Jan Zduń w Racie wyżnej	—	—	—	242	—	
14	J. C. W. Arcyksiążę Rajner w Izdebniku	—	—	—	99	—	
15	Jerzy Piwocki w Starej wsi górnej	—	—	—	25	—	
16	Andrzej Wysocki w Lenczach	—	—	—	46	—	
17	ks. Wojciech Stypuła w Porębie Żegoty	—	—	—	39	—	
18	Wincenty Schmidt w Krzywaczce	—	—	—	99	—	
19	Cezaryna hr. Alexandrowiczowa w Porębie w.	—	—	—	—	73	stawy rybne
20	Zdzisław Włodek w Dąbrowicy	—	—	—	103	—	
21	Władysław Żeleński w Pogorzyczach	—	—	—	—	17	
22	Dr. Kazimierz Olearski w Zborzycach	—	—	—	21	—	
23	Dr. Adam Jordan w Więckowicach	—	—	—	42	—	
	w Grabnie	—	—	—	43	—	
24	Eustachy Czarnowski w Pogórskiej woli	—	—	—	124	10	szkic staw iłaka
25	Karol Hruby w Pustyni	—	—	—	—	36	
26	J. E. Eustachy ks. Sanguszko w Pawężowie	—	—	—	—	36	stawy rybne
27	Ferdynand hr. Hompesch w Łowisku gór.	—	—	—	264	—	rybne
	„ dol.	—	—	—	55	48	
	w Łętowni	—	—	—	39	27	
28	Eleonora ks. Lubomirska w Orczkach	—	—	—	430	—	
29	Bolesław Wilkoszewski w Bystrej	—	—	—	—	50	szkic
30	Stanisław Gniewiński w Jasieniu	—	—	—	—	30	
31	Henryk Szwarz w Staszówce	—	—	—	134	—	„
32	Wacław Oborski w Cyrance	3,6	—	—	—	125	
33	Dr. Władysław Markiewicz w Czarny ,	—	—	—	—	53	

Liczba porząd.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w kilometr.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
34	Dr. Mieczysław Brzeski w Łączkach Brzeskich	—	—	—	198	—	szkie " " "
35	Zdzisław hr. Tarnowski w Chmielowie	—	—	—	71	—	
36	Roman hr. Michałowski w Wysokiej	—	—	—	23	—	
37	Zygmunt Kiernicki w Glinniku	—	—	—	15	10	
38	Stanisław Wasilewski w Pstrągowie	—	—	—	7	—	" "
39	Zdzisław Skrzyński w Bachorzu	—	—	—	70	—	" "
40	Gminy i dwory Żarnowiec i Świerzowa (regulacja Jasiołki)	4,5	—	—	—	—	
41	Gminy Zabłotce i Dąbrówka ruska (regulacja Sanoczka)	2,0	—	—	—	—	
42	Duklan Słonecki: w Jurowcach	—	—	—	21	—	
	w Kostarowcach	—	—	—	56	—	
43	Józef hr. Potocki w Rymanowie	1,3	—	—	80	75	
44	Feliks Gniewosz w Nowosielcach	—	—	—	26	—	
45	Adam Wiktor w Załużu	—	—	25	—	—	
46	Kazimierz Jachimowski w Markowcach	—	—	—	10	—	
47	Stanisław Wysocki w Jasienicy	—	—	—	29	—	
48	Adam Ostaszewski we Wzdowie	1,2	—	—	20	—	
49	Kazimierz Orpiszewski w Krościenku wyż.	—	—	—	136	—	
50	Stanisław Miezin " niż.	—	—	—	17	—	
51	Jan Skwara w Targowiskach	1,5	—	—	52	—	
52	Adam Kobylski w Kożuchowie	—	—	—	—	20	
53	Dr. Modest Huniecki w Wojaszówce	1,4	—	—	—	25	
54	Stanisław Wasilewski w Markuszowy	—	—	—	27	—	
55	Józef Lesikowski w Łękach	—	—	—	20	—	
56	Andrzej ks. Lubomirski w Dębrzynie	—	—	60	—	—	
57	Wincenty Gnoiński w Krasnem	2,5	200	—	—	—	
58	Stanisław Jędrzejowicz w Jasionce	1,0	60	—	—	17	
59	Mikołaj Podlewski w Czernicy	—	—	—	14	—	
60	Stanisław Goździewski w Obertasowie	—	—	—	55	—	
61	Dr. Henryk Kolischer w Bratkowicach	—	—	30	90	51	
62	Władysław Gniewosz w Kontach	3,6	—	—	70	—	
63	Ludomił Morawski w Kłonicach	—	—	—	27	—	
64	Gmina Poluchów wielki	7,8	435	—	—	—	
65	Dr. Grzegorz Ziembicki w Malczycach	4,3	550	—	—	—	
66	Gmina Zadwórze	13,5	2.000	—	—	—	
67	Bolesław Augustynowicz w Książem	2,9	180	—	—	—	
68	Gmina Krakowiec	—	—	—	—	330	
69	Jan Vivien w Sassowie (lokalna regulacja Bugu)	1,5	50	—	—	—	
70	Julian kn. Puzyna w Nagórzanach	—	—	—	20	—	
71	Józef Gizowski w Podwysokiem	—	—	—	720	—	
72	Elżbieta br. de Veaux w Chorodowie	—	—	—	207	—	
73	Stanisław Bryczyński w Dydiatyczach	—	—	—	90	—	
74	Aleksander Misiągiewicz w Czyżowicach	—	—	—	93	—	
75	Stanisław Myszowski w Hruszowicach	—	—	—	91	—	
76	Władzimirz Younga w Hruszatycach	—	—	—	82	—	

Liczba porząd.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w kilometr.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
77	Maryan hr. Łoś w Czyszkach	—	—	—	143	—	
78	Franciszek Jędrzejowicz w Żurawcach	—	—	—	334	—	
79	Stanisław Jędrzejowicz w Cewkowie	—	—	—	166	—	
80	Jan Gnoiński w Cieszanowie	—	—	—	131	—	
81	Tadeusz br. Harsdorf w Świstelnikach	—	—	—	—	40	
82	Bolesław Orzechowicz w Kalnikowie	—	—	—	120	—	
83	Jan Urbański w Poddębcach	—	—	—	105	—	
84	Miasto Rzeszów (regulacja Mikoszeki)	4,0	—	—	—	—	
85	Władysław Knispel w Kolińcach	—	—	—	10	—	
86	Napoleon Gołaszewski w Toustobabach	—	—	—	27	—	
87	Zygmunt Jaroszyński w Błudnikach	—	—	—	55	—	
88	Jan Kleski w Wierbiązu	—	—	—	92	—	
89	Antoni Kunz w Sopowie	—	—	—	82	—	
90	Gmina Hanowce (pow. Rohatyn)	—	—	467	—	—	
91	Juliusz Cielecki w Słobódce dzuryńskiej (plan szluzu do zwilżania łąki)	—	—	—	—	—	
92	Gmina Widynów (pow. Śniatyn)	—	—	746	—	—	
93	Franciszek Rozwadowski w Dołpotowie	—	—	—	96	—	
94	Bogdan Zadurowicz w Wolczkowcach	—	—	—	—	4	
95	Miasto Śniatyn (regulacja Prutu)	6,5	—	—	—	—	
Ogółem		190,7	9,678	1,328	5,973	1,077	

Projekty pod 1—8 i pod 57—84 opracowywało biuro centralne;
 pod 9—22 ekspozytura Krakowska;
 „ 23—35 „ Tarnowska;
 „ 36—39 „ Jasielska;
 „ 40—56 „ Sanocka;
 „ 85—95 „ Stanisławowska.

C) Nadzorowano lub prowadzono roboty:

a) przy ustawowych przedsiębiorstwach melioracyjnych:

- 1) przy regulacji Nowego Brnia z dopływami (kierownictwo i kontrola);
- 2) „ obwałowaniu Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim (kierownictwo i kontrola);
- 3) przy regulacji Białej i obwałowaniu prawego brzegu Dunajca (kierownictwo i kontrola);
- 4) przy obwałowaniu prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami (kierownictwo i kontrola);
- 5) przy regulacji Bugu (kierownictwo i kontrola);
- 6) „ „ potoku Dumnego (kierownictwo i kontrola);
- 7) „ „ złotej Lipy „ „
- 8) „ osuszeniu bagien Łańcucko-Jarosławskich (kierownictwo i kontrola);
- 9) „ obwałowaniu lewego brzegu Dunajca „ „
- 10) „ regulacji Przegnojówki „ „
- 11) przy osuszeniu bagien Stojanowskich „ „
- 12) „ „ „ Oleskich „ „
- 13) „ uzupełnianiu regulacji Łęgu „ „
- 14) „ konserwacji robót regulacyjnych na Trześniówce (kierownictwo);
- 15) „ „ „ „ „ Gniłej Lipie „ „
- 16) „ „ „ „ „ Krzemienicy „ „

b) przy innych robotach publicznych i prywatnych:

Liczba porząd.	Nazwisko strony i miejscowości.	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w kilometr.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
				w morgach			
1	Wydział krajowy, regulacja potoków Czarny i Jabłońca	12,6	—	—	—	—	ukończono
2	Wydział krajowy, regulacja Pełtwi w Busku.	—	—	—	—	—	ukończono
3	„ regulacja Jaskółki pod Szebniami	—	—	—	—	—	kontynuowano
4	Jan Götz w Okocimie	—	—	—	56	—	
5	Dr. Klemens Rutowski w Łąckiej górnej	—	—	—	87	—	
6	Dr. Jan Zduń w Rabie wyżniej	—	—	—	43	—	
7	Oskar Rudziński w Osieku	—	—	—	93	—	
8	Karol Czech w Bierzanowie	—	—	—	21	—	
9	Józef Krzemień w Piszowicach	—	—	—	28	—	
10	Andrzej Wysocki w Lenczach	—	—	—	55	—	
11	Wincenty Schmidt w Krzywacze	—	—	—	22	—	
12	Dr. Stanisław Niedzielski w Zabawie	—	—	—	38	—	
13	Adam hr. Skrzyński w Kleczanach	—	—	—	12	—	
14	August hr. Potocki w Przeciszowie	—	—	—	—	185	stawy rybne
15	Cezaryna hr. Aleksandrowiczowa w Porębie w.	—	—	—	—	73	
16	Bogusław Bzowski w Drogini	—	—	—	30	—	
	„ „ w Koszarach.	—	—	—	15	—	
17	Dr. Józef Rettinger w Płazie	—	—	—	12	—	

Liczba porząd.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długość w kilometr.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
				w morgach			
18	Stanisław Żaba w Zbylitowskiej górze . . .	—	—	—	24	—	
19	Wydział pow. Kolbuszowa (regulacja Łęgu:).	2,0	—	—	28	—	kontynuo-
20	Dr. Adam Jordan w Grabnie	—	—	—	36	—	wano
21	Janusz hr. Tyszkiewicz w Kolbuszowy . . .	—	—	—	—	—	
22	Eustachy Czarnowski w Pogórskiej woli . .	—	—	—	—	10	
23	JE. Eustachy ks. Sanguszko w Pawężowie. w Tarnowcu	—	—	—	—	23	stawy
24	Bolesław Wilkoszewski w Bystrej	—	—	—	—	16	rybne
25	Stanisław Gniewiński w Jasieniu	—	—	—	—	50	łaki
26	Henryk Szwarec w Staszkówce	—	—	—	12	—	
27	Mikołaj hr. Rey w Przyborowiu	—	—	—	12	—	
28	Jan hr. Tarnowski w Chorzelowie	—	—	—	20	—	
29	Karol Hruby w Pustyni	—	—	—	—	36	staw i łąka
30	Dr. Władysław Zaklika w Łękach	—	—	—	10	—	
31	Dr. Wojciech Buś w Piotrkowicach	—	—	—	6	—	
32	Roman hr. Michałowski w Wysokiej	—	—	—	23	—	
33	Kazimierz Orpiszewski w Krościenku	0,7	—	—	—	—	
34	Zygmunt Kiernicki w Glinniku dol.	—	—	—	15	10	staw rybny
35	Stanisław Wasilewski w Pstrągowie	—	—	—	7	—	
36	Zdzisław Skrzyński w Bachorzu	—	—	—	40	—	
37	Bolesław Rozwadowski w Kopytowie	—	—	1,2	—	—	
38	Duklan Słonecki w Jurowcach w Kostarowcach	—	—	—	43	—	
39	Józef hr. Potocki w Rymanowie	1,3	—	—	42	—	
40	Feliks Gniewosz w Nowosielcach	—	—	—	26	20	
41	Adam Wiktor w Załużu	—	—	32	—	—	
42	Stanisław Wysocki w Jasienicy	—	—	—	33	—	
43	Apolonia Wojnarowa w Krościenku niż. . . .	—	—	—	13	—	
44	Stanisław Mieżin	—	—	—	17	—	
45	Bolesław Rozwadowski w Kopytowie	—	—	—	—	10	
46	Stanisław Wasilewski w Markuszowie	—	—	—	45	—	
47	Władysław Rieger w Warzycach	—	—	13	—	—	
48	Józef Lesikowski w Łękach	—	—	—	20	—	
49	Dr. Kanty Działott w Lubli	—	—	—	—	21	
50	Dr. Wincenty Krański w Leszczowatym	—	—	—	23	—	
51	Andrzej ks. Lubomirski w Gorliczynie	—	—	—	25	—	
52	JE. Kazimierz hr. Badeni w Jabłonówce . . . w Kupczu	1,5 2,0	—	—	83	—	
53	Józef Gizowski w Podwysokiem	—	—	—	113	—	
54	Seweryn br. Brunicki w Dubanowicach	—	—	—	41	—	
55	Elżbieta br. de Veaux w Chodorowie	—	—	—	58	—	
56	Stanisław Brykczyński w Dydiatyczach	—	—	—	60	—	
57	Stanisław Myszkowski w Hruszowicach	—	—	—	38	—	
58	Gmina Malechów (pow. Lwów)	—	—	300	—	—	
59	Tadeusz Starzyński w Derewni	—	—	420	—	—	
60	Maryan hr. Łoś w Czyszkach	—	—	—	80	—	
61	Franciszek Jędrzejowicz w Żurawcach	—	—	—	132	—	
62	Zdzisław Obertyński w Hujczu	—	—	—	103	—	

Liczba porząd.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długość w kilometr.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
				w morgach			
63	Julian hr. Brunicki w Wierczanach . . .	2,0	—	—	54	—	
64	Mikołaj Podlewski w Czernicy	1,0	—	—	16	—	
65	Stefan hr. Zamoyski w Moszczanach . . .	1,5	—	—	—	—	
66	Józef Borowski w Hurku	0,35	—	—	—	—	
67	Edwin Hohendorf w Byszowie	—	—	—	42	—	
68	Roman ks. Puzyna w Piadykach	—	—	—	8	—	
69	Mieczysław Brykczyński w Pacykowie . . .	—	—	—	47	—	
70	Jan Burzyński w Uhrynowie gór.	—	—	—	39	—	
71	Napoleon Gołaszewski w Toustobabach . .	—	—	—	30	—	
72	Zygmunt Jaroszyński w Błudnikach . . .	—	—	—	40	—	
73	Włodzimierz Gniewosz w Złotym potoku .	—	—	—	20	—	
Ogółem . .		24,95	—	777	2.036	544	

Roboty pod 1 — 2 i pod 52 — 66 prowadziło, względnie nadzorowało biuro centralne
 pod 4 — 17 ekspozytura Krakowska;
 „ 18 — 31 „ Tarnowska;
 „ 32 — 37 „ Jasielska;
 „ 3 i pod 38 — 51 „ Sanocka;
 „ 67 — 73 „ Stanisławowska.

D) wykonano badania wstępne, lub brano udział w czynnościach komisyjnych, jak niżej:

- 1) Interweniowano przy reambulacji projektów: dla obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim, — dla regulacji Moszczanki (dopływu Raty) w powiecie Rawskim i dla osuszenia bagien Leżańskich w powiecie Łańcuckim.
- 2) Zbadano i sprawdzono preliminarz drogowy i projekt kanalizacji miasta Stanisławowa.
- 3) Udzielono fachowej porady dla odrenowania domu mieszkalnego na obszarze dworskim w Dynowie i w sprawie melioracji torfowisk w Kołtowie.
- 4) Przeprowadzono kolaudacją: robót koło osuszenia gruntów w Jaksmanicach, Siedliskach i Krownikach powiatu Przemyskiego, — lokalnej regulacji Bugu i Pełtwi w Busku, tudzież potoku Łęgu w powiecie Jarosławskim i Czaczy pod Strutynem niżnim.
- 5) Zbadano rzekę Żółtą Lipę poniżej Litwinowa, oraz budowę regulacyjne systemu Seelinga na Skawince i Skawie.
- 6) Interweniowano przy sądowym oszacowaniu młyna na Gniżej Lipie w Brzuchowicach.
- 7) Udzielono pomocy technicznej przy budowie fabryk drenów w Dydiatyczach, Podwysokiem, Bachorzu, Dubanowicach i Kalnikowie.
- 8) Komisyjonowano w sprawie: kanału ulgi z Macochy do Soły zamierzonej przez c. k. kolej państwową budowy kanału odwodniającego w Kokotowie.
- 9) Udzielono fachowej porady przy budowie fabryk drenów w Krzywaczce i Osieku.
- 10) Brano udział w kolaudacji lokalnej regulacji białego Dunajca pod Nowym Targiem i w obradach komisji wodociągowej miasta Krakowa.
- 11) Wydano opinią w sprawie urządzeń dla przyjmowania rektyfikowanego spirytusu w składach krajowych we Lwowie i Krakowie.
- 12) Sporządzono projekt werandy dla oddziału chirurgicznego szpitala Śgo. Łazarza w Krakowie i nadzorowano roboty konserwacyjne w tymże szpitalu.
- 13) Udzielono fachowej porady w sprawie nawodnienia łąki w Pogórskiej woli i Jurkowie, tudzież osuszenia w Borusowy i Grabinach.
- 14) Komisyjonowano w sprawie regulacji Lubinki i obwałowania Dunajca w Janowicach i Wróblowicach, oraz w sprawie fabryki gipsu w Bochni.
- 15) Zaprojektowano i wytyczono płodozmian 10-polowy na obszarze 191,5 morgów w Zabrnju dla zarządu dóbr w Szczucinie.
- 16) Wykonano odrenowanie budynków folwarcznych w Wiśniowy nad Wisłokiem.
- 17) Interweniowano przy komisjach politycznych w sprawie: zajęcia starych łożysk Jasiołki w Szebniach i Dobrucowy; budowy szluzu w Lubli; budowy mostu na Murwawie w Rymanowie.
- 18) Przeprowadzono badania w sprawie: uzupełnienia regulacji Jasiołki w Szebniach i Bierówce; melioracyj w Moderówce, Glinniku, Jasionowie i Markowcach, budowy wodociągu w Nowosielcach; młynówki i młocarni wodnej we Wzdowie; założenia drenu pod torem, kolei państwowej w Niegłowicach.
- 19) Brano udział w rozprawie konkurencyjnej dla regulacji Jasiołki w Żarnowcu, Dobieszynie, Świerzowej i Zręcinie, tudzież w obradach spółki wodnej dla regulacji Wisłoka i Pielnicy.
- 20) Udzielono fachowej porady w sprawie osuszenia kościoła w Bukowsku.
- 21) Wykonano podział pól dla melioracji i komasacji w Załużu.

22) Kontrolowano budowę fabryk drenów w Byszowie, Wierzchni polnej i Piadykach.

23) Nadzorowano wykonanie wylotów drenowych w Czarnołożcach.

Czynności i badania pod 1—7 przeprowadziło biuro centralne; pod 8—12 ekspozytura Krakowska; pod 13—15 ekspozytura Tarnowska; pod 16, ekspozytura Jasielska; pod 17—21 ekspozytura Sanocka; pod 22—23 ekspozytura Stanisławowska.

Oprócz powyższych czynności pod A, B, C i D. wykazanych prowadziło binro melioracyjne, podobnie jak w latach poprzednich, referat wszystkich spraw wodnych i melioracyjnych.

Zebrane przez Wydział krajowy w r. 1896 taksy rewirowe w dorze- Czynność
czach Skawy i Raby w kwocie 75 zł. obrócone zostały w myśl ustępu 3. w zakresie
§. 27. ustawy rybactwej na zarybienie tych rzek. rybactwa.

Oprócz sprawy zarybienia rzek zajmowała Wydział krajowy także sprawa podniesienia gospodarstwa stawowego jako gałęzi gospodarstwa rolnego — mogącej dać właścicielowi większy i pewniejszy dochód od wielu innych sposobów użytkowania roli. To też tak jak w roku ubiegłym udzielał Wydział krajowy i w tym roku bezpłatnej pomocy technicznej tak przy zakładaniu nowych stawów jak i przy zagospodarowaniu stawów istniejących.

W roku 1896 wniesiono znacznie więcej prośb do Wydziału krajowego o pomoc fachową w sprawach gospodarstwa rybnego, aniżeli w roku poprzednim, co świadczy że ludność rolnicza kraju zaczyna coraz bardziej odczuwać potrzebę wprowadzenia do rolnictwa tej nowej gałęzi gospodarstwa.

Na wniesione prośby przyznał Wydział krajowy w zasadzie pomoc techniczno-gospodarczą w sprawach rybackich w dwudziestu trzech miejscowościach (w dwudziestu powiatach).

Urządник fachowy, któremu powierzono te sprawy — nie mógł w obec innych spraw technicznych jakie mu do załatwienia przydzielono, wykonać wszystkich robót, o które proszono, tak że roboty w siedmiu miejscowościach pozostały na rok przyszły. — W roku bieżącym wykonano zdjęcia terenów pod budowę stawów w 12-tu miejscowościach, w dwóch miejscowościach przeprowadzono budowę stawów, a w dwóch innych udzielono fachowej pomocy co do zagospodarowania stawów istniejących.

Dla podniesienia się jednak gospodarstwa stawowego w kraju nie wystarczy samo zakładanie stawów. — Do tego potrzeba koniecznie po pierwsze: aby w kraju powstały źródła, gdzieby z łatwością dostać można było tarlaków ikry i narybku ryb nadających się do hodowli — a po wtóre aby znajomość gospodarstwa rybnego rozszerzyła się w kraju i aby w kraju znaleźć można było fachowo wykształconych ludzi, którzy by pełnić mogli obowiązki dozorców stawowych¹⁾.

Co do utworzenia w kraju zakładu dla produkcji narybku, prowadził Wydział krajowy w tej sprawie dalsze studia; — zanim jednak będzie mógł przedłożyć Wysokiemu Sejmowi odpowiednie wnioski, w tej sprawie, postarać się, musi u c. k. Rządu o przyznanie subwencji na cel powyżej wspomniany. Dopokąd rokowania te ukończone nie zostaną, sprawa pozostać musi w zawieszaniu tem więcej, że starania Wydziału krajowego, aby stworzyć prywatny zakład chowu narybku, nie odniosły pożądanego skutku.

Co do sprawy rozpowszechnienia w kraju znajomości gospodarstwa rybnego, zaznaczyć już może Wydział krajowy pewne dodatnie rezultaty. — Przedewszystkiem widocznem jest co raz większe wśród ludności zainteresowanie się sprawą gospodarstwa rybnego, co poświadcza fakt, iż na kurs o gospodarstwie rybnem urządzony w lutym 1896 r. przez Komitet c. k. Towa-

¹⁾ Funkcyonaryuszy pełniących w gospodarstwie stawowem obowiązki analogiczne obowiązkom ekonomów przy gospodarstwie rolnem.

rzystwa gospodarskiego we Lwowie (którego przeprowadzenie powierzono referentowi spraw rybackich przy Wydziale krajowym), zapisało się przeszło sześćdziesięciu uczestników z różnych okolic kraju.

Wydział krajowy ze swej strony starał się przez rozpowszechnienie nauki gospodarstwa rybnego w szkołach rozszerzyć znajomość chowu ryb i zagospodarowania wód — a naukę tych przedmiotów wprowadzono w roku bieżącym do planu nauk krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie i krajowej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach, gdzie urządzono czterodniowy kurs gospodarstwa rybnego²⁾.

Następnie odniósł się Wydział krajowy do c. k. Rady szkolnej krajowej o wprowadzenie nauki gospodarstwa rybnego jako części nauki gospodarstwa wiejskiego, do planu nauk c. k. Seminarjów nauczycielskich.

Starania te Wydziału krajowego w raz z zabiegami austriackiego Towarzystwa rybackiego we Wiedniu uwieńczone zostały dodatnim rezultatem bo Ministerjum oświaty reskryptem z dnia 3. Grudnia 1895 L. 297.42. naukę w c. k. Seminarjach nauczycielskich udzielać poleciło.

Dla wykształcenia fachowych dozorców stawowych utworzył Wydział krajowy dwa stypendya po 200 zł. dla ukończonych uczni niższych szkół rolniczych, którzy by chcieli kształcić się na dozorców stawowych.

Ze stypendyem tego korzysta w roku bież. tylko jeden stypendysta, który od dnia 15. Września 1896 do dnia 15. Lipca 1897 kształcił się ma praktycznie w zawodzie dozorca stawowego częścią w Zatorze w dobrach Augusta hr. Potockiego pod okiem zaszczytnie w sferach rybackich znanego, pełnomocnego zarządcy tych dóbr p. Michała Naimskiego, częścią zaś w zakładzie chowu pstrąga w Dubiu, w dobrach p. Andrzeja hr. Potockiego dla obeznania się ze sztuczną hodowlą ryb.

Zmiany
w personalu
biura melioracyjnego.

Mianowany uchwałą z 11. lutego 1895 l. 10.157 inżynierem I. klasy Stanisław Ogonek zmarł w stanie wolnym dnia 28. grudnia 1895. W ciągu roku 1896 ubył nadto biuru melioracyjnemu dwie siły techniczne: inżynier pomocnik Fryderyk Schneider z powodu nieuleczalnej choroby i autoryz. geometra cywilny Wincenty Barczewski, który zamianowany został inżynierem adjunktem lwowskiego magistratu.

W granicach przyzwolonego uchwałą Wys. Sejmu z 6. kwietnia 1892 etatu zamianował Wydział krajowy dekretem z 18. lutego 1896 l. 11.190,

inżynierami I. klasy

inżynierów II. klasy: Karola Boziewicza, Pawła Dyrdonia, Tadeusza Gedla i Jana Haponowicza,

inżynierami II. klasy

inżynierami adjunktów: Sylwera Strzelbickiego, Stanisława Ruebenbauera, Jana Haładeja i Dyonizego Howartha,

inżynierami-adjunktami

inżynierów asystentów: Juliana Misiakiewicza, Maryana Röhricha, Tadeusza Korasadowicza, Konstantego Wiśniewskiego i Andrzeja Kornellę; wreszcie

inżynierem-asystentem

elewa technicznego Józefa Górskiego.

Ustanowioną uchwałą Wys. Sejmu z 30. stycznia 1896 z dniem 1. sierpnia 1896 posadą inżyniera I. klasy, przeznaczoną dla inżyniera do kultury i eksploatacyi torfowisk rozporządził Wydział krajowy w ten sposób, iż nie mogąc ze względów służbowych nadać tej rangi wykształconemu specjalnie w tym kierunku technikowi Andrzejowi Kornelli — posiadającemu dopiero rangę inżyniera-adjunkta, zamianował dekretem z 9. września 1896 l. 56.798

²⁾ W wyższej szkole rolniczej w Dublinach udziela się naukę rybactwa już od lat kilku jako obowiązkowy przedmiot na trzecim roku.

inżynierem I. klasy Aleksandra Wierzbickiego, dotychczasowego inżyniera II. kl. i kierownika ekspozytury kraj. biura melioracyjnego w Stanisławowie.

W skutek opróżnienia się przez to posad w niższych rangach zamianował Wydział krajowy dekretem z tej samej daty inżyniera — adjunkta Maksymiliana Czernika, inżynierem II. kl. i inżyniera asystenta Władysława Brodowicza inżynierem - adjunktem.

Dekretem z d. 18. lutego 1896. l. 3.528 powołał Wydział krajowy na elewa technicznego ukończonego słuchacza wydziału inżynieryi na politechnice lwowskiej Makymiliana Koszlę, dekretem zaś z 18. września 1896 l. 58.050 zamianował technika z ukończonym w r. 1883. wydziałem inżynieryi w Zurichu Rafała Łopacińskiego prowizorycznym inżynierem - asystentem. Pierwszy z tych techników przechodzi jednak po złożeniu drugiego egzaminu państwowego do służby państwowej.

Na tem miejscu pozwala sobie Wydział krajowy zwrócić uwagę Wys. Sejmu, iż mimo dwukrotnie ogłoszonego konkursu na obsadzenie wakujących posad w biurze melioracyjnym (5. inżynierów asystentów i 3 elewów technicznych) nie zgłosił się żaden odpowiednio ukwalifikowany kandydat. Przyczynę tego upatruje Wydział krajowy, nie tylko z braku techników w ogóle, lecz także, w niekorzystniejszych widokach awansu, aniżeli w innych dykasteryach.

Dekretem z dnia 27. grudnia 1895. l. 83.078. powołał Wydział krajowy stypendystę Józefa Gumowskiego, który w r. 1895. złożył drugi egzamin państwowy na kursie melioracyjnym akademii rolniczej w Wiedniu, na elewa komasacyjnego i przydzielił go Stanisławowskiej ekspozyturze kraj. biura melioracyjnego. Drugi stypendysta Jan Krudysz, który również wykazał się świadectwem ze złożonego drugiego egzaminu wojskowego wstąpi do biura melioracyjnego w październiku 1897 po odbyciu jednorocznej służby wojskowej.

Personal
techniczny
dla komasacyi
gruntów.

Elewa Gumowskiego zamierza Wydział krajowy z początkiem kwietnia 1897 wysłać do Austrii dolnej na jednoroczną praktykę przy komasacyi gruntów.

Stósownie do instrukcyi służbowej z 30. stycznia 1894 stabilizował Wydział krajowy na posadach dozorców melioracyjnych w służbie krajowej prowizorycznych dozorców: dekretem z 21. marca 1896 l. 9.099. Władysława Ortyńskiego, Stanisława Słisza, Adama Sławka, Wojciecha Śpiewaka i Jana Szczerbę — zaś dekretem z 30. października 1896 l. 48.341 Józefa Mondalskiego, Konstantego Jaworskiego, Jana Borkowskiego, Jana Marka i Jędrzeja Marka.

Służba do-
zorców me-
lioracyjnych.

Z pierwszego trzechletniego kursu trzech pozostaje dotąd w prowizorycznej służbie, jeden opuścił służbę dobrowolnie przechodząc jako konduktor drogowy do służby Wydziału powiatowego w Chrzanowie, a jeden został wydalonym.

VII. Obecny stan państwowego funduszu melioracyjnego.

Wedle preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na rok 1896 (alegat 1.375 do stenogr. protokołów Izby posłów Rady państwa) przyznane zostały z tego funduszu dalsze zasiłki dla następujących przedsięwzięć melioracyjnych.

Liczba porząd.	Nazwa przedsięwzięcia	Koszt przedsięwzięcia		Zasiłek z funduszu melioracyjnego	
		złr.	%	złr.	
	<i>a) w Austrii dolnej:</i>				
1	Osuszenie w gminach Hanfthal, Unterstinkenbrunn i Unter-Schotterlee	109.900	30	32.970	
	<i>b) w Tyrolu:</i>				
2	Uzupełnienie regulacji Adygi	75.350	50	37.675	
3	Regulacja rzeki Lech w gminach Höfen i Ebenbichl	75.000	50	37.500	
4	Regulacja Adygi od Castell bell do Tscharserstag	120.000	50	60.000	
	<i>c) w Dalmacji:</i>				
5	Zabudowanie potoku Malmitasz	75.000	50	37.500	
	<i>d) w Czechach:</i>				
6	Uzupełnienie regulacji rzeki Łączna	84.151	30	25.240	
	<i>e) w Karyntyi:</i>				
7	Ukończenie regulacji rzeki Glan	254.000	50	127.000	
	<i>f) w Solnogradzie:</i>				
8	Uzupełnienie zabudowania potoku Zauch	16.200	50	8.100	
	<i>g) na Morawie:</i>				
9	Uzupełnienie regulacji Beczwy w gminach Howczy i Johanowa	45.500	50	22.750	
	<i>h) w Galicyi:</i>				
10	Regulacje środkowej sekcji Gniłej Lipy	346.000	30	103.800	
11	Zabudowanie górskich potoków w dorzeczu Dniestru	606.000	50	303.000	
12	Zabudowanie potoku Glińsko	48.000	50	24.000	
		1.855.101		819.535	
	do r. 1895 włącznie	24.116.900		8.815.147 ¹ / ₂	
	Ogółem	25.972.001		9.634.682 ¹ / ₂	

Z tego wynosi koszt przedsięwzięć galicyjskich 8,621.827 złr, w. a. (wobec 7,621.827 złr. w. a. 1895), udział zaś tych przedsięwzięć w państwowym funduszu melioracyjnym 3,014.479 złr. w. a., czyli 31,29% zaangażowanej sumy 9,634.682¹/₂ złr. w. a. (wobec 2,583.679 złr. w. a. czyli 29,3% w. r. 1895) — bez uwzględnienia pożyczek udzielanych z tego funduszu i kosztów utrzymania oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć następujące wnioski :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

I) Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 9. grudnia 1896 l. 77.665 o popieraniu kultury krajowej na polu budowy wodnych Sejm przyjmuje do wiadomości.

II) Sejm przyznaje na regulację rzek niespławnych w myśl uchwały swej z dnia 6. października 1882 w Rub. XIII poz. 180 wydatków na rok 1897 następujące zasiłki :

a) na regulację Soły:

1) pod Ciężciną i Radziechową 1.490 zł.

b) na regulację Skawy:

1) pod Jaroszwicami i Wadowicami . . . 3.420 zł.
 2) „ Wadowicami i Witanowicami . . . 1.500 „
 3) „ Grodziskiem i Graboszycami . . . 1.000 „ 5.920 zł.

c) na regulację Raby:

1) pod Dolną wsią i Osieczanami . . . 1.000 „
 2) „ Brzezową i Targoszyną . . . 1.000 „
 3) „ Targowiskiem . . . 1.000 „
 4) „ Winiarami, Stadnikami i Gdowem 1.000 „
 5) „ Krzyżanowicami wielkimi i małemi 1.000 „
 6) „ Ujściem solnem . . . 650 „ 5.650 zł.

d) na regulację Dunajca:

1) pod Jazowskiem i Maszkowicami . . . 1.000 „
 2) „ Podegrodziem i Stadłem . . . 2.000 „
 3) „ Wyglanowicami i Starym Sączem . . . 700 „
 4) „ Marcinkowicami i Kurowem . . . 1.000 „
 5) „ Zbyszycami i Znamirowicami . . . 1.000 „
 6) „ Tęgoborzem . . . 1.000 „
 7) „ Witowicami dolnemi . . . 1.000 „
 8) „ Wiatrowicami, Tropiem i Będzieszyną 2.000 „
 9) „ Drużkowem i Filipowicami . . . 3.000 „
 10) „ Charzewicami i Wesołowem . . . 1.000 „
 11) „ Melsztynem i Olszynami . . . 2.000 „
 12) „ Gierową janowicką i Wielką wsią 2.000 „
 13) „ Wielką wsią . . . 2.000 „
 14) „ Sukmaniem . . . 1.084 „
 15) „ Filipowicami . . . 4.523 „
 16) „ Gierową janowicką . . . 1.485 „
 17) „ Olszynami i Sukmaniem . . . 4.200 „
 18) „ Melsztynem . . . 1.705 „
 19) „ Strugą . . . 2.312 „
 20) poniżej mostu w Melsztynie . . . 1.071 „
 21) pod Biskupicami i Domosławicami . . . 2.760 „
 22) „ Szczepanowicami i Zgłobicami . . . 1.000 „
 23) „ Stróżami i Wesołowem . . . 1.000 „
 24) „ Różnowem . . . 478 „ 41.318 zł.

e) na regulację Popradu:

pod Biegonicami i Starym Sączem . . . 1.250 zł.

f) na regulację Wisłoki:

1) pod Brzyskami i Bukową	500	„
2) pod Bukową i Błażkową	1.000	„
3) „ Skurową	1.000	„
4) „ Skurową, Zawadką i Przeczycą	2.000	„
5) „ Przeczycą	1.001	„
6) „ Przeczycą i Kamienicą	1.000	„
7) „ Dęborzynem	1.000	„
8) „ Jaworzem i Łabuziem	1.000	„
9) „ Parkoszem i Lipinami	1.300	„
10) „ Dębicą i Straszęcinem	500	„
11) „ Latoszynem	1.000	„
12) „ Brzeziną, Bobrową i Wolą bobrowską	3.720	„
13) „ Przecławiem i Kiełkowem	1.000	„
14) „ Tuszymą i Rzemieniem	1.000	„
15) „ Rzemieniem, Rzochowem i Rzyskami	2.287	„
16) „ Kiełkowem i Goleszowem	2.000	„
	<hr/>	
		21.308 zł.

g) na regulację Sanu:

1) pod Mrzygłodem i Dobrą	500	„
2) „ Witryłowem, Hroszówką i Teme- szowem	1.801	„
3) „ Krzemieniową, Niewistką i Jabłonicą ruską	4.618	„
4) „ Iskanią	903	„
5) „ Nozdrzecem i Dąbrówką starzeńską	3 000	„
6) „ Karolówką i Dynowem	1.267	„
7) „ Bachorzem	500	„
8) „ Pawłokomą	1.000	„
9) „ Bachorzem i Sielnicą	3.607	„
10) „ Ruską wsią	500	„
11) „ Iskanią i Bachowem	2.000	„
12) „ Korytnikami	2.500	„
13) „ Ostrowem	9.474	„
14) „ Wilczą i Buszkowicami	3.000	„
15) „ Sośnicą i Dusowcami	3.000	„
	<hr/>	
		37.670 zł.

h) na regulację Wiszni:

pod Nienowicami i Michałówką	2.500	zł.
--	-------	-----

i) na regulację Wisłoka:

1) pod Kalembiną, Kozłówkiem i Kozuchowem	1.500	„
2) „ Wiśniową	1.152	„
3) „ Babicą i Siedliskami	3.000	„
4) „ Trzebownickiem	1.000	„
5) „ Łukawcem	2.000	„
6) „ Dobrzechowem	1.000	„
	<hr/>	
		9.652 zł.

k) na regulację Stryja:

1) pod Pokrowcami i Pczanami	500	„
2) „ Chodowicami	2.000	„
3) „ Żulinem i Siemiginowem	500	„
4) „ Wołcniewem	500	„
	<hr/>	
		3.500 zł.

l) na regulację Świcy:

1) pod Hoszowem i Kniazioluką	1.700	„	
2) „ Podbezeżem	1.000	„	
3) „ Sokołowem i Łanami sokołowskimi	3.000	„	5.700 zł.
			<hr/>

m) na regulację Łomnicy:

pod Temerowcami			500 zł.
-----------------	--	--	---------

n) na regulację Bystrzycy:

1) pod Mykietyńcami i Uhornikami	851	„	
2) „ Pasieczną	1.500	„	
3) „ Zagwoździem	2.000	„	
4) „ Wólczyńcem	2.000	„	
5) „ Jamnicą i Sielcem	2.000	„	
6) „ Grabowcem	1.000	„	
7) „ Manasterczanami	1.500	„	10.851 zł.
			<hr/>

o) na premiowanie zawiklenia odsypisk

500 zł.

Ogółem

147.809 zł.

III. Sejm przyznaje na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały swej z dnia 26. listopada 1889 w Rub. XIII poz. 183 wydatków na rok 1897 następujące zasiłki:

a) na regulację Prutu pod Śniatynem (I rata)			9.600 zł.
b) na konserwację robót przy osuszeniu bagien Rudnickich			1.400 „
c) na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk:			
w Rudniku	1.000	zł.	
„ Korsowie	1.000	„	
„ Nowym Targu	500	„	
„ Olesku i Kontach	1.000	„	
„ Chorostkowie	500	„	
„ Stojanowie	500	„	
połowa remuneracji zarządu stacyi	1.000	„	5.500 „
d) na zakładanie fabryk drenarskich w myśl uchwały Sejmowej z d. 6. kwietnia 1892 V rata (ostatnia)			5.000 „
e) do dyspozycji Wydziału krajowego			10.000 „
			<hr/>
Ogółem			31.500 „

IV. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby na urządzenie fabryk drenarskich przyznał w r. 1897 subwencją 5.000 złr. w. a. z państwowej dotacji melioracyjnej.

V. Sejm ustanawia w krajowym biurze melioracyjnym posadę stałego referenta fachowego dla spraw rybactwa w randze inżyniera II klasy i otwiera Wydziałowi krajowemu na rok 1897 kredyt w kwocie 1.500 złr. w. a. na utrzymanie tego referenta.

VI. Sejm ushwala załączone projekty ustaw:

- a) o regulacji rzeki Soły;
 b) „ „ „ Łomnicy z dopływami;

- c) o zabudowaniu potoku Bystry;
- d) o uzupełnieniu regulacji Nowego Brnia z dopływami;
- e) o uzupełnieniu lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa.

VII. Sejm przyznaje na rok 1897 tytułem pierwszych rat zasiłków krajowych:

- a) na zabudowanie potoku Bystry dotację w kwocie 10.000 złr. w. a.
- b) na uzupełnienie regulacji Nowego Brnia z dopływami dotacją w kwocie 15.975 złr. w. a.

VIII. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydatkowania kwot preliminowanych w rubryce XIII na r. 1897 do końca lutego r. 1899, a to według zasad przyjętych przy podobnych rubrykach budżetu państwowego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem.

Lwów, dnia 9. grudnia 1896.

Marszałek krajowy:

St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Edward Jędrzejowicz w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

inżyniera adjunkta Andrzeja Kornelli z inspekcji krajowych stacji doświadczalnych dla kultury torfowisk w Nowym Targu, w Chorostkowie, w Kontach, Olesku i Rudniku.

Będąc w podróży naukowej roku ubiegłego za granicą, spotykałem niemal na każdym miejscu, nietylko na ziemiach torfowych ale bardzo często i na wszelkich innych glebach mineralnych mniejsze, lub większe stacje doświadczalne a raczej próbne parcelki rolne, na których odpowiednio do miejscowych stosunków, badano zasady najracjonalniejszej uprawy.

Pola te prowadzone są nietylko przez osobne na ten cel stworzone instytucje, tak zwane stacje chemiczno-rolnicze, które obok praktycznych celów, mają na oku także cele ściśle naukowe, ale najczęściej inicjowane są bądź to przez samych właścicieli, bądź przez towarzystwa rolnicze i techniczne, lub wreszcie przez osobne organa ustanowione przez instytucje prywatne lub władze krajowe.

Miałem wskutek tego częstą sposobność poznać olbrzymie znaczenie stacji doświadczalnych i nabrałem przekonania, że stacje takie są jednym z najpotężniejszych czynników w rozwoju i postępie rolnictwa. Najgorętsze słowa i ustne namowy najgłośniejszych powag, nie odniosą nigdy tego skutku, co faktycznie demonstrowana nauka na ziemi rolnika.

Dzięki uprzejmości inż. kultury dr. Salfelda w Lingen, zwiedziłem wioski w okolicy Meppen (prow. Hannover), posiadające możliwie najuboższe piaski jako ziemie orne, gdzie jednak wskutek wzorowych przykładów na polach doświadczalnych, rolnicy tamtejsi zaniechali zupełnie dawnej gospodarki i przyjęli nową, na polach demonstrowaną, która przyczyniła się do dobrobytu tychże mieszkańców.

Najczęstsze jednak a nawet niezbędnie potrzebne są pola doświadczalne na ziemiach torfowych. Pochodzi to stąd, że do ziemi tej istnieje zazwyczaj już z góry uprzedzenie, objawiające się często zupełnym brakiem wiary w powodzenie jakiejś melioracji — tembardziej że takowa wymaga zazwyczaj znacznych wkładów — a nadto i dlatego, że rzeczywiście brak tu nieraz pewnych stałych nieomylnych reguł, któreby w meliorowaniu tych gruntów bezwzględnie zastosować można.

Zadaniem więc stacji doświadczalnych dla kultury torfowisk jest:

- 1) wskazanie, a raczej demonstrowanie rolnikom ważności i niekiedy olbrzymiej wartości tej ziemi dla gospodarstwa rolnego, a ewentualnie i dla przemysłu rolnego;
- 2) wyszukanie najpewniejszych i najlepszych reguł tak technicznych jak i gospodarczych dla uprawy przestrzeni torfowych.

Te dwa cele muszą być podstawą dążenia naszych stacji krajowych, tembardziej, że bezwzględnie nie można korzystać z doświadczeń poczynionych już przez długi szereg lat za granicą. Tak bowiem stosunki ekonomiczne jak i przyrodnicze, a szczególnie klimatyczne są u nas zupełnie inne. Doświadczenia zagraniczne mogą być tylko wskazówką i przykładem, ale nigdy regułą.

Pragnąc przeto jak najpomyślniejszego rozwoju sprawy torfowej i przekonawszy się że nie wszystkie nasze stacye krajowe odpowiadają swemu zadaniu, a pojęcie stacyi doświadczalnej zostaje zupełnie nieraz spaczona, ośmielam się przedłożyć Wysokiemu Wydziałowi Krajowemu kilka uwag odnoszących się nietylko do istniejących stacyi, ale i do przyszłego ich programu i działalności.

I. Stacya doświadczalna w Nowym Targu.

Stacya doświadczalna w Nowym Targu postawiła sobie dwa bardzo słuszne zadania: 1-sze wprowadzenie racjonalnego używania i fabrykacyi ściółki torfowej; 2-gie zaprowadzenie kultur łąkowych i ściółkowych.

Brak z góry obmyślanego planu i systemu, opóźnia osiągnięcie tego zadania. Już przy pierwszym założeniu stacyi, popełniono ten błąd, że nie uwzględniono dalszego jej rozwoju, a szczególnie fabrykacyi ściółki torfowej. Wskutek tego eksploatacyja torfu na ściółkę musi się odbywać na innem miejscu, bliżej drogi dojazdowej i miasta, tamże musi być przeniesione całe urządzenie i przeprowadzone poprzednio nowe odwodnienie. Stworzone zatem poprzednio odpływy, kanałami kosztem 711 złr. 58 ct. w. a. dla mającego się obrać nowego miejsca, znaczenia mieć nie będą.

W akcyi zakładania kultur łąkowych nie przystąpiono również z systematyczną pracą doświadczalną, a tylko z góry przyjęto pewne reguły, które, jak to łatwem było do przewidzenia, już w pierwszym roku zawiodły. Przyjęto mianowicie tylko jeden dział od razu na 1 m. głęboki a na 50 m. szeroki. Ponieważ odwodnienie to nie wystarcza, przeto na wszystkich działkach rozwinęły się z całą siłą mchy, które znaczną część kultur łąkowych zagłuszyły. Torfowisko nowotarskie należy do torfowisk wybitnie wyżynnych, dla którego bardziej jak dla torfu nizinnego brak pewnych zasad uprawy, tembardziej, że w naszym kraju najniezawodniej tego rodzaju ziemia wchodzi po raz pierwszy jako medium rolne. Należy tu zatem systematycznie wyszukać reguły odwodnienia dla tego rodzaju torfowiska, przez odpowiednie równoległe doświadczenia z rozmaitemi szerokościami grobel uprawnych i rozmaitemi głębokościami rowów odwodniających.

Zupełnie analogicznie należy już w pierwszym roku postąpić z potrzebną ilością nawozów sztucznych i zwapnieniem, a nigdy nie ordynować od razu pewnej stałej dawki, jeśli się nie wie, czy ona wystarczy.

Co do fabrykacyi ściółki torfowej i wprowadzenia jej w używanie, należy spełnić następujące zadania:

1-sze). Przedewszystkiem w myśl prośby obecnego kierownika gminy Nowego Targu, w popularnej pogadance zaznajomić okoliczną ludność z ważnością i użytecznością tego rodzaju materiału, jak niemniej i ze sposobem jego używania.

2-gie). Ponieważ w Nowym Targu i okolicy zagnieździł się zwyczaj używania materiału torfowego w stanie zupełnie mokrym, z zawartością wody często większą niż 70—80% przeto dla przekonania i wykazania błędów tej metody, nie mającej ani praktycznej, ani teoretycznej słusznej podstawy, należałoby przeprowadzić porównawcze próby na tym samym gruncie, równocześnie z obornikiem otrzymanym z surowego i mokrego torfu a obornikiem, w którym zastosowano racjonalnie fabrykowaną ściółkę torfową.

3-cie). Ponieważ ma się to do czynienia z okolicą bardzo bogatą w torfy wyżynne, dla której uprawa torfowisk jest rzeczą zupełnie nową i niesłychaną, przeto celem zwrócenia uwagi i zainteresowania właścicieli tych gruntów, należy przeprowadzać w małych rozmiarach doświadczenia z roślinami rolnymi i ogrodowemi.

Doświadczenia te wykonywane po raz pierwszy u nas na torfie wyżynnym, mogłyby nietylko uzupełnić i wzbogacić naukę krajowego rolnictwa i stworzyć nieznanę nam dotąd zasadę melioracyjnej techniki, ale nadto miałyby i praktyczne zastosowanie.

II. Stacya doświadczalna w Chorostkowie.

Stacya ta jak najmniej odpowiada swemu zadaniu i swemu powołaniu.

Torfowisko chorostkowskie należy do doskonałego w górnej warstwie zupełnie, w dolnej słabiej rozłożonego torfu nizinnego, a nie jak go to błędnie zaliczano do torfu

mieszanego (Übergangs lub Mischmoor). Bogactwo wapna dochodzi do 25% i wyżej, i z tego powodu należy torf ten ściślej nazwać już torfem wapnistym (Kalkmoor). Przytem znaczne domieszki części mineralnych poprawiają znakomicie własności fizyczne torfu nadającego się bez żadnych skrupułów do wszelkiego rodzaju kultur. Jeżeli nadto uwzględni się znakomite stosunki odwodnienia, w znaczniejszej części już w dawniejszych czasach przeprowadzone, to przy dobrych chęciach i zamiarach, najzwyczajszą fachową radą rozwiązałyby zupełnie wszelkie wątpliwości wchodzące w zakres uprawy tego torfowiska, tembardziej że rozchodziło się tu tylko o kultury łąkowe.

Praca zatem tutejszej stacyi doświadczalnej polega na poprawieniu istniejących rowów i wyrznięciu tu i owdzie nowych, skombinowaniu i zasianiu odpowiednich mieszanek traw, które, jak z doświadczenia się pokazało, udają się lepiej po przedplonie, którym tu są kartofle.

Jeśli tylko o to chodziło, to w tym kierunku stacya spełniła już swoje zadanie; na wskazanej drodze da się cel osiągnąć zupełnie i niezawodnie taniej jak przy doświadczeniach, które tu są nadzwyczaj drogo administrowane. Wykonywanie pomiarów parcel doświadczalnych przez strony zupełnie obce, każących sobie za czynność tę z subwencji dobrze płacić; jest co najmniej niewłaściwe.

Nie mogę się wstrzymać od uwagi, że kartofle, które jako przedplon na kilku morgach widziałem, znajdowały się w stanie nadzwyczajnego zachwaszczenia, co świadczyć musi o zupełnym braku zainteresowania się i dobrej chęci do doświadczeń.

W czasie pobytu mego w Chorostkowie zawiadomiono mię o istnieniu tuż w Chorostkowie pokładów popiołu z drzewa bukowego z istniejącej tamże przed laty fabryki potasu. Udawszy się na miejsce, znalazłem olbrzymie masy tego popiołu, które jakkolwiek wykazują małą zawartość, bo około 3% potasu, to jednak możeby się z pożytkiem użyć dały na gnojenie torfowisk, jeśli doświadczenia wykażą dobry skutek.

Wysoki Wydział Krajowy, jeśli uzna za właściwe użyć do tego celu subwencji krajowej, raczy polecić przeprowadzenie odpowiednich w tym kierunku komparatywnych doświadczeń na obszarach jednak nie większych jak 10—20 arów.

Popioły te, będące własnością obszaru dworskiego, dla ziem innych podolskich, wobec bogactwa tychże w potas, znaczenia mieć nie będą.

Drugie zadanie tejże stacyi, wprowadzenie ściółki torfowej i fabrykowanie jej, jak również popieranie eksploatacyi torfu na opał, jest bezcelowe i bez ogólniejszego znaczenia. Materiał ten na ściółkę zupełnie się nie kwalifikuje, co już wynika z orzeczenia prof. Meissla, wydanego na podstawie analizy przeprowadzonej w stacyi chemicznej w Wiedniu.

Ponieważ zaś tylko miejscami i to w dolnych warstwach, natrafia się na torf, który pozornie ludzi, że na ściółkę dałby się użyć, przeto należy wpieryw przeprowadzić za pomocą dokładnego świdrowania badania, czyli warstwy tego rodzaju znajdując się w dostatecznej ilości, jak niemniej i jakości.

Wysoki Wydział Krajowy raczy w tym kierunku ewentualnie powziąć odpowiednią uchwałę.

Zupełnie analogicznie, z tych samych powodów i fabrykacya torfu opałowego niema najmniejszych widoków. Że jakość tego torfu nie stoi w odpowiednim stosunku do kosztów eksploatacyi, świadczą już dawniejszemi laty podjęte nieudane próby. A już zupełnie byłoby bezpodstawnem zastosowanie jakichkolwiek maszyn torfowych w miejscu, do którego na skutek sprawozdania p. Koppensa reskryptem z dnia 6-go lipca LW. 44044 zostałem celem wydania opinii zawezwany.

Bliższe wyjaśnienie wyluszczyć w następnem sprawozdaniu, obecnie tylko Wysokiemu Wydziałowi Krajowemu mam zaszczyt donieść, że poleciłem zarządzić eksploatacyę ręczną starą wypróbowaną metodą, początkowo tylko na próbę, a później jeśli materiały okazałyby się korzystnym na większą skalę. Gdy jednak tak obszar całego torfowiska jest stosunkowo nieznaczny, bo tylko sto kilkadziesiąt morgów wynoszący i należący jak mi się zdaje w całości tylko do obszaru dworskiego, z czego tylko powierzchownie kilkunastu morgów, jako nienadająca się do jakiegokolwiek uprawy ze względu na zanadto wielkie osuszenie, jest przeznaczona do eksploatacyi materiału palnego, użyć się mającego li tylko do 2 gorzelni, zatem z góry wykluczoną jest możliwość obszerniejszego popularyzowania i używania tego rodzaju materiału wśród okolicznych mieszkańców, przeto Wysoki Wydział Krajowy raczy powziąć uchwałę, o ile na ten cel subwencya dla stacyi doświadczalnej użyć by się miała.

Uważając sprawę tak łąk torfowych a jeszcze bardziej produkcję ściółki torfowej i materiału opałowego dla Podola, jako nadzwyczaj doniosłą i cały kraj obchodzącą, ośmielam się wnieść prośbę: Wysoki Wydział Krajowy raczy polecić wyszukanie w stornach podolskich torfowisk, któreby przy pomocy subwencji powyższym zadaniom w pełni odpowiedzieć mogły.

III. Stacya doświadczalna w Kontach i Olesku.

Stacya w Olesku istniejąca na gruntach gminnych została, ze względu na istniejące spady terenu, a stąd powstałe obawy niepomyślnego wodostanu, niewłaściwie założoną. Mimo jednak tego, dzięki nadzwyczajnemu zainteresowaniu się kierownika tej stacyi W Pana Gniewosza, stacya ta może najpiękniej spełnia swoje zadania. Z całym mianowicie uznaniem trzeba być dla przeprowadzonych bogatych doświadczeń z uprawą roślin ogrodowych i zbożowych, które dla okolicznych rolników mają największe znaczenie. Sądząc, że w tych pierwszych dwu latach chodziło W Panu Gniewoszowi bardziej o demonstratywną część celem wywołania zainteresowania się okolicznej ludności stacyą doświadczalną, można mieć pewność, że w dalszych doświadczeniach nie zabraknie ścisłych badań, przy jakiej możliwie największej szerokości grobel dadzą się z pożytkiem przeprowadzić kultury roślin zbożowych i ogrodowych, jak niemniej i porównawczych doświadczeń z najwłaściwszą ilością i jakością potrzebnych nawozów.

Całkiem nowo powstająca stacya w Kontach jako filia niejako Oleskiej na gruncie dworskim jest w stadyum przygotowywania.

IV. Stacya doświadczalna w Korsowie.

Stacya ta obejmuje obszar kilkunastu hek., a zwiększając się rok rocznie, przybrała cechę nie stacyi doświadczalnej ale raczej, gospodarstwa torfowego. Ponieważ z góry przyjęto tu kultury łąkowe, przeto takowe są głównie forytowane. Osiągnięte rezultaty są zdumiewające i tak przekonujące, że dla dalszej akcji wystarczy tylko dobra chęć i rzeczywista potrzeba użytkowania tych odłogiem spoczywających nieużytków.

V. Stacya doświadczalna w Rudniku.

Stacya w Rudniku zostająca pod kierownictwem JW. hr. Hompescha, jest prowadzoną w tak obszernych rozmiarach, że przekracza daleko obowiązki, ale świadczy o nadzwyczajnem raczej zamiłowaniu do uprawy tego rodzaju gleby. Rok rocznie wyczerpująco ogłaszane sprawozdania drukiem, zezwalają korzystać z poczynionych tamże doświadczeń.

Sprawozdanie

o przedłużeniu regulacji rzeki Złotej Lipy od Litwinowa do Zawałowa, odnośnie do rozp. Wydziału krajowego z dnia 4. kwietnia 1896 r. LW. 17841/96.

Gminy i obszary dworskie Litwinów, Rudniki, Łysa, Nosów i Zastawcze powiatu Podhajeckiego wniosły petycję do Wysokiego Sejmu o przedłużenie regulacji Złotej Lipy w dół od Litwinowa, a Wysoki Sejm petycję tę odstąpił Wydziałowi krajowemu z poleceniem zbadania sprawy na miejscu wspólnie z c. k. Namiestnictwem i zdania sprawy Sejmowi na najbliższej sesji.

Niżej podpisani: ze strony c. k. Namiestnictwa p. Józef Kriegseisen c. k. inżynier i ze strony Wydziału krajowego p. Józef Jankowski starszy inżynier krajowego biura melioracyjnego przeprowadzili dnia 6. i 7. maja 1896 r. badania na miejscu i przedstawiają następujące sprawozdanie.

W sprawozdaniu technicznym do projektu zatwierdzonego częściowej regulacji rzeki Złotej Lipy od Litwinowa do Brzeżan z r. 1889, wykazano: że zabagnienia doliny powstają nie wskutek braku spadku podłużnego doliny, który wynosi przeciętnie 0,50‰, lecz wskutek istniejących zakładów wodnych;

że pomiędzy Zawałowem i Łysą zabiegnienie łąk jest nieznaczne. brzeg lewy pod Zawałowem (tj. Zastawcze) jest osuszonym za pomocą rowu wpadającego poniżej młyna w Zawałowie;

że pomiędzy Łysą i Rudnikami istnieje zabagnienie, którego jednak nie można usunąć bez zniesienia młyna w Łysej, ponieważ dolina jest zbyt wąską i urządzenie młynówki nie opłaca się;

że pomiędzy Rudnikami i Litwinowem główna część łąk, położona na lewym brzegu rzeki, jest osuszoną osobnym rowem podłużnym z ujściem poniżej młyna w Rudnikach;

że pomiędzy Litwinowem i Bożykowem, łąki na lewym brzegu położone, osuszone są przedłużeniem tegoż samego rowu, o którym powyżej mowa, — zabagnienie zaś na prawym brzegu jest dość nieznaczne, tak, że kosztowniejsze roboty nie mogłyby się opłacić.

W temże sprawozdaniu wykazano, że ilości przepływu wody, które istniejące zakłady wodne mogą przeprowadzić przy normalnym stanie wody, tj. przy stanie wody, nie przewyższającym stanu dozwolonego, gdy wszystkie zastawki jazów (czyli szluz) i szluz wpustowych przy młynach będą otwarte, wynosiły w 1889 roku:

w Zawałowie	68, m ³ .	na 1 sekundę (sama szluz bez młyna)
w Łysej	34,2 m ³ .	(szluz i młyn)
w Rudnikach	13,4 m ³ .	(" " ")
w Litwinowie	22,5 m ³ .	(" " ")
w Bożykowie	41, m ³ .	(" " ")

(szluz nie została wykonana według dat, które projektującemu zostały podane w 1888 r.)

w Sarańczukach (bez Kotowa) 40,9 m³. (szluzą i młyn)
 w Brzeżanach 103,3 m³. (" " ")
 przy projektowanym normalnym, niższym stanie o 0,13 m.

Nareszcie we wnioskach, przedstawionych na końcu tegoż sprawozdania, ze względu na przyjętą jako normalną wielką wodę = 21 m³ na 1 sekundę, która mieści się w istniejącym korycie rzeki poniżej Bożykowa uważano za potrzebne, ażeby były wydane rozporządzenia względem otwierania zastawek szluzowych w Brzeżanach, w Sarańczukach i w Bożykowie, oraz względem powiększenia jazu (szluzy) zastawkowego w Rudnikach.

Powyżej oznaczona normalna wielka woda = 21 m³, tj. woda mieszcząca się w istniejącym korycie rzeki Złotej Lipy poniżej Bożykowa, — została w projekcie z 1889 roku przyjętą na podstawie przepływów obliczonych w istniejącym korycie, a mianowicie:

między Zawałowem i Łysą otrzymano dla tej wody, wypełniającej koryto, Q₄:

na prof. 299	22,5 m ³ na 1 sek.
" " 297	23,0 " " " "
" " 295	21,8 " " " "
" " 293	23,5 " " " "
" " 291	23,1 " " " "
" " 287)	27,3 " " " "
" " 277f)	

między Łysą i Rudnikami:

na prof. 253	20,4 m ³ na 1 sek.
" " 248—249	21,4 " " " "

między Rudnikami i Litwinowem:

na prof. 233	16,0 m ³ na 1 sek.
" " 231	16,7 " " " "
" " 226	20,4 " " " "
" " 224	14,8 " " " "

Badanie z dnia 6. i 7. maja 1896 r. wykazało, że stan doliny rzeki Złotej Lipy między Litwinowem i Bożykowem nie zmienił się od r. 1888 tj. od czasu, gdy były wykonane zdjęcia i badania do projektu regulacyjnego, — od tego czasu jednak: a) ukończono szluzę w Bożykowie, a próg tej szluzy, według dat. podanych przez kierownictwo budowy, nie znajduje się na wysokości pierwotnie projektowanej; b) w Zawałowie przebudowano główną szluzę czyli jaz zastawkowy, a przytem, według informacji udzielonych przez Dra Jana Walewskiego, właściciela Nosowa, nową szluzę w ten sposób wykonano, że wierzch zastawek leży o 0,135 za wysoko, a rozporządzeniem ck. Starostwa w Podhajcach z dnia 15/4 1896 l. 5.030 zarządzono obniżenie zastawek o tę wysokość.

Delegowana Komisya porozumiała się na miejscu w pierwszym rzędzie z najbardziej interesowanym w tej sprawie p. Edmundem Lityńskim, właścicielem dóbr w Litwinowie, prezesem Rady powiatowej w Podhajcach, a następnie z p. Drem Janem Walewskim, właścicielem dóbr Nosowa.

Obaj oświadczyli gotowość przyczynienia się do kosztów przedłużenia regulacji rzeki Złotej Lipy, w stosunku, który na nich przypadnie, jeżeli to przedsięwzięcie będzie uznanem jako krajowe i uzyska odpowiednie subwencje państwowe i krajowe.

Ze względu na okoliczności powyżej przytoczone, a w szczególności;

ze względu na konieczną potrzebę unormowania odpływu przynajmniej takich wód, które mieszczą się w istniejącym korycie poniżej Bożykowa, — dla całej przestrzeni rzeki Złotej Lipy od Brzeżan do Zawałowa;

ze względu na wykazaną potrzebę zarządzenia, ażeby zakład wodny w Rudnikach, czyli szluzą wpustowa tamtejsza została odpowiednio rozszerzoną;

ze względu, że profil poprzeczny istniejącego koryta między Litwinowem i Rudnikami jest stosunkowo w gorszych warunkach, aniżeli reszta przestrzeni rzeki między Rudnikami i Zawałowem;

ze względu, że dla kontroli prawidłowego odprowadzania wód większych i usuwania wszelkich nadużyć w tym wypadku, niezbędnem jest przymusowe zawiązanie spółki wodnej dla całej przestrzeni od Brzeżan do Zawałowa, tak np., ażeby w razie puszczenia wody szluzą w Brzeżanach, wszystkie dolne zakłady wodne były o tem puszczeniu wody i o ilości otwartych zastawek zawiadomione;

nareszcie ze względu na wyraźnie wyrażone życzenie stron najbardziej interesowanych o przeprowadzenie możebnej melioracyi doliny między Litwinowem i Bożykowem, między Litwinowem i Rudnikami, oraz pod Nosowem i Zastawczem;

Komisya przedstawia wniosek zarządzenia szczegółowych badań na miejscu przy pomocy istniejącego operatu technicznego z r. 1889 i wypracowania projektu przedłużenia częściowej regulacyi rzeki Złotej Lipy od Litwinowa do Zawałowa na podstawach następujących:

w celu osuszenia prawego brzegu doliny między Bożykowem i Litwinowem zaprojektować, albo zniesienie zupełne młyna w Litwinowie, ewentualnie zniesienie dozwolonego stanu wody, albo odpowiednie przełożenie młynówki ku lewemu brzegowi;

w celu ułatwienia odpływu wód między Litwinowem a Rudnikami rozszerzyć i uregulować istniejące koryto rzeki na 21 m³. przepływu na 1 sekundę;

dla usunięcia istniejącej przeszkody odpływu większych wód w Rudnikach rozszerzyć odpowiednio, ewentualnie przebudować szluzę tamtejszą; uzyskać możebne zniesienie dozwolonego stanu wody w Rudnikach;

uzupełnić istniejącą już melioracyę lewego brzegu doliny pod Litwinowem, oraz między Litwinowem i Rudnikami przez uregulowanie istniejącego rowu odpływowego;

pod Nosowem dla polepszenia warunków odpływu wód większych zaprojektować przekopanie istniejących serpentyn, ewentualnie melioracyę łąk, na prawym brzegu położonych, za pomocą rowu osuszającego;

uzyskać możliwe zniesienie dozwolonego stanu wody w Zawałowie, uzupełnić istniejące rowy osuszające na lewym brzegu rzeki pod Zastawczem, o ile okaże się tego potrzeba.

Lwów w Maju 1896 r.

Józef Kriegseisen

c. k. inżynier

Józef Jankowski

st. inżynier kraj. biura melior.

O d p i s

odezwy Wydziału krajowego z dnia 30. kwietnia r. 1896 L. 14757 do c. k. Namiestnictwa we Lwowie z wykazem wydatków państwowych na budowie wodne w latach 1880, 1896.

Przyjmując z wdzięcznością do wiadomości postanowienie Wys. c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, rolnictwa i skarbu zakomunikowane nam w szacownej odezwie z dnia 4. marca r. b. L. 12754 w sprawie podjęcia systematycznej regulacji 2 rzek karpaccich Soły i Łomnicy, Wydział krajowy ma zaszczyt oznajmić Świetnemu c. k. Namiestnictwu. co następuje:

Przedłożone przez Wydział krajowy na ostatniej sesji Wys. Sejmowi projekty ustaw o regulacji Soły i Łomnicy, które zawierały postanowienia identyczne z obowiązującą ustawą z dnia 1. maja r. 1893 Dz. u kraj. Nr. 33 o regulacji Dniestru między Rozwadomem a Żurawnem, a w szczególności zapewniały zasiłki państwowe dla tych regulacji z państwowej dotacji budowy wodnych w wysokości 40% z państwowego funduszu melioracyjnego w wysokości 20% kosztów, zostały przez Sejmową komisję gospodarstwa krajowego jednomyślnie przyjęte i jak z załączonego % sprawozdania okazuje się, bez zmiany Wys. Sejmowi do przyjęcia zalecone.

Gdy jednak JWny komisarz rządowy zakomunikował Referentowi Komisji gospodarstwa krajowego reskrypt Wys. c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 27. stycznia r. 1896 L. 37.437 zawierający odmienne postanowienia co do subwencyonowania tych przedsiębiorstw ze skarbu państwa (40% z funduszu melioracyjnego a 20% z dotacji na budowie wodne) cofnęła komisja w czasie obrad Wys. Sejmu nad przedłożeniem melioracyjnym dnia 30. stycznia r. 1896 oba projekty ustaw o regulacji Soły i Łomnicy i wzięła je ponownie pod rozwagę wraz z reskryptem ministeryalnym na posiedzeniu z dnia 31. stycznia r. 1896.

Obszerna dyskusja w łonie komisji gospodarstwa krajowego doprowadziła do tej jednomyślnej uchwały, iż komisja zaleciła Wydziałowi krajowemu przeprowadzić dalsze rokowania z Wysokim c. k. Rządem celem uzyskania przynajmniej 40% zasiłku z dotacji budowy wodnych (etatu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych) przy równoczesnym ograniczeniu zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego do 20%, gdyż w razie przyjęcia propozycji Wys. c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych regulacja pięciu względnie 6 rzek karpaccich wyczerpałaby w zupełności udział Galicji w państwowym funduszu melioracyjnym, wskutek czego musiałyby być zupełnie zaniechane właściwe roboty melioracyjne, dla których ten fundusz jest przeznaczonym, a które mają równie doniosłe dla kraju znaczenie, jak regulacja rzek karpaccich, mianowicie:

- 1) wykończenie obwałowania niziny nadwiślańskiej od groźnych zalewów;
- 2) kolmatacja największych w Austrii bagien nadniestrzańskich;
- 3) regulacja Styrn z dopływami celem odwodnienia wielkich obszarów bagien w północno-wschodniej części kraju;
- 4) regulacja dopływów Bugu, Pełtwi, Raty z dopływami, Sołokii oraz mniejszych prawobrzeżnych pobocznic mających na celu odwodnienie i assanizację kilku powiatów.

Podzielając w zupełności powyższe zapatrywanie komisji gospodarstwa krajowego zgodne z uchwałą Wys. Sejmu z dnia 13. lutego r. 1894 w sprawie programu regulacji wód w całym kraju, Wydział krajowy ma zaszczyt upraszać uprzejmie Światne c. k. Namiestnictwo o wyjednanie u Wys. c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych zmiany decyzji

wydanej w powołanym w reskrypcie w myśl projektów ustaw o regulacji Soły i Łomnicy przedłożonych przez Wydział krajowy i wstawienia do preliminarza państwowego na rok 1897 40% zasiłków z państwowej dotacji budowli wodnych (po 40.000 złr. w. a.) na regulację Soły i Łomnicy.

Na poparcie tej naszej prośby pozwalamy sobie jeszcze przytoczyć następujące motywa :

1) wedle §. 1 ustawy państwowej z dnia 30. czerwca r. 1884 Dz. u. p. Nr. 116 wszystkie przedsiębiorstwa mające większą doniosłość dla dobra publicznego i wymagające większych nakładów, któreby zanadto wyczerpały państwowy fundusz melioracyjny, mają być przeprowadzone w drodze osobnych ustaw przy pomocy innych dotacji, z tego też powodu Wys. c. k. Rząd przedkładając po powodzi w r. 1884 projekt ustawy o regulacji rzek karpaccich (alegat 1025 stenogr. protokołów Izby posłów Rady państwa — IX sesja) do których należy właśnie Soła i Łomnica, proponował subwencyonowanie robót 60% zasiłkiem państwowym niezależnie od funduszu melioracyjnego, który już istniał w r. 1885 i dotowany był roczną kwotą 500.000 złr. w. a.

2. wedle załączonego % wykazu wydatków ze skarbu państwa na budowle wodne w latach 1880—1896 z wyłączeniem funduszu melioracyjnego, którego równomierny rozdział na kraje koronne zastrzeżony jest państwową ustawą melioracyjną (§. 3) — kraj nasz korzystał dotychczas tylko z państwowej dotacji budowli wodnych w etacie c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych. natomiast w etacie c. k. Ministerstwa handlu, gdzie suma wydatków uwidoczionych oddzielnie w budżetach wynosi 5 110.750 złr. w. a. tudzież w etacie c. k. Ministerstwa rolnictwa, z którego wydano w tym okresie 11,496.223 złr. w. a. na regulację rzek alpejskich, wcale nie był uwzględnionym.

Z ogólnej sumy wydatków 63,826.008 złr. w. a. wyłożonych w latach 1880—1896 przypada na Galicyę zaledwie 8,940.700 zł. w., czyli 14%, która to kwota nie odpowiada ani potrzebie ani ilości wód nieuregulowanych ani też powierzchni i ludności kraju, stanowiącego przeszło czwartą część Monarchii.

Wydział krajowy wyraża tedy oczekiwanie, że prośba jego poparta przez Światne c. k. Namiestnictwo znajdzie uwzględnienie u JE. p. Prezydenta Ministrów, który w swej mowie programowej przyrzekł równe traktowanie krajów koronnych, tak karpaccich na północy, jak i alpejskich na południu.

D. j. w.

W y-

wydatków ze skarbu państwa na budowę

Rok	Etat Ministerstwa spraw wewnętrznych		Etat Ministerstwa handlu		Etat Ministerstwa rolnictwa	
	Państwo	Galicja	Państwo	Galicja	Państwo	Galicja
1880	1,599.600	217.000	5.000	—	206.020	—
1881	1,913.300	318.000	200.000	—	148.020	—
1882	1,921.800	318.000	350.000	—	189.220	—
1883	2,086.600	323.000	550.000	—	223.820	—
1884	2,558.760	439.000	600.000	—	1,357.140	—
1885	2,655.200	521.500	600.000	—	1,275.050	—
1886	2,953.110	531.500	600.000	—	1,230.420	—
1887	3,044.900	531.500	680.000	—	2,031.420	—
1888	2,960.910	554.500	695.000	—	1,560.157	—
1889	2,822.700	570.000	693.250	—	695.168	—
1890	2,762.620	596.500	15.500	—	695.248	—
1891	3,119.610	611.500	8.000	—	923.218	—
1892	3,187.095	629.500	9.200	—	696.588	—
1893	3,278.530	681.500	15.000	—	99.047	—
1894	3,537.200	697.900	28.360	—	114.047	—
1895	3,559.100	699.900	25.620	—	25.820	—
1896	3,258.000	699.900	35.820	—	25.820	—
Razem	47,219.035	8,940.700	5,110.750	—	11,496.223	—

alegatu 3.

k a z

wodne w latach 1880 do 1896.

O g ó ł e m			U w a g a
Państwo zł. w. a.	Galicya		
		zł. w. a.	%
1,810.620	217.000	11,8	Min. handlu: regulacya Narenty „rolnictwa“: regulacya rzek Gnil, Isonzo, Adyga, Glan, regulacya wód w Tyrolu, odwodnienia gruntów pod Aquileją.
2,261.320	318.000	14,0	
2,461.020	318.000	12,9	
2,850.420	323.000	11,2	
4,515.900	439.000	9,7	
4,530.250	521.500	11,5	
4,783.530	531.500	11,1	
5,756.320	531.500	9,2	
5,216.067	554.500	10,6	
4,211.118	570.000	13,5	
3,473.368	596.500	17,2	
4,050.828	611.500	15,1	
3,892.883	629.500	16,1	
3,392.577	681.500	20,0	
3,679.607	697.900	18,9	
3,610.540	699.900	19,4	
3,319.640	699.900	21,1	
63,826.008	8,940.700	14,0	

Wy-

zasiłków z funduszu krajowego potrzebnych w roku 1897 na
częścią w roku 1897,

Liczba porz.	Rzeka	Miejsce budowy	Ogólne	Z ogólnych kosztów	
			koszta bu-	fundusz	fundusz
			dowy	budowli	krajowy
			zł.	zł.	zł.
1	Soła	Cięcina-Radziechów	4470	1490	1490
2	Skawa	Jaroszowice-Wadowice	20000	6800	6600
3	"	(uzupełniające budowie)	5000	1700	1650
4	"	Wadowice-Witanowice	9000	3000	3000
5	"	Grodzisko-Graboszyce	15000	5300	4850
6	Raba	Dolna wieś-Osieczany	3000	1000	1000
7	"	Brzezowa-Targoszyna	10000	3500	3250
8	"	Targowisko	6000	2100	1950
9	"	Winiacy-Stadniki Gdów	18000	6000	6000
10	"	Krzyżanowice wielkie i małe	25000	8600	8200
11	"	Ujście solne	2000	700	650
12	Dunajec	Jazowsko-Maszkowice	—	—	—
13	"	Podgrodzie Stadło	14000	4800	4600
14	"	Wyglanowice Stary Sącz	4500	1500	1500
15	"	Marcinkowice-Kurów	10000	3400	3300
16	"	Zbyszyce-Znamirowice	6000	2000	2000
17	"	Tęgohorze (Strugi)	6900	2400	2250
18	"	Witowice dolne	9000	3000	3000
19	"	Wiatrowice-Tropic-Będzieszyzna	15000	5200	4900
20	"	Drużków-Filipowice	69000	23000	23000
21	"	Charzewice-Wesołów	10000	3500	3250
22	"	Melsztyn-Olszyny	30000	10000	10000
23	"	Gierowa-Janowicka, Wielka wieś	10000	3500	3250
24	"	Wielka wieś	21945	7749	7098
25	"	Sukmanic	5842	2074	1884

działu kraj. l. 77.665 ex. 1896.

kaz I.

lokalne regulacje niespławnych rzek, które mają być wykonane a częścią w roku 1898.

przypada na	Z części przy-	
	padających na fundusz kra- jowy wypa- da wstawić do preliminarza na r. 1897	
prywatne kon- kurencyę		U w a g i
zł.	zł.	
1490	1490	Zasiłek przyznany odezwą z 31/VII. 1896 L: 37440 " " z 31/VIII. 1894 L: 44138
6600	1770	3 i "ostatnia" rata
1650	1650	Częściowy zasiłek w kwocie 776 zł. przyznany odezwą z 2/X. 1896 L: 60027
3000	1500	Operat będzie dopiero przedłożony.
4850	1000	Operat ma być dopiero sporządzony.
1000	1000	Operat będzie dopiero przedłożony.
3250	1000	Operat w wykonaniu.
1950	1000	Operat już sporządzony i będzie niebawem przedłożony.
6000	1000	Sporządzenie operatu zarządzone.
8200	1000	29 rata. W preliminarzu na rok 1896 było wstawione 1000 zł. Częściowy zasiłek w kwocie 860 zł. przyznany odezwą z 2/X. 1896 L: 52897. Dalszy operat będzie dopiero przedłożony.
650	650	Operat będzie niebawem przedłożony.
---	1000	3. rata. W preliminarzach za lata 1895, 1896 były wstawione 2 raty po 1000 zł. — Projekt będzie dopiero spo- rządzony. Koszta nawet w przybliżeniu nie wiadome.
4600	2000) 2 rata Projekta będą dopiero przedłożone, potrzebne zdjęcia są już wykonane.
1500	700	
3300	1000	2 rata
2000	1000	1 rata
2250	1000	1 rata
3000	1000	2 rata W preliminarzu na r. 1896 było 2000 zł.
4900	2000	1-sza rata
23000	3000	2-ga rata Operat będzie dopiero przedłożony. W preliminarzu na rok 1896 była 1-sza rata 3000 zł.
3250	1000	1-sza rata Operat będzie dopiero przedłożony. Zdjęcia już są wykonane.
10000	2000	1-sza rata dtto. dtto.
3250	2000	1-sza rata Operat będzie dopiero przedłożony.
7098	2000	2-ga rata Zasiłek przyznany odezwą z 6/3. 1896 L: 6065. Na rok 1896. przyznano 3400 zł. na rok przypadnie 1698 złr.
1884	1084	Zasiłek przyznany odezwą z 94 L: 55216 Reszta.

Liczba porz.	Rzeka	Miejsce budowy	Z ogólnych kosztów		
			Ogólne koszta bu- dowy	fundusz budowli wodnych	fundusz krajowy
26	Dunajec	Filipowice	—	—	—
27	"	Gierowa Janowicka	4563	1593	1485
28	"	Olszyny - Sukmanic	12630	6430	6200
29	"	Melsztyn	5256	1846	1705
30	"	Struga	7121	2497	2312
31	"	Poniżej mostu w Melsztynie	3270	1128	1071
32	"	Biskupice - Domoślawice	8550	3030	2760
33	"	Szczepanowice-Zgłobice	24000	8400	7800
34	"	Stróże - Wesolów	9000	3000	3000
35	"	Rożnów	1456	500	478
36	Poprad	Biegonic Stary Sącz	3800	1300	1250
37	Wisłoka	Brzycki - Bukowa	13890	4824	4533
38	"	Bukowa - Błążkowa	6000	2000	2000
39	"	Skurowa	9000	3000	3000
40	"	Skurowa-Zawadka-Przeczyca	14115	5721	5380
41	"	Przeczyca	13735	4733	4501
42	"	Przeczyca-Kamienica	10000	3500	3250
43	"	Dęborzyn	10000	3500	3250
44	"	Jaworze-Łabuzie	20000	6800	6600
45	"	Parkosz-Lipiny	4000	1400	1300
46	"	Dębica-Straszcęcin	15000	5300	4850
47	"	Latoszyn	9000	3000	3000
48	"	Żyraków-Kędzierz	30000	10000	10000
49	"	Brzezina-Bobrowa-Wola bobrowska	36886	16645	15700
50	"	Przeclaw-Kiełków	21000	7000	7000
51	"	Tuszyna-Rzemień	21000	7000	7000
52	"	Rzemień-Rzochów-Rzyska	31803	12834	12112
53	"	Kiełków-Goleszów	19000	6500	6250
54	San	Mrzygłód-Dobra	15000	5000	5000
55	"	Witryłów-Hroszówka-Temeszów	10803	3601	3601
56	"	Krzemienna-Newistka	15969	5707	5374
57	"	Jabłonica ruska	5576	2098	1978

przypada na		Z części przy- padających na fundusz kra- jowy wypada wstawić do preliminarza na r. 1897.	U w a g i
prywatne kon- kurencyje	zł.	zł.	
zł.	zł.		
—	4523		Zasiłek przyznany odezwą z 29/5. 96 L: 15925 Reszta.
1485	1485		„ „ „ z 27/5. 96 L: 27831
—	4200		„ „ „ z 27/5. 96 L: 31159 Reszta.
1705	1705		„ „ „ z 28/7. 96 L: 33278
2312	2312		„ „ „ z 28/7. 96 L: 34414
1071	1071		„ „ „ z 28/7. 96 L: 38927
2760	2760		„ „ „ z 31/7. 96 L: 39697
7800	1000		Operat będzie niebawem przedłożony.
3000	1000		
478	478		Zasiłek przyznany odezwą z 2/10. 96 L: 51787
1250	1250		
4533	500		W preliminarzu na rok 1896 było 1500 zł. wstawione.
2000	1000		Operat na uzupełniające roboty będzie przedłożony.
3000	1000		Operat będzie dopiero przedłożony.
3014	2000		3-cia rata. Zasiłek przyznany odezwą z 11/10. 95 l: 55922. — W preliminarzach na rok 1895. — 1. rata 1000 zł. „ „ „ 1896. — 2. rata 1000 zł.
4501	1001		reszta. Zasiłek przyznany odezwą z . . . 94. l. 18227.
3250	1000		Uzupełnienie. — Operat będzie dopiero przedłożony.
3250	1000		1-sza rata. Zasiłek przyznany odezwą z 28/7. 95. l. 34412.
6600	1000		Uzupełnienie. Częściowy operat będzie dopiero prze- dłożony.
1300	1300		Operat będzie dopiero przedłożony.
4850	500		2-ga rata. W preliminarzu na rok 1896 było 2.500 zł. Ope- rat będzie dopiero przedłożony.
3000	1000		Operat będzie dopiero przedłożony.
10000	—		W preliminarzu na rok 1896 było 2000 zł. — Na rok 1897 nie potrzebna dal- sza rata.
4541	3720		2-ga rata. Zasiłek przyznany odezwą z 11/5. 95. l: 55921 W preliminarzu na rok 1896 była 1-sza rata 3720 zł
7000	1000		Operat będzie dopiero przedłożony.
7000	1000		„ „ „ „
6857	2287		reszta. Zasiłek przyznany odezwą z 26/5. 93 L: 2166. Do r. 1896 włącznie było wstawione w preliminarzach 9825 zł.
6250	2000		Operat będzie dopiero przedłożony.
5000	500		2-ga rata. W preliminarzu na r. 1896 było 1000 zł. Operat będzie dopiero przedłożony.
3601	1801		2-ga rata. Zasiłek przyznany odezwą z 27/8. 95. L: 48009. W preliminarzu na rok 1896 była 1-sza rata 1.800 zł.
4888	—		} 2-ga rata. Zasiłek przyznany odezwą z 16/1. 96. L: 82099.
1500	3485		} W preliminarzu na rok 1896 była 1-sza rata 2000 zł. Zasiłek przyznany odezwą z 16/1. 96 L: 82099.

Liczba porz.	Rzeka	Miejsce budowy	Ogólne koszta bu- dowy	Z ogólnych kosztów	
				fundusz budowli wodnych	fundusz krajowy
			zł.	zł.	zł.
58	San	Nozdrzec Dąbrówka starzeńska	30316	10316	10000
59	"	Karolówka-Dynów	12000	4000	4000
60	"	Bachórz	4500	1500	1500
61	"	Pawłokoma	3000	1000	1000
62	"	Bachorzec-Sielnica	17093	5879	5607
63	"	Ruska wieś	4500	1500	1500
64	"	Iskan-Bachów	14000	5000	5000
65	"	Korytniki	37500	12500	12500
66	"	Ostrów	53000	34859	18141
67	"	Wilcza-Buszkowice	165000	110000	55000
68	"	Sońnica-Dusowce	95000	63000	32000
69	Wisznia	Nienowice-Michałówka	29000	14500	14500
70	Wisłok	Kalembina-Kozłówek-Koźnychów	9000	3000	3000
71	"	Babica-Siedliska	102700	34700	34000
72	"	Trzebowniko	15000	5000	5000
73	"	Łukawiec	20000	6700	6650
74	"	Dobrzechów	6000	2000	2000
75	Stryj	Pokrowce-Pczany	30000	10000	10000
76	"	Żulin-Siemiginów	30000	10000	10000
77	"	Wołcniov	9000	3000	3000
78	Świca	Hoszów-Kniaziołuka	18847	7789	7354
79	"	Podbereże	4500	1500	1500
80	"	Sokołów-Łany sokołowsk.	47381	22609	21172
81	Łomnica	Temerowce	10660	3700	3450
82	Bystrzyca	Mykietyńce-Uhorniki	10300	3598	3351
83	"	Pasieczna	4500	1500	1500
84	"	Zagwózdź	12000	4000	4000
85	"	Wołczyniec	6000	2000	2000
86	"	Jamnica Sielec	15000	5000	5000
87	"	Grabowiec	3000	1000	1000
88	"	Monasterczany	4500	1500	1500
89	"	Premicwanie zawiaklenia odsypisk	1000	500	500
		Razem	1,566.317	655.350	539.137

przypada na		Z części przy- padających na fundusz kra- jowy wypa- da wstawić do preliminarza na r. 1897	U w a g i
prywatne kon- kurencyę	zł.		
10000	3000	Zasiłek przyznany odezwą z 17/4. 96. L: 17940.	
4000	1267	2-ga rata. W preliminarzu na rok 1896 było 2733 zł. 1000 zł.	
1500	500	2-ga rata. Projekt " będzie " wkrótce " przedłożony.	
1000	1000	Operat będzie wkrótce przedłożony.	
5607	3607	2-ga rata. Zasiłek przyznany odezwą z 17/5. 95. L: 20583. W preliminarzu na rok 1896 była 1-sza rata 2000 zł.	
1500	500	2-ga rata. W preliminarzu na rok 1896 była 1-sza rata 500 zł.	
5000	2000	2-ga rata. Operat już udzielono. Próbne przestrzeni. W pre- liminarzu na rok 1896 była 1-sza rata 1000 zł.	
12500	2500	2-ga rata. Operat będzie wkrótce przedłożony. W pre- liminarzu na rok 1896 była 1-sza rata 2500 zł.	
—	9474	Zasiłek przyznany odezwą z 2/10. 96. L: 55038. Reszta na rok 1897.	
—	3000	Operat będzie dopiero przedłożony.	
—	3000	2-ga rata. W preliminarzu na rok 1896 była 1. rata 1000 zł.	
—	2500	Operat udzielono odezwą z 8/10. 96. L: 62141 1. rata	
3000	1500	1-sza rata. Operat będzie dopiero przedłożony.	
34000	3000	2-ga rata. Operat będzie przedłożony. W preliminarzu na rok 1896 była 1-sza rata 2000 zł.	
5000	1000	1-sza rata. Sporządzenie operatu zarządzono.	
6650	2000	1-sza rata. Sporządzenie operatu zarządzono.	
2000	1000		
10.000	500	2-ga rata. W " preliminarzu na rok 1896. 1-sza rata 2000 zł.	
10.000	500	2-ga rata. " " " " " 2000 zł.	
3000	500	2-ga rata. " " " " " 1000 zł.	
3704	1700	4-ta i ostatnia rata Zasiłek przyznany odezwą z 24/4 95 L: 326.	
1500	1000	Operat będzie dopiero przedłożony.	
3600	3000	3-cia rata. Zasiłek przyznany odezwą z 1/12. 94. L: 49909. W preliminarzu na rok 1895 1-sza rata 2.500 zł. W preli- minarzu na rok 1896 2-ga rata 2500 zł.	
3450	500	2-ga rata. Operat będzie dopiero przedłożony. W preli- minarzu na rok 1896 1-sza rata 2000 zł.	
3351	851	3-cia i ostatnia rata. Zasiłek przyznany odezwą z 25/9. 1894 L: 49660. W preliminarzu na rok 1895 1-sza rata 1000 zł. W preliminarzu na rok 1896 2-ga rata 1500 zł.	
1500	1500	Operat będzie dopiero przedłożony.	
4000	2000	1-sza rata. Operat będzie dopiero przedłożony.	
2000	2000	Operat będzie dopiero przedłożony.	
5000	2000	1-sza rata. Operat będzie dopiero przedłożony.	
1000	1000	Operat będzie dopiero przedłożony.	
1500	1500	" " " "	
—	500	" " " "	
371.830	142.621		

Zesta-

Liczba porz.	Miejsce budowy	Ogólne koszta bu- dowy	Z ogólnych kosztów	
			fundusz budowli wo- dnych	fundusz krajowy
		zł.	zł.	zł.
	Z powyższych kwot przypada :			
1	Sołę	4.470	1.490	1.490
2	Skawę	49.000	16.800	16.100
3	Rabę	64.000	21.900	21.050
4	Dunajec	288 033	100.547	96.843
5	Pograd	3.800	1.300	1.250
6	Wisłokę	284.429	103,747	99.736
7	San	484,257	265.970	162.191
8	Wisznię	29.000	14.500	14.500
9	Wisłok	152.700	51.400	50.650
10	Stryj	69.000	23 000	23,000
11	Świce	70.728	31.898	30.026
12	Łomnicę	10.600	3.700	3,450
13	Bystrzycę	55.300	18.598	18.351
14	Premiowanie zawiklenia odsypisk	1.000	500	500

w i e n i e .

przypada na	Z części przy- padających na fundusz krajo- wy wypada wstawić do preliminarza na rok 1897.	U w a g i.
prywatną konkurencyę		
zł.	zł.	
1.490	1.490	
16.100	5.920	
21.050	5.650	
90.643	41.318	
1.250	1.250	
80.946	21.308	
56.096	35.634	
—	2.500	
50.650	8.500	
23.000	1.500	
8.804	5.700	
3.450	500	
18.351	10.851	
—	500	

W y-

wykonanych w roku 1895 przy współudziale

Liczba porz.	Rzeka	Miejsce budowy	Długość	
			wykona- nych budowli	zabezpie- czonego brzegu
			w metrach	
1	2	3	4	5
1	Raba	Dolna wieś Osieczany	835	2.000
2	"	Dobczyn	1.497	3.000
3	"	Niezdów	619	500
4	"	Dąbrowica	470	750
5	"	Niedary	495	450
6	Dunajec	Zabełcze	283	300
7	"	Wielogłowy	112	150
8	"	Dąbrowa	150	200
9	"	Kurów	90	120
10	"	Rożnów	627	830
11	"	Tropie ad Drużków	326	700
12	"	Filipowice	133	360
13	"	Stróże	136	220
14	"	Charzewice	230	180
15	"	Wesołów	425	160
16	"	Rostoka	182	220
17	"	Olszyny - Sukmaniec	402	558
18	"	Gierowa janowicka	60	70
19	"	Wielka wieś	199	220
20	"	Zawodzie	193	450
21	Wisłoka	Bukowa	626	700
22	"	Błażkowa	107	100
23	"	Klecic	98	100
24	"	Skurowa	296	655
25	"	Pieczczyca	435	200
26	"	Dęborzyn	32	—
27	"	Pilznionek	436	560
28	"	Rzemień	715	635
29	"	Kiełków	670	700
30	"	Rzochów	70	140
31	"	Rzyska	280	500
32	"	Hłomcza	220	500
33	San	Hroszówka	144	200
34	"	Krzemienna	200	300
35	"	Nozdrzec	400	600
36	"	Karolówka	537	600
37	"	Bartkówka	180	200
38	"	Pawłokoma	540	540
39	"	Niznadowa	208	500

działu krajowego l. 77.665/96.

kaz II.

funduszu krajowego budowli wodnych.

Powierzchnia		U w a g a
uzyska- nych odsypisk	spodzie- wanych odsypisk	
w hektarach		
6	7	
—	5·00	
0·50	5·00	
0·25	0·25	
—	0·50	
—	0·30	
0·47	—	
0·96	0·50	
—	—	
—	—	
1·00	1·60	
0·80	1·36	
0·20	0·30	
0·07	0·10	
0·07	0·30	
0·31	0·20	
0·27	0·66	
0·10	0·18	
0·20	0·35	
1·35	1·00	
2·50	2·00	
0·20	—	
0·43	—	
0·22	—	
5·30	3·20	
—	—	Wykonano tylko poprzeczki za tamą równoległą 4.
0·55	—	
1·38	—	
5·34	—	
0·56	—	
1·30	—	
1·00	1·00	
1·00	—	
1·00	2·00	
—	—	
0·50	2·00	
0·25	—	
0·20	—	
1·00	0·50	

Liczba porz.	Rzeka	Miejsce budowy	Długość	
			wykona- nych budowli	zabezpie- czonego brzegu
			w metrach	
1	2	3	4	5
		Ostrów pod Przemyślem	290	290
40	San	Wiśniowa	700	1.000
41	Wisłok	Dobrzechów	516	475
42	"	Chodowiec	480	800
43	Stryj	Kawczy kąt	280	650
44	"	Hoszów	980	500
45	Świca	Sokołów	300	950
46	"	Babice	220	350
47	"	Sulatycze	320	1.200
48	"	Błudniki	1.831	3.300
49	Łomnica	Babin	260	1.600
50	"	Jaroszowice	930	2.700
51	Skawa	Wadowice	385	1.000
52	"	Razem	21.130	33.983

Powierzchnia		U w a g a
uzyska- nych odsypisk	spodzie- wanych odsypisk	
w hektarach		
6	7	
0·20	0·30	
6·25	1·30	
0·27	—	
2·00	1·50	
5·00	2·00	
4·00	1·00	
3·00	1·00	
0·50	0·50	
2·00	2·50	
3·50	11·00	
—	7·50	
5·82	10·25	
1·24	2·26	
57·06	69·41	
126·47 hektarów		

Alegat 6. do sprawozdania Wydziału krajowego l. 77.665 ex 1896.

U s t a w a

z dnia o regulacji rzeki Soły.

Za zgodą Sejmu Mojego królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacja rzeki Soły od Milówki do ujścia do Wisły ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacji służyć ma projekt opracowany w roku 1895 przez organa państwowe, który preliniuje koszta ogólne na 1,790.000 zł. w. a. Administracja państwowa jest jednak upoważnioną do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Wydziałem krajowym w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do pokrycia preliniowanych powyżej kosztów regulacji w których się także mieszczą wydatki na utrzymanie w czasie budowy i na zarząd mają się przyczynić :

- a) fundusz krajowy czterdziestoma procentami;
- b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1 i §. 4 ustępu 1 ustawy z dnia 30. czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116 i z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia dwudziestoma procentami;
- c) państwowa dotacja budowli wodnych z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia czterdziestoma procentami.

Datki konkurencyjne, do których będą pociągnięci właściciele graniczących nieruchomości lub sąsiednich zakładów wodnych w myśl postanowień §. 51 krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38 służyć mają na częściowe pokrycie 40 procentowego datku funduszu krajowego suma tych datków nie może jednak w myśl §. 4 ustępu 1 ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116 przekroczyć trzydziestu procent kosztów budowy.

§. 4.

Wysokość i terminu płatności rocznych datków państwa i kraju oznaczy Administracja państwa wspólnie z Wydziałem krajowym.

§. 5.

Utrzymanie wykonanych robót po upływie okresu budowy zapewnione będzie osobną ustawą krajową.

§. 6.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oraz wpływ Administracyi państwa i Wydziału krajowego na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które wyda Administracya państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym a w którym będzie także ustanowiony termin rozpoczęcia i czas trwania budowy.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, rolnictwa i Skarbu.

Alegat 7. do sprawozdania Wydziału krajowego l. 77.665 ex 1896.

U s t a w a

z dnia o regulacyi rzeki Łomnicy z dopływami

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Łomnicy z dopływami Cieczwą i Dubą ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt opracowany w r. 1895 przez organa państwowe, który preliminuje koszta ogólne na 2,388.500 zł. w. a. Administracya państwa jest jednak upoważnioną do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Wydziałem krajowym w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do pokrycia preliminowanych powyżej kosztów regulacyi w których się także mieszczą wydatki na utrzymanie w czasie budowy i na zarząd mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy czterdziestoma procentami ;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6 ustępu 1 i §. 4 ustępu 1 ustawy z dnia 30. czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116 i z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia dwudziestoma procentami.

c) państwowa dotacja budowy wodnych z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia czterdziestoma procentami.

Datki konkurencyjne do których będą pociągnięci właściciele graniczących nieruchomości lub sąsiednich zakładów wodnych w myśl postanowień §. 51 krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38 służyć mają na częściowe pokrycie 40 procentowego datku funduszu krajowego suma tych datków nie może jednak w myśl §. 4 ustępu 1 ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116 przekroczyć trzydziestu procent kosztów budowy.

§. 4.

Wysokość i terminu płatności rocznych datków państwa i kraju oznaczy Administracja państwa wspólnie z Wydziałem krajowym.

§. 5.

Utrzymanie wykonanych robót po upływie okresu budowy zapewnione będzie osobną ustawą krajową.

§. 6.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oraz wpływ Administracji państwa i Wydziału krajowego na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które wyda Administracja państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym a w którym będzie także ustanowiony termin rozpoczęcia i czas trwania budowy.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, rolnictwa i skarbu.

Alegat 8. do sprawozdania Wydziału krajowego l. 77.665 ex. 1896.

U s t a w a

z dnia o zabudowaniu potoku Bystry.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje :

§. 1.

Zabudowanie potoku Bystry w gminach Zakopane i Murzasichle ma być wykonane jako przedsięwzięcie krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt c. k. oddziału leśno technicznego dla zabudowań potoków górskich w r. 1895, preliminujący koszta robót na 120.000 zł. w. a.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów budowy ma się przyczynić:

- a) galicyjski fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości pięćdziesięciu procent preliminowanych kosztów ;

- b) państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia w myśl §. 6 ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116 takimże bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości pięćdziesięciu procent.

§. 4.

Datki kraju i państwa mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§. 5.

Blizsze postanowienia co do sposobu wykonania przedsięwzięcia, kierownictwa budowy i wpływu Administracyi państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsięwzięcia określi rozporządzenie wykonawcze ułożone przez Wydział krajowy wspólnie z Namieśtnictwem, a zatwierdzone przez Ministerstwo rolnictwa.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być po ukończeniu budowy utworzoną po myśli §. 45. ustawy krajowej z dnia 14. marca 1875. Dz. u. kraj. Nr. 38 w drodze administracyjnej spółka interesowanych właścicieli gruntów i innych nieruchomości, a to bez względu, czy się na to zgodzą lub nie, a rozkład datków na poszczególnych członków spółki ma być skutecznym według postanowień §. 66. powołanej ustawy.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Alegat 9. do sprawozdania Wydziału krajowego l. 77.665 ex 1896.

U s t a w a

z dnia

o uzupełnieniu regulacji rzeki Nowego Brnia z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Uzupełnienie regulacji rzeki Nowego Brnia z dopływami ma być wykonane jako przedsięwzięcie krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną uzupełnienia tej regulacji służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1896 który preliminuje koszta robót na 319.500 zł. w. a a mianowicie:

a) koszta wykończenia robót objętych projektem rządowym z r. 1875 na 224.803 złr. 09 ct. w. a.

b) koszta robót dodatkowych przy korekcyi dopływów Nowego Brnia i wykonaniu rowów osuszających na 94.696 złr. 91 ct.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta uzupełnienia tej regulacji włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1 i §. 4 ustępu 1 ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116 z zarządzeniem konstytucyjnego zezwolenia bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent preliminowanych kosztów;

c) zawiązana w myśl ustawy z dnia 13. maja 1885 Dz. u. kraj. Nr. 34 spółka wodna dla regulacji Nowego Brnia datkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów.

§. 4.

Czas budowy, tudzież wysokość i terminy płatności corocznych rat datków państwa kraju i spółki wodnej oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 5.

Wykonanie regulacji, oraz zarząd funduszu regulacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Tak Administracji państwa jak i spółce wodnej zastrzeżę się odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa określa rozporządzenie wykonawcze z dnia 7. kwietnia 1891 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 68.

§. 6.

Co do konserwacji wykonanych robót obowiązować będzie postanowienie § 6. ustawy z dnia 29. sierpnia 1890 Dz. u. kraj. Nr. 43.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia

o uzupełnieniu obwałowania lewego brzegu Wisły między Krakowem
a granicą państwa.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem
Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje :

§. 1.

Uzupełnienie bwałowania lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa wraz z regulacją potoków Dłubni i Kościelnickiego ma być wykonaną jako przedsięwzięcie krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1896 preliminujący koszta robót na 435.480 zł. w. a.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z c. k. Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu budowy.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić :

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116 bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38. według stosunku korzyści, których oczekiwać na-

leży, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte albo też o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych stron interesowanych w §. 3. pod c) wymienionych, związana będzie przez Administrację państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków wydziału tej spółki określi statut przez władzę polityczną ułożyć się mający.

§. 5.

Datki oznaczone w §. 3. pod a), b) i c) mają być oddane do rozporządzenia w czasie budowy w równych ratach rocznych z góry z tem ograniczeniem iż rzeczywista wypłata zasiłków kraju i państwowego funduszu melioracyjnego odbywać się ma w granicach pojedynczych rat rocznych w miarę potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzonym oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzedaży gruntów użytkowanych przy regulacji wymienionych w §. 1. potoków;
2. z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy;
3. z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia wałów ochronnych.

Dalsze postanowienia co do rozkładu reszty kosztów utrzymania na kraj i strony interesowane ewentualnie utworzenia w tym celu jednej lub więcej spółek wodnych i innych zarządzeń potrzebnych dla konserwacji wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Wykonanie robót oraz zarząd funduszu budowlanego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy. Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, któremu podobne jak i stronom interesowanym przyznany zostaje wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu co do czasu trwania budowy terminów płatności i sposobu uiszczania datków, oraz co do ewentualnego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu, tego przedsięwzięcia określi rozporządzenie wykonawcze ułożone przez Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem, a zatwierdzone przez Ministerstwo rolnictwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.
